ANUL IV. BUCURESCI, APRILIE 1878 No. 7.

„BISERICA ORTHODOXĂ ROMANA"

JURNALU PERIODICU ECLESIASTICU

APARE O DATA PE LUNA

« Predică cuvêntul »
II Tim. IV, 2.

Biserica creştină în genere, şi specialminte cea ortodocsă, îşĭ fundéză învĕţăturile séle din presentŭ pre învĕţăturile părinţilorŭ Bisericeĭ, care sûntŭ cuprinse în viéţa şi operele lor. Era de doritŭ, ca şi literatura Bisericeĭ române să dispunĕ celŭ puţinŭ astă-dĭ de operele s-lor Părinţĭ în traducţiune. Sûntŭ multe încercărĭ de felul acesta în limba nóstră, şi literatura Bisericeĭ românescĭ dispune de multe opere ale părinţilor Bişericeĭ, dar ele sûntŭ redate într'o limbă, de şi în genere înţelésă, dar nerepresentând pretutindinea ideile şi formele de esprimare ale originalelor. Ele sûntŭ maĭ mult ecspresiunea dorinţeĭ şi manifestaţiunea zeluluĭ, ce Buniĭ noştriĭ avéŭ către operele s-lor părinţĭ aĭ Bisericeĭ luĭ Christos. Atuncĭ lipsia din limba patrieĭ terminologia sciinţifică, şi traducţiunile aceste sûntŭ private în multe felurĭ de meritul lor literalŭ. — Astă-dĭ avemŭ limba formată, terminiĭ teologicĭ nu nĭ lipsescŭ, şi opere s-lor părinţĭ ar putea să fie traduse cu tóte proprietăţile lor literare; dar şi aicĭ, câte lipsurĭ şi ne ajunsurĭ! . . . Omeniĭ competenţĭ şi sumele colosale pentru asemenea în-

Numele și Pronumele Diaconilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	B.	No. pogónelor de pămînt ce primesce	Numele și Pronumele Cântăreților	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	B.	No. pogónelor de pămînt ce primesce	Numele și Pronumele Paraclisiarchilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	B.	No. pogónelor de pămînt ce primesce	Observațiunĭ
.	.	.		.	C. Itigan .	privat	32	2		.	.				
.	.	.		.	I. Pascu a Petróeĭ.	"	32	2		.	.				
.	.	.		.	Vasile Hanganu .	"				.	.				

TROTUȘULUI

Numele și Pronumele Diaconilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	B.	No. pogónelor de pămînt ce primesce	Numele și Pronumele Cântăreților	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	B.	No. pogónelor de pămînt ce primesce	Numele și Pronumele Paraclisiarchilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	B.	No. pogónelor de pămînt ce primesce	Observațiunĭ
.	.	.		.	Stoica Bucur .	"	561			Coman Vasilescu .	4 cl. prim.	204			
.	.	.		.	Gh. Vasiliu .	"	377			.	.				
.	.	.		.	. .					.	.				
.	.	.		.	V. Moțiet .	"	754			.	.				
.	.	.		.	Th Antimin	"	561			V. Popescu .	"	306			
.	.	.		.	M. Bujorŭ .	"	111			.	.				
.	.	.		.	I. Moțiet .	"	111			.	.				
.	.	.		.	N. Moțiet .	"	111			.	.				
.	.	.		.	N. Calinicŭ.	"	111			.	.				
.	.	.		.	P. Manciu .	"				.	.				
.	.	.		.	Gavrilă Vasiliu	"				.	.				
.	.	.		.	I. Zota ,	"				.	.				
.	.	.		.	N. Ión .	"				.	.				
.	.	.		.	N. Varlam .	"				.	.				
.	.	.		.	N. Vartolomeĭ	"				.	.				
.	.	.		.	D. Goagă .	"				.	.				
.	.	.		.	Athanasie Zota	"				.	.				
.	.	.		.	I. Vrăncénu.	"	45			.	.				
.	.	.		.	I. Antochi .	"				.	.				
.	.	.		.	Ierod Gherasim	"	540			.	.				
.	.	.		.	Pavel Moțiet	"	400			Eftimie Monah	privat	200			
.	.	.		.	. .					.	.				
.	.	.		.	Th. Susanu .	"	20			.	.				
.	.	.		.	Gh Susanu .	"				.	.				
.	.	.		.	I. Iepure .	"	10			.	.				
.	.	.		.	I. Gh. Popa.	"	20		3 p.	.	.				
.	.	.		.	C. Bratilă .	"				.	.				
.	.	.		.	V. Vlasie .	"	30		$2\frac{1}{2}$	.	.				
.	.	.		.	I. Vlasie Sava	"				.	.				
.	.	.		.	P. Arhipu .	"	32			.	.				
.	.	.		.	Gh. Durlan .	"				.	.				
.	.	.		.	N. Munteanu	"	32			.	.				
.	.	.		.	M. Mocanu .	"				.	.				
.	.	.		.	V. Varlan .	"	32			.	.				
.	.	.		.	V. Manea .	"	32			.	.				
.	.	.		.	D. Savin .	"				.	.				
.	.	.		.	N. Ghiețu .	"	444		5	.	.				
.	.	.		.	N. Moțocŭ .	"	300			V. Ghețu .	privat	168			
.	.	.		.	N. Oancea .	"	48		2 p.	.	.				
.	.	.		.	I. Zernescu .	"				.	.				
.	.	.		.	Gh. Moĭcénu	"	48		2 p.	.	.				
.	.	.		.	Coman Roșca	"				.	.				
.	.	.		.	Gh Sbârcea.	"	48		2 p.	.	.				
.	.	.		.	I. Manicuțiă.	"				.	.				
.	.	.		.	C. Cotrăletzu	"	8		$4\frac{1}{2}$	.	.				
.	.	.		.	I. Tanga .	"	80		4 p.	.	.				
.	.	.		.	Gh. Tanga .	"				.	.				
.	.	.		.	I. Chiriacŭ .	"	80			.	.				
.	.	.		.	I. Pintilie .	"				.	.				
.	.	.		.	C. Părtza .	"	40			.	.				
.	.	.		.	C. Savin .	"				.	.				
.	.	.		.	Gh Bargaónŭ	"	40			.	.				
.	.	.		.	Gh Trandafir	"				.	.				
.	.	.		.	I. Timovicĭ.	"	20			.	.				
.	.	.		.	Gh. Păslariu	"				.	.				

Numĕrul şi numirea Comunelor	Numirea Cătunelor saŭ Satelor	BISERICA cu HRAMUL	No. pogónelor de pămînt ce posedă	No. familiilor: Familiĭ	No. familiilor: Suflete	De către cine este întreţinută Biserica	NUMELE şi PRONUMELE Preoţilor	Etatea	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget: Leĭ	B.	
	Heltoiŭ	Săntu Ión G. de Aur.		50	200	de comună						
	Boiştea	Săntu Dumitru		60	240	„						
77. Oneştiĭ	Oneştiĭ	Săntu Nicolae	8 ½	60	240	„	Gh. Baltagŭ.	47	privat	80		5
	Buciumĭ	Săntu Nicolae		109	436	„	C. Nălboc	26	4 cl. sem.	80		
		Sănţiĭ Voevodì.		109	440	„	Gh. Gascu	62	privat	80		
	Răcăuţiŭ	Sănţiĭ Voevodĭ		100	400	„	I. Susanu	58	„	80		
	Filipeştiĭ	Sănţiĭ Voevozì.		49	196	„	Gh. Hanganu	24	4 cl. sem.	80		
78. Râpí	Râpi de jos	Săntu Nicolae		160	640	„						
	Râpi de sus.	Săntu Nicolae		100	400	„	Constantin Gógă.	26	4 cl. sem.	50		
	Pătrăşcanĭ	Adormirea	8 ½	70	280	„	N. Hanganu	28	„	50		3
	Borzăştiĭ r.	Săntu Dumitru		60	240	„						
	Borzăştiĭ B.	Buna Vestire	8 ½	35	140	„						
	Slobozia M.	Săntu Nicolae	8 ½	100	400	„						
79. Trotuş.	Târgul Trot.	Sănţiĭ Voevodĭ.	7 ½	90	360	„	Arghir Gógă	30	„	100		4
	Viişóra	Săntu Nicolae	1 ½	75	300	„	Gh. Tisescu	52	privat			1
	Părăul Bog.	Săntu Dumitru		80	320	„	Gh. Gógă	52	„	50		
	Schitul Măg.	Buna-Vestire				Epitropia St. Spiridon din Iaşĭ	Ierom. Iezechil Ghedeon	43	„			
							Ierom. Isaia	48	„			

DISTRIOTU[...]

Numĕrul şi numirea Comunelor	Numirea Cătunelor saŭ Satelor	BISERICA cu HRAMUL	No. pogónelor de pămînt ce posedă	Familiĭ	Suflete	De către cine este întreţinută Biserica	NUMELE şi PRONUMELE Preoţilor	Etatea	Cursul absolvit	Leĭ	B.	
1. Tecuciŭ.		Săntu Gheorghe		80	250	de comună	Icon. Gh. Dum. Protoier.	60	7 cl. sem.	240		
							Icon. Gh. Decusară	60	catichet	360		
							Sachel. Stratulat Decus.	34	5 cl. sem.	360		
		Săntu Nicolae		103	343	de enoriaşĭ	Vasile Miron	60	catichet	160		
							Gh. Ţarigrădeanu.	56	„	160		
		Adormirea		350	1150	„	Constantin Lupaşcu	58	privat	160		
							Constantin Diaconescu	55	„	100		
							Grigorie Corodianu	42	4 cl. sem.	100		
		Sănţiĭ Voevodĭ vechĭ.		350	1221	ctitorĭ	Ioan Ţuchelu.	44	„	76		
							Dimitrie Decusară	24	7 cl. sem.	76		
		Săntu Dumitru.		190	581	„	Gheorghe Patriciu	65	privat	141		
							Theodor Pohribu	46	2 cl. sem.	141		
		Săntu Ión Botezătoru		204	739	4 cl. sem.	Stefan Gologan	42	4 cl. sem,	200		
						privat	Mihaĭ Guguianu	66	privat	200		
		Sănţiĭ Voevodĭ noĭ		123	395		Pavel Thoma	56	„	100		

PLASA[...]

Numĕrul şi numirea Comunelor	Numirea Cătunelor saŭ Satelor	BISERICA cu HRAMUL	No. pogónelor de pămînt ce posedă	Familiĭ	Suflete	De către cine este întreţinută Biserica	NUMELE şi PRONUMELE Preoţilor	Etatea	Cursul absolvit	Leĭ	B.	
2. Fundenĭ.		Inălţarea D. Hristos.	38 p.	145	507	de comună	Grigorie Ioan	45	4 cl. sem.	80		14 p.
	Privalu	Sănţiĭ Voevodĭ.	38 p.	132	450	„	Grigorie Marin	60	„	80		13 ½
	Lungociu	Adormirea M. Domn.	17 p.	66	288	„						
3. Liesciĭ		Cuvióşa Paraschiva.		452	1779	„	Ioan Ciuntu.	62	privat	120		
							Vasilie Ciuntu	60	„	120		

No. ... pământ ce primesce	Numele și Pronumele Diaconilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget (Leĭ | B.)	No. pogónelor de pământ ce primesce	Numele și Pronumele Cântăreților	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget (Leĭ | B.)	No. pogónelor de pământ ce primesce	Numele și Pronumele Paraclisiarchilor	Cursul absolvit	Selariul pe an dupe Budget (Leĭ | B.)	No. pogónelor ce primesce	Observațiunĭ
	.	. .	.	.	Stan Curcan	privat	20		. . . .	. .			
	.	. .	.	.	Gh. Balan	"			. . . .	. .			
	.	. .	.	.	N. Balan	"	20		. . . .	. .			
	.	. .	.	.	Radu Balan.	"			. . . .	. .			
5 p.	.	. .	.	.	C. Gógă	"	160	3 p.	. . . .	. .			
	.	. .	.	.	I. Andronache	"			. . . .	. .			
	.	. .	.	.	Gh. Zararia.	"	160		. . . .	. .			
	.	. .	.	.	Gh. Tataru.	"			. . . .	. .			
	.	. .	.	.	N. Ciurariu	"	160		. . . .	. .			
	.	. .	.	.	Gh. Gógă	"	160		. . . .	. .			
	.	. .	.	.	I. Mihalache	"			. . . .	. .			
	.	. .	.	.	I. Popovicĭ	"	160		. . . .	. .			
	.	. .	.	.	Gh. Stefanescu	"			. . . .	. .			
	.	. .	.	.	Gh. Stoica	"	32		. . . .	. .			
	.	. .	.	.	C. Stoica	"			. . . .	. .			
	.	. .	.	.	N. Macarie	"	32		. . . .	. .			
	.	. .	.	.	C. Măcărescu	"			. . . .	. .			
3½	.	. .	.	.	Stef. Udrea	"	32	3½	. . . .	. .			
	.	. .	.	.	Iorgu Susan	"			. . . .	. .			
	.	. .	.	.	I. Popa	"	32		. . . .	. .			
	.	. .	.	.	V. Goagă	"			. . . .	. .			
	.	. .	.	.	Anghel Goagă	"	32	3 ½	. . . .	. .			
	.	. .	.	.	N. Udrea	"			. . . .	. .			
	.	. .	.	.	I. Stoica	"	32	4 p.	. . . .	. .			
	.	. .	.	.	I. Spiridon	"			. . . .	. .			
4 p.	.	. .	.	.	Nițâ Eftimiu	"	30	3 ½	. . . .	. .			
	.	. .	.	.	M. Livadă	"			. . . .	. .			
1 p.	.	. .	.	.	Gh. Eftimiu.	"	30	½ p.	. . . .	. .			
	.	. .	.	.	C. Gógă	"	30		. . . .	. .			
	.	. .	.	.	Mon. Varlaam	"			. . . .	.			
	.	. .	.	.	Sandu Monah	"			Pandele Monach	privat			

UL TECUCIU

Ion Diaconescu.	4 cl. sem.	480		Stefan Antoniu	catichet	600		. . .		216		
. .	. .	.		Theodosie Mal. r.	privat	360		. . .				
. .	. .	.		. . . .				. . .				
Gavril Donic	catichet	160		Grigorie Ciocârlan.	"	300		Petre Popovicĭ	privat	160		
. .	. .	.		N. Miron	"	160		. . .				
. .	. .	.		V. Vlasie	"	40		C. Vlasie	"	30		
. .	. .	.		Gheorghe Popa	"	30		. . .				
. .	. .	.		. . . .				. . .				
. .	. .	.		Ioan Decusara	"	35		Iordache Doniciŭ	"	35		
. .	. .	.		. . . .				. . .				
. .	. .	.		I. Simion Pohribu	"	100		. . .				
. .	. .	.		V. Vasian	"	80		. . .				
Spir. Focșănénu	4. cl. sem	282		I. Nicolau	"	200		N Bogdan	"	80		
. .	. .	.		I. Gavrilescu	"			. . .				
. .	. .	.		St. Dima	"	50		. . .				

PLASA BARLADULUI

14 p.	. .	. .	.	.	Eni Ovană	privat	50	7 p.	. . . .	. .			
13 ½	. .	. .	.	.	Constantin Serea	"	50	6 ½	. . . .	. .			
	. .	. .	.	.	Anghel Nistor	"	50	4 p.	. . . .	. .			
	. .	. .	.	.	Petru I. Ciuntu	"	60		. . . .	. .			
	. .	. .	.	.	Pavel I. Popa	"	60		. . . .	. .			

Numĕrul şi numirea Comunelor	Numirea Cătunelor saŭ Satelor	BISERICA cu HRAMUL	No. pogónelor de pământ ce posedă	No. Familii-lor: Familiĭ	Suflete	De către cine este întreţinută Biserica	NUMELE şi PRONUMELE Preoţilor	Etatea	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget: Leĭ	B	No. pogónelor de
							Stefan Ciuntu	24	4 cl. sem.	100		
	Şerbăneştĭ	Săntu Nicolae.	17 p.	163	648	de comună	Ión Nicolau	40	„	100		8 ½
		Adormirea M. Dom.	17 p.	212	859	„	Emanoil Susanu	60	privat	100		8 p
							Lazăr Ţincoaĕă	22	4 cl. sem.	100		8 ½
4 Buceştiĭ.		Sănţiĭ Voevoḑĭ.		174	620	„	Stefan Vechiu	60	privat	50		
		Adormirea M. Dom.		143	470	„						
5. Vulturenií		Sănţiĭ Voevoḑĭ.		136	489	„	Const. Caprescu	50	„			
							Gheorghe Ravinca.	22	4 cl. sem.			
	Blăjeriĭ	Cuviósa Paraschiva		118	402	„	Stefan Ignatŭ	55	privat			
	Brehóia.	Săntu Gheorghe		80	280	„	Ión Christescu	24	4 cl. sem.			
6. Ivesciĭ		Săntu Gheorghe	17 p	337	1180	„	Apostu Ioan.	60	catichet	200		7 p
							Simion Hâncu	59	„	100		7 p
7. Umbrărescií		Sănţiĭ Voevoḑĭ.		137	465	„	Gheorghe Sobieschy	76	privat	100		
	Slobozia T.	Adormirea M. Domn.		131	477	„	Const Hâncu	50	„	100		
	Condrea	Sănţiĭ Voevoḑĭ.		137	489	„	Gheorghe Stoica	57	„	100		
8. Torcestiĭ		Intrarea în Biserică	17 p.	150	530	„	Lascar Balanescu.	28	4 cl. sem.	200		9 ½
9. Barcea		Sănţiĭ Voevoḑĭ.	19 p.	142	540	„	Costache Nicolau.	60	catichet	70		9 ½
	Dragăreştĭ	Săntu Archid. Stefan.	19 p.	99	360	„	Ilie Lambrino	72	privat	70		9 ½
	Podoleniĭ	Săntu Dimitrie	19 p.	125	507	„	Gheorghe Călugărénu	23	4 cl. sem.			9 ½
10. Matca		Sănţiĭ Voevoḑĭ.		150	585	„	Gheorghe Thoma	82	privat			
							Ioan Stoian	75	„	40		
							Ioan Stănescu	24	4 cl. sem.	40		
		Săntu Nicolae.		129	566	„	Mihaĭ Ioan	62	privat	40		
							Ioan Stoian	48	catichet	40		
		Cuviósa Paraschiva		155	604	„	Gheorghe Eni	48	„	40		
11. Puţeniĭ		Nascerea M. Domnu.	38 p.	190	680	„	Ioan Ionescu	25	4 cl. sem.	10		19 p
	Mândreştiĭ	Cuviósa Paraschiva	38 p.	120	440	„	Ioan Motia	84	privat			9 p
							Vasile Udrişŭ	22	4 cl. sem.			
12. Tigăneştiĭ		Buna-Vestire	19 p.	210	855	„	Constantin Stratulat	30	„	35		9 ½
	Tiganeşti V.	Sănta Inviere	19 p.	126	437	de ctitorĭ	Nicolae Postolache	28	„	30		9 ½
	Ungurenĭ	Schib. la Faţă.	19 p	126	565	de comună	Constantin Marin	23	„	35		9 ½
13. Neguleştiĭ		Săntu Nicolae		200	743	de ctitorĭ	Gheorghe Miron	23	„	96		
	Tălpigiĭ	Sănţiĭ Voevoḑĭ.		160	560	de comună	Gheorghe Sbârnea.	24	„	96		
14. Corod		Adormirea M. Dom.		81	279	„						
		Săntu Nicolae		101	413	„	Ioan Jalbă	68	privat			
							Ioan Bordea.	23	4 cl. sem.			
		Sănţiĭ Voevoḑĭ.		149	560	„						
		Cuviósa Paraschiva		86	270	„	Theodor Jalbă	40	5 cl. sem.			
		Săntu Ión Botezătorul		38	110	„						
	Blănzĭ	Adormirea M. Domn	19 p.	100	350	de ctitorĭ	Gheorghe Zotincă.	45	catichet			9 ½
	Brătuleştiĭ.	Săntu Nicolau	19 p.	49	165	„	Gh. Cărăuşu	66	privat			9 ½

PLASA NIC

15. Buciumenĭ		Sanţiĭ Voevoḑĭ.		218	770	de ctitorĭ	Thoma Dimitrescu	36	5 cl. sem.			
16. Poiana.		Adormirea		160	580	de enoriaşĭ	Vasile Meran	56	privat			

No. pogónelor de pămênt ce primesce	Numele și Pronumele Diaconilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	B.	No. pogónelor de pămênt ce primesce	Numele și Pronumele Cântăreților	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	B.	No. pogónelor de pămênt ce primesce	Numele și Pronumele Paraclisiarchilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	B.	No. pogónelor de pămênt ce primesce	Observațiunĭ
8 1/2						Marin Popovicĭ	privat	60		4 p.						
						Ión Susanu	„	60		4 p.						
8 p.						Gh. Susanu	„	60		3 p.						
8 1/2						I. V. Susanu	„	60		3 p.						
						Ión Caprariu	„	13								
						Pavel Popa	„	13								
						Gh. Lepadatu	„	12								
						Vasile Pascu	„	12								
						Manole Diaconu	„									
						Th. Grigorașŭ	„									
						Anton Ciuntu	„									
						Th. Angheluță	„									
7 p.						Nistor Manolache	„	60		2 1/2						
7 p.																
						Nuțu Stroea	„	25								
						Iancu Palade	„	10								
						V. Sobieschy	„	25								
						Miron Sobieschy	„	25								
	Vasile Stroia	4 cl. sem.				Stefan Bute	„	25								
						Petru Stroe	„	25								
9 1/2						Nicolae Lupu	„	100		4 1/2						
9 1/2						N. Diaconu	„	18		4 1/2						
9 1/2						N. Puiu	„	18		4 1/2						
						Sandu Țanu	„	18		4 1/2						
						V. Lambrino	„	17		4 1/2						
9 1/2						Sandu Dediu	„	17		4 1/2						
						Th. Munténu	„	17		4 1/2						
						P. I. Stoian	„									
						Gh. Stoian	„									
						D. Pehribu	„									
						Gh. Udrișŭ	„									
9 p.						Gh. Grigoriță	„			7 p.	N. Vintilă	privat			5 p.	
						Ión Ariton	„			7 p.						
9 p.						Paraschiv Luugu	„			4 1/2						
						Anghelache Boca	„			4 1/2						
9 1/2						Eftimie Bradea	„	5								
9 1/2						Gh Gurău	„	5								
						Th Ivanovicĭ	„	5		4 1/2						
						Petru Vasilie	„									
9 1/2						Ión Gurău	„	5		4 1/2						
						Enache Giugan	„	5		4 1/2						
						V. Ciobanu	„	36								
						Ión Ariton	„	36								
						Dimitrie Micu	„	36								
						Panaite Tasca	„	36								
						Dimitrie Tenie	„									
						Th. Bradea	„									
						Gh. Botezatu	„									
						Gheorghe Cărăuș	„									
						Ión Patrichie	„									
						Ión Toporău	„									
9 1/2						Ión Zotincă	„			4 1/2						
9 1/2						Vasile Chicoș	„			4 1/2						
SA	NICOREȘTI															
						Ión Bulbócă	privat	15								

Numĕrul şi numirea Comunelor	Numirea Cătunelor saŭ Satelor	BISERICA cu HRAMUL	Numĕrul pogónelor de pămênt ce posedă	No. Familiilor: Familiĭ	No. Familiilor: Suflete	De către cine este întreţinută Biserica	NUMELE şi PRONUMELE Preoţilor	Etatea	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget: Leĭ	B.	
...	Poiana	Săntu Nicolae		74	244	de enoriaşĭ	Ioan Briceanu	32	4 cl. sem.			
...	Schit Buc.	Sănta Treime				bine-făcăt.	Anghel Roman	66	privat			
...	Sahastru	Săntu Dumitrie				de ctitorĭ	...					
...	Roşia	Sănţiĭ Voevodĭ.		111	428	„	Ioan Mihailescu	21	4 cl. sem.			
17. Vizureştiĭ	...	Sănţiĭ Voevodĭ.		80	287	„	Nicolae Micu	27	„			
...	...	Sănta Parascheva		63	225	„	Constantin Milică	52	privat			
...	Braniştea	Sănţiĭ Voevodĭ.		30	110	„	Gheorghe Serrea	55	„			
...	Vizurescii	Sănţiĭ Voevodĭ.		138	513	de comună	Stefan Broască	65	„			
...	...	...					Dimitrie Lază	66	„			
...	...	...					Gh. Dămăcénu	78	„			
...	Hântesci	Săntu Gheorghe		92	321	„	Efrim Dămăcénu	25	„			
18. Homocea	...	Săntu Gheorghe	19 p.	210	760	„	Gh Ionescu	50	catichet			9
...	Lespezile	Nascerea M. Domn	19 p.	110	380	„	Nicolae Leonŭ	23	4 cl. sem.			9
19. Cosmeştĭ	...	Adormirea M. Domn.	39 p.	264	1029	„	Ión Aritonu	42	5 cl. sem.			19
...	Furceniĭ	Săntu Nicolae.	39 p.	124	490	„	Efrim Hozocŭ	60	privat			16
20. Movilenĭ	...	Sănţiĭ Voevodĭ.	18 p.	111	487	„	Ilie Călugăreanu	38	5 cl. sem.			9
...	Movil. de j.	Sănţiĭ Voivodĭ	18 p.	90	410	„	N. Munteanu	25	4 cl. sem.			9
21. Ionaşaştiĭ	...	Sănţiĭ Voevodĭ.	18 p.	194	673	„	Ión Marin	55	catichet			9
22. Târgul-Nicoreştĭ	...	Săntu Niculae		53	204	de stat	Iconm. C. Hristea	56	„	600		
...	...	Nascerea M. Domn		133	454	de enoriaşĭ	Ión Hozocu	65	privat			
...	...	...					Constantin Eftimie	23	4 cl. sem.			
...	Nicoreştiĭ	Adormirea M. Domn.		55	191	„	Ión Hristea	65	catichet			
...	...	Săntu Gheorghie		60	217	de ctitorĭ	Gheorghe Hozocu	62	„			
...	...	...					Ión Theodorescu	50	„			
23. Sirbiĭ.	...	Sănţiĭ Voevodĭ.		84	280	de enoriaşĭ	Nicolae Onofreĭ	50	„			
...	Dobrineştiĭ.	Cuviósa Paraschiva		52	187	„	...					
24. Cósta Lupeĭ.	...	Săntu Gheorghe		88	353	„	Mihaiu Ioan.	48	„	112		
...	Piscu Corb.	Intrarea în Biserică		110	445	„	Ionisim Meranu	50	„	113		
...	Nicor. de s.	Cuviósa Paraschiva		135	526	„	Calin Rău	55	privat	113		
...	...	Adormirea M. Domn.		40	163	de ctitorĭ	Vasile Lupaşcu	24	4 cl. sem.	112		
25. Ţepu	...	Săntu Nicolae		286	1106	de enoriaşĭ	Ioan Micu	55	privat	24		
...	...	...					V. Micu	70	„	24		
...	...	...					Gh. Simionescu	40	5 cl. sem.	24		
...	Ţepu de sus.	Sănţiĭ Voevodĭ		37	136	„	D. Simionescu	30	4 cl. sem.	24		

PLASA ...

Numĕrul şi numirea Comunelor	Numirea Cătunelor saŭ Satelor	BISERICA cu HRAMUL	Numĕrul pogónelor de pămênt ce posedă	Familiĭ	Suflete	De către cine este întreţinută Biserica	NUMELE şi PRONUMELE Preoţilor	Etatea	Cursul absolvit	Leĭ	B.
26. Podu Turculuĭ	...	Săntu Prorocu Ilie	17 p.	187	554	de enoriaşĭ	Dimitrie Pacu	65	privat	400	8½
27. Spriia.	...	Sănţiĭ Voevodĭ.		184	730	„	Constantin Grigorescu	55	„		
28. Coloneştiĭ	...	Săuţiĭ Treĭ Ierarchĭ	19 p.	183	680	„	Ioan Stratu.	55	„		
...	...	Santu Nicolae		99	560	„	...				
29. Buda de sus.	...	Săntu Nicolae		120	400	„	Ión Dudescu	57	„		
...	Putinile	Adormirea M. Domn.		160	580	„	Ión Racovanu	65	„		
30. Răchitósa	...	Adormirea M. Domn.	38 p.			de stat	Ieromonach Alex. Dabija.	43	3 cl. sem.	660	9½
...	...	...					pr. Ión Blanarescu.	25	4 cl. sem.	660	9½
...	...	Acoperământ M. D.		343	1250	de enoriaşĭ	Gheorghe Brăescu	23	„		9½
...	Cănra	Săntu Dimitrie.	19	69	230	„	...				

No. pogónelor de (…)	Numele și Pronumele Diaconilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	B.	No. pogónelor de pământ ce primesce	Numele și Pronumele Cântăreților	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	B.	No. pogónelor de pământ ce primesce	Numele și Pronumele Paraclisiarchilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	B.	No. pogónelor de pământ ce primesce	Observațiunĭ
						Antonŭ Bacleŭ	privat	15								
						. . . . .										
						Ión Iancu	»	15								
						Ión Rugină	»	6								
						Thoma Rugină	»	6								
						Ión Isacŭ	»	6								
						Dimitrie Micu	»	6								
						Gh. Micu	»	6								
						Irimia Oprea	»	6								
						Vasile Agapi	»	5								
						. . . . .										
						Hristache Herescu	»	5								
						Th. Horescu	»	5								
9[1]						. . . . .										
9[1]						Constantin Bitire	»	50		4½						
						Const. Munténu	»	50		4½						
19[1]						Gr. Grigorică	»	25		9½						
16						Gh Munteanu	»	25		4½						
						N. Buga	»	25		4½						
9						Dim. Hristea	»	18		4½						
						Mihaĭ Ioan	»	18		4½						
9						Zaharia Borșŭ	»	19		4½						
						Theodor Borșŭ	»	19		4½						
9						Dima Anghel	»			4½						
						Ión Danailă	»	240								
						M. Corbanu	»									
						Dinu Hozocu	»									
						Tache Voinescu	»									
						Gh. Lupașcu	»									
						Eni Levi	»									
						Ion Nistor	»									
						. . . . .										
						N. Dimoftache	»	14								
						I. Dimoftache	»	13								
						D. Resmeriță	»	13								
						Constantin Rău	»	14								
						N. Rău	»	13								
						Nicolae Balică	»	13								
						Constantin Decus	»	30								
						Mateĭ Marcu	»	30								
						. . . . .										
						Grigore Ariton	»	30								
						Ion Țuchelu	»	30								

PLASA ZELETINUL

No. pogónelor de (…)	Numele și Pronumele Diaconilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	B.	No. pogónelor de pământ ce primesce	Numele și Pronumele Cântăreților	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	B.	No. pogónelor de pământ ce primesce	Numele și Pronumele Paraclisiarchilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	B.	No. pogónelor de pământ ce primesce	Observațiunĭ
8½						Ión Carpŭ	privat	250		4½						
						Florea Ivașcu	»	150		4 p.						
						Mihaĭ Merlan	»									
						Ión Tunischi	»									
						Constantin Pantu	»			4½						
						Panaite Rachitos	»									
						Antochi Unguru	»									
						Gh. Dudescu	»									
						Enache Scantee	»									
						Gh. Racovanu	»									
9½						Vasile Alexe	»	444		5 p.						
9½						Mihaĭ Groză	»	330		4½						
9½						. . . . .										

Numĕrul și numirea Comunelor	Numirea Cătunelor saŭ Satelor	BISERICA cu HRAMUL	No. pogónelor de pămînt ce posedă	No. Familiilor: Familiĭ	No. Familiilor: Suflete	De către cine este întreținută Biserica	NUMELE și PRONUMELE Preoților	Etatea	Cursul Absolvit	Salariul pe an dupe Budget: Leĭ	Salariul pe an dupe Budget: B.	No. pogónelor de
31. Burdusaciĭ		Săntu Nicolae		130	450	de enoriașĭ	Vasile Băncilă	62	privat			
		Sănțiĭ Voevođĭ.										
	Oprisăștĭ	Sănțiĭ Apostolĭ		170	569	„	Petre Mironescu	25	4 cl. sem.			
32. Muncelu		Sănțiĭ Voevođĭ		238	801	„	Gheorghe Angheluță	28	„	10		
	Glăvăneștĭ	Săntu Nicolae	38 p.	320	980	„	Nicolae Bărdanu	45	„	10		19 p
							Mateĭ Nițiĭ	46	catichet			
	Frumușelu	Săutu Nicolae		105	566	„	Nicolae Jora	62	privat	10		
							Nicolae Bucurŭ	38	5 cl. sem.	10		
33. Crăsscii		Sănțiĭ Voevođĭ		260	830	„	Vasilie Botez	30	4 cl. sem.			
							Ión Irimia	54	privat			
	Bueștiĭ	Sănțiĭ Voevođĭ		96	331	„	Gheorghe Merlan	60	catichet			
34. Stănisеștiĭ		Săntu Nicolae	19 p.	110	361	„				80		
	Slob. Stăn.	Intrarea în Biserică	19 p.	217	938	„	Ioan Silivestru	27	4 cl. sem.	80		9 p
35. Giurgióna		Sănțiĭ Voevođĭ	19 p.	90	315	„	Ión Focșănénu	28	„			9 p
	Lihacea	Sănțiĭ Voevođĭ	19 p.	107	370	„	Pricopi Coțacu	62	privat			9 p
	Balaneștĭ	Sănțiĭ Voevođĭ		36	141	„						
	Sărbiĭ	Săntu Nicolae	19 p.	70	245	„	Gheorghe Berdan	23	4 cl. sem.			9 p
	Danceniĭ	Săntu Nicolae	19 p.	72	250	„						
36. Boghestiĭ		Sănțiĭ Voevođĭ		143	530	„						
	Bichеștĭ	Sănțiĭ Voevođĭ		60	210	„	Theodor Dorinu	29	4 cl. sem.			
37. Valea rea		Săntu Nicolae		112	700	„						
	Calimănésa	Săntu Nicolae		150	560	„	Ión Decusară	26	„			
	Galbeniĭ			66	231	„						
	Năneștĭ	Intrarea în Biserică		78	306	„						
	Vlamnicu	Adormirea M. Domn.	19 p.	130	480	„	Gheorghe Grosu	40	4 cl. sem.			
38. Gohoru		Sănțiĭ Voevođĭ		167	604	„	Petru Druță	50	catichet			
		Săntu Nicolae		197	769	„	Ión Chirvăsuță	48	privat			
	Irească	Săntu Nicolae		80	306	„	Nicolae Postolache	23	4 cl. sem.			
39. Nărteștiĭ		Intrarea în Biserică		170	623	„	Costantin Pascu	28	„			
40. Brăhășeștiĭ		Sănțiĭ Voevođĭ		100	371	„	Niculae Cherciu	24	„			
		Săntu Ión Botezător		185	661	„	Gheorghe Pamfilie	24	„			
	Cositeniĭ	Sănțiĭ Voevođĭ		67	261	„						
41. Mohorâți		Adormirea M. Domn.	17 p.	115	540	„	Gheorghe Draga	55	catichet	200		8 1/2
	Țăpóea	Buna Vestire	17 p.	80	280	„						
	Motoșeniĭ	Invierea luĭ Lazăr		60	215	„						
	Chicira	Sănțiĭ Apostolĭ	17 p	50	181	„						
42. Toflea		Intrarea in Biserică		240	881	„						
43. Corbița		Intrarea în Biserică		121	389	„	Gheorghe Cărpaciŭ	24	4 cl. sem.			
	Țițu	Cuviósa Parascheva		63	201	„						
	Șerbăneștĭ	Sănțiĭ Treĭ Ierarchĭ		77	171	„						
	Strâmba											
		Sănțiĭ Impărațĭ		35	100	„						
	Rădăcineștĭ	Adormirea M. Domn.		98	333	„						

treprinderĭ marĭ nu sûntŭ la disposiţiunea celor, ce aŭ buna-voinţă.

Noĭ, pentru a împlini cât de puţin acéstă lacună din literatura Bisericeĭ românescĭ, şi pentru a nu lăsa prelectoriĭ jurnaluluĭ nostru fŏrĕ de cunoscinţe patristice, maĭ ales că şi datoria ne obligă spre acésta, vomŭ întreprinde publicaţiunea unor studiĭ, unde lectoriĭ noştriĭ vorŭ găsi privirĭ generale asupra circumstărilor istorice, în care fie-care părinte şĭ-a desvoltatŭ activitatea sa, biografiile părinţilor Bisericeĭ şi analisa operelor lor, cu privirĭ critice asupra diferitelor puncte din doctrinele lor. Incepemŭ decĭ cu părinţiĭ apostolicĭ, mergênd în modŭ chronologicŭ la scopul propusŭ.

PRIVIRI GENERALE

Idea despre bărbaţiĭ apostolicĭ. Mijlócele lor de învĕţătură. Materiile activităţeĭ lor. Bărbaţiĭ apostolicĭ.

Bărbaţĭ apostolicĭ se numescŭ aceĭ învĕţătorĭ aĭ Bisericeĭ, cariĭ aŭ audiţŭ şi aŭ vĕdutŭ pre apostolĭ şi ĭ-aŭ imitatŭ. Eĭ s'aŭ folositŭ de acele mijlóce de învĕţătură, de care alţiĭ dupŏ dînşiĭ n'aŭ pututŭ să profite, adecă:

Eĭ aŭ fostŭ marturĭ ocularĭ aĭ faptelor apostolice, primind asupra lor Spiritul luĭ Christos şi făcêndu-se ascultătorĭ aĭ instrucţiunilor apostolice.

Perfecţionându-se cu instrucţiunile orale şi scrise ale apostolilor, bărbaţiĭ apostolicĭ în interiorul lor s'aŭ instruitŭ de spiritul charicŭ cu o abundenţă particulară. Eĭ aŭ trăitŭ atuncĭ, când Spiritul charicŭ învingea îndărătnicia ómenilor cu o abundenţă particulară de semne şi minunĭ, şi pentru succesŭl învĕţăturilor lor eĭ singurĭ se înbrăcaŭ cu puterea semnelor.

Inimiciĭ, cu cariĭ trebuĭaŭ, ca să lupte verbal şi înscris bărbaţiĭ apostolicĭ, aŭ fostŭ maĭ tot aciaşĭ, cu cariĭ s'aŭ luptatŭ şi apostoliĭ. Eĭ eraŭ creştinĭ dintre Iudeĭ, şi acia, cariĭ unĭaŭ creştnismul cu ideĭ, când iudaĭce, când păgâne, séŭ se presentaŭ numaĭ cu păgânis-

mul, seŭ Iudaismul. La creştiniĭ iudaisătorĭ apărtinéŭ Ebioneiĭ şi Nazoreiĭ, cariĭ se ţineaŭ de litera legeĭ vekĭ, şi cariĭ nu vedeaŭ în Christos, de cât unŭ omŭ simplŭ. De o direcţiune cu totul opusă eraŭ Iudeiĭ, numiţĭ *doceţĭ* şi cariĭ admiteaŭ în Iisus Christos, ca în persóna omuluĭ celuĭ maĭ sublimŭ, numaĭ unŭ corpŭ părutŭ, nu şi realŭ (1); *Elcezaiţiĭ*, cariĭ nu proaduceaŭ sacrificiĭ iudaice, dar cariĭ admiteaŭ circumcisiunea şi recunosceaŭ pre Fiiul luĭ D-ḑeŭ şi pre S-tul Spiritŭ numaĭ ca puterĭ ale luĭ D-ḑeŭ (Sefirotiĭ) (2); Iudeul egipténŭ, *Cerint*, a întrodusŭ în Efes teoria *eonilor* (geniilor) (I Tim. I, 4), considerând pre Creatorul de primul *eon*, pre Iisus de omŭ, iar pre Christos de eon noŭ, care s'a pogorîtŭ preste Iisus în timpul botezuluĭ, pentru ca să vestĭasce pre D-ḑeŭ celŭ nevĕḑutŭ ómenilor. La acésta el a adausŭ şi teoria chiliasmuluĭ, privitóre pre esistenţa de o mie de anĭ a imperiuluĭ luĭ Mesia (3). Acéstă privire a contribuitŭ la aceĭa, pentru ca ideile revelaţiuneĭ despre producerea rĕuluĭ în lume, să fie interpretate, când cu emanaţiunea alecsandrénă şi alte-orĭ cu dualismul persanŭ. *Marcion* admitea principiul bineluĭ şi al rĕuluĭ, şi învĕţa, că trebue să credemŭ în Christos celŭ necorporalŭ, ruinătorul a totŭ rĕul. *Vasilid* şi *Valentin* învĕţa fie-care în felul seŭ, ḑicênd, că între *principiul primarŭ şi diferiţiĭ eonĭ* se află Cuvêntul şi Spiritul luĭ D-ḑeŭ.

CHARACTERUL OPERILOR ŞI NUMĔRUL BĂRBAŢILOR APOSTOLICĬ.

Doctrina apostolilor consista nu în cuvinte alese ale înţelepcĭuneĭ omenescĭ, dar în manifestaţiunea Spirituluĭ şi a putereĭ. Operele bărbaţilor apostolicĭ, din amórea lor cătrĕ apostolĭ, ca cătrĕ nisce părinţĭ (I Tim. II, 1, I, 2, 4), aŭ în multe privinţĭ caracterul doctrineĭ apostolice; ele sŭntŭ scrise în formă de epistole. Creştiniĭ a-

(1) I. Ioan. I, 2, IV, 3. II Ioan vers. 7. Climent Ales. strom. III, 13. Uniĭ din dînşiĭ ḑiceaŭ, că în locul luĭ Christos s'a răstignit Simon Cirinénul. (Irin. adv. Haer I, 24, Epiph. haer. 24, § 3) alţiĭ întrepuneaŭ pre Iuda Iscariotul.

(2) Eĭ s'aŭ formatŭ dintre Efesenĭ pre timpul luĭ Traĭan Epiph. Haer. 19. Theodorit Haeret. Fab. I, 7). Predecesorul şi părintele acesteĭ eresiĭ a fostŭ Philon Alexandrénul.

(3) Ioan. I, 8.

tuncĭ eraŭ uniţĭ într'o amóre strînsă, ĭar amórea este în legătură cu tóte sentimentele şi cugetările altora. Tristeţa séŭ lipsurile altora se consideră, ca ale lor; şi de aicĭ apoĭ stăruinţa, de a veni, în casŭ de lipsă, în ajutorul aprópeluĭ. O epistolă, óre-care tractéză despre lipsurile uneĭ Bisericĭ, séŭ ale altora, şi ea espune lucrul în puţine vorbe şi fără de artă, dar cŭ sinceritate şi cu interesŭ. Bărbaţiĭ a postolicĭ aŭ scrisŭ cu amórea cea sântă.

Puţine opere ni sûntŭ astă-ḑĭ cunoscute din seculul bărbaţilor a-postolicĭ. Şi acésta se esplică cu aceĭa, că în aceste timpurĭ încă e-sistaŭ marturiĭ cuvêntuluĭ apostolicŭ, cariĭ, avênd o veneraţiune particulară către Apostoli, nu cutezaŭ, de a-şĭ rădica vocea lor pentru instruirea Bisericeĭ. Pre lôngă aceste, kĭar inimiciĭ creştinismuluĭ umblaŭ după nimicirea operelor, arḑêndu-le de multe-orĭ pre tóte, câte le aflaŭ în locurile lor de rugăcĭune. Şi timpul cu barbariile séle a contribuitŭ fórte mult la nimicirea acestor opere. Aşa de esemplu, s'a perdutŭ apologia luĭ Aristid, refutaţiunile luĭ Agripa şi a luĭ Arist. Pênĕ la noĭ aŭ ajunsŭ fórte puţine opere de ale bărbaţilor apostolicĭ. Astŭ-felŭ avemŭ de la Climent, Barnaba, Ignatiu Policarp, Erma şi Codrat.

S-TUL CLIMENT DE ROMA.

Biografia luĭ. S-tul Climent, Episcopul de Roma, el este originarŭ păgânŭ dinRoma, şi întorsŭ la creştinismŭ de către apostolul Petru. In predicarea credinţeĭ, el a fostŭ colucrătorŭ al acestuĭ apostolŭ, şi a împărţitŭ cu dînsul periculele misiuneĭ apostolice. El pre la 53 după Christos a suportatŭ martiriulŭ în Filipi. Climent a fostŭ rădicatŭ la rangul de Episcopŭ al Romeĭ de către apostolul Petru şi a administratŭ Biserica romană de la anul al doĭ-spre-ḑecelea al împĕrăţieĭ luĭ Dometian (92 de la Christos) pênĕ la anul al treilea al luĭ Traĭan, séŭ pênĕ la 101 al ereĭ creştine; şi îngrijirea luĭ păstorală nu se întindea numaĭ asupra Bisericeĭ romane, ceĭa ce se vede şi din operile luĭ. Pre timpul luĭ Traĭan el a fost ecsilatŭ pentru numele luĭ Christos în Chersonesul Tauric, ŭnde cu cuvêntul credinţeĭ întăria pre credincĭoşiĭ, ecsilaţĭ pentru numele luĭ Christos, cu minŭnele séle întorcea la credinţă pre păgânĭ şi tot aicĭ el a primitŭ şi martiriul. Relicviile acestuĭ bărbatŭ apostolicŭ aŭ fostŭ lu-

ate din Chersones de către Metodie şi Ciril în călătoria lor, ca o probă despre esistenţa religiuneĭ creştine la popórele de pre malul nordicŭ alŭ măreĭ negre. S-tul luĭ capŭ a fostŭ transportatŭ în Rusia de către creştinătoriul eĭ, Regele Vladimir.

OPERELE S-LUĬ CLIMENT

Operele S-luĭ Climent se distingŭ prin spiritul de învĕţăcelŭ la apostolilor, şi specialminte al apostoluluĭ Paul. Limba acestor opere are caracterul clasicităţeĭ, distingêndu-se prin regularitate şi puritate (1).

Epistola ântăia a S-luĭ Climent către Corintenĭ. Find în totul autentică, ea represintă, tesaurul celŭ maĭ scumpŭ al doctrineĭ unuĭ bărbatŭ apostolicŭ. Ea este scrisă pre la finele persecuţiuneĭ luĭ Dometianŭ (anul 97), cu ocasiunea ne 'nţelegerilor din Biserica Corintuluĭ. Uniĭ din membriĭ acesteĭ Bisericĭ, împinşĭ de mândrie şi invidie, aŭ începutŭ, să şi aroge o întâĭetate; de aicĭ a şi provenitŭ în Biserica Corintuluĭ o nenorocită desbinare. Pre timpul apostoluluĭ Paul acéstă desbinare a fost suspendată prin autoritatea apostolică. Acum pretendenţiĭ onóreĭ şi aĭ putereĭ aŭ ajunsŭ pĕnĕ acolo, că, formându-şĭ partidă, aŭ începutŭ să nege autoritatea acelor persóne, care o aveaŭ de la Biserică şi care îşĭ împlinĭaŭ serviciul cŭ tótă onórea. Lor li venia greŭ, de a se instrui de la alţiĭ şi eĭ s'aŭ decisŭ, de a ruina ordinea, stabilită de către Domnul nostru Iisus Christos în Biserică. Eĭ se lăudaŭ cu talentele lor, şi cu tóte aceste eĭ ajunsese a se îndoi şi kĭar despre dogma înviereĭ morţilor. Membriĭ de distincţiune din Biserica Corintuluĭ, ne aflând între dînşiĭ mijlócele pentru curmarea rĕuluĭ, s'aŭ adresatŭ, cerênd ajutorŭ de la Biserica Romeĭ. Cu acéstă ocasiune S-lŭ Climentŭ, vĕḑêndu-şĭ Biserica sa liberă de persecuţiune, a adresatŭ Bi-

(1) Publicarea ambelor Epistole către Corintenĭ s'a făcut de: Cotellerii. Patrum, qui temp. Apost. floruerunt (Barnabae, Clementis, S. Hermae, Ignatii, Polycarpi) 1724. Batton, comparând tecstul cu manuscriptele, l'a corectatŭ şi l'a publicatŭ sub titlul: Epistol. Clem. gr. lat. Cantabr. 1718. Rosselius S. Patrum Apost, opera (Barnabae, Ignatii, Clementis) opera genuina et Ignatii interpolatae etiam epist. cum versionibus vâr. lection. select. virorum notis Londini 1746. Gallandii Biblioth. Patrum (T. I—XIV). Venet. 1765 — 1781). Hefele Patrum Apost. op. gr. lat brev. annot. Tübingae 1839.

sericeĭ de Corint, din partea întregeĭ Bisericĭ a Romeĭ, o epistolă de ûnŭ caracterŭ admonitivŭ.

Cuprinderea epistoleĭ este astŭ-felŭ : Dupŏ felicitările, prin care se laudă credinţa, virtuţile şi avutul spiritualŭ al Corintenilor (§. 1. 2), Păstoriul celŭ bunŭ li arată lor mândria, ca causă a tuturor desordinilor, iscate între dênşiĭ, adăugând la aceste şi espresiunile luĭ Moise : « bea, mănêncă, îngróşĕ-te, îngraşă-te şi te veselesce prea ĭubite, (II. Leg. XXXII, 15) ». Din acéstă causă, ḑice el, ómeniĭ neoneştĭ s'aŭ râdicatŭ contra celor oneştĭ, ceĭ degradaţĭ contra celor însĕmnaţĭ, têmpiĭ contra celor cu minţĭ, tineriĭ contra bătrînilor (§ 3). Arătând efectele cele rele ale invidieĭ în esemple şi maĭ ales la Datan şi Aviron (§ 4, 5) îĭ îndémnă la umilinţă şi penitenţă (6—15) şi în special se referă la Domnul, espunênd credinţa apostolică în Fiiul luĭ D-ḑeŭ şi S-tul Spiritŭ. «Toégul măririeĭ luĭ D-ḑeŭ, Domnul nostru Iisus Christos, n'a venitŭ cu strălucirea măreţieĭ şi a glorieĭ, de şi ar fi pututŭ, dar în formă umilă, cum a preḑisŭ despre dînsul S-tul Spiritŭ ». Dupŏ aceste (§. 16) traduce profeţia luĭ Isaia despre şerbul celŭ umilŭ al luĭ Iehova (Is. L III.) şi cântarea luĭ David (Ps. XXI, 7, 8). Inşirând încă câte-va esemple de umilinţă, atrage atenţiunea lor asupra bunătăţeĭ Creatoruluĭ şi a Providenţiatoruluĭ a tóte, care a făcutŭ totul dupre o ordine stabilă (§ 19 — 22) şi apoĭ adaugă: «să onorămŭ pre egumeniĭ noştri (προηγουμένους) şi să respectămŭ pre presviterĭ». Cu actele aceluaşĭ Creatorŭ al natureĭ şi cu încrederea în promisiunile luĭ, mŭstră pre ceĭ, ce se îndoescŭ în învierea morţilor (23 — 28), îĭ sfătuesce să vieze dupre demnitatea aleşilor luĭ D-ḑeŭ (29—36), cu care ocasiune şi descrie cu trasurĭ sublime pre Mântuitorul Iisus. «El, se esprimă S-tul Climent, este primul preutŭ al proaducerilor nóstre, intermediatorul şi ajutorul neputinţelor nóstre. Prin mijlocul luĭ, noĭ ni râdicămŭ okiĭ nostri spre înălţimele cerescĭ, şi tot prin dînsul s'aŭ deskisŭ şi okiĭ inimeĭ nóstre ». Dupŏ aceste repetă cuvintele Psalmistuluĭ despre dînsul, citate de cătrĕ Apostolul (Ps. CIII, 4, 2, 8. CIX, I Ebr. I). Continuând apoĭ cu demunstraţiunea, de a se supune ordineĭ eclesiastice, aduce de esemplu organisaţiunea militară şi subordinaţiunea membrelor corpuluĭ nostrŭ (§ 37--39), şi arătă ordinea eclesiastică, stabilită de Mântuitorul şi de apostolĭ, făcênd tot-o-dată a se vedea şi ordinea vekĭuluĭ Testamentŭ (§ 40

—44). «Totŭ ce ni poruncesce Domnul, noĭ sûntemŭ datorĭ, ca să împlinimŭ în ordine şi la timpŭ. El ni-a ordonatŭ, ca să facemŭ proaducerĭ şi serviciĭ nu fără ordine şi fără de timpŭ, dar în momente şi timpurĭ determinate. De asemine unde şi de către cine trebue să se efectue aceste, El a stabilitŭ şi acésta prin însuşĭ voĭa sa .... Preutulŭ celŭ mare îşĭ avea serviciul seŭ, preuţiĭ aveaŭ locul lor determinatŭ, şi asupra leviţilor eraŭ puse alte obligaţiunĭ, ĭar omul ĭaicŭ era supusŭ unor regule cu totul lumescĭ. Christos a fostŭ trămisŭ de D-ḑeŭ, ĭar apostoliĭ de Christos; atât o trămitere, cât şi alta a fostŭ efectuată într'o ordine regulată, conform voinţeĭ luĭ D-ḑeŭ. Apostoliĭ aŭ predicatŭ prin sate şi oraşe ; pre ceĭ ântâĭ credincioşĭ eĭ ĭ-aŭ râdicatŭ la trépta de Episcopĭ şi de diaconĭ pentru aceĭ, ce urmaŭ a primi credinţa .... Apostoliĭ aŭ sciutŭ de la Domnul nostru Iisus Christos, că vorŭ fi certe pentru Episcopie. Pentru aceste anume cause, şi prevěḑêndu-se tóte, s'aŭ regulatŭ servitoriĭ de maĭ sus şi pre lôngă aceste s'aŭ stabilitŭ şi regulele de succesiune, pentru ca în casŭ de mórte, alţĭ ómenĭ cercaţĭ să primĭască asupra lor servirea acelora (§ 40, 42, 44). Dupǒ aceste urméză convingerea turburătorilor păceĭ, învitându-ĭ, ca să înceteze cu pretenţiunile, ĭar celor cu minţĭ li ordonă, ca să fie cu condescendenţă către inimiciĭ fericireĭ comune. Şi calităţile amóreĭ sûntŭ presentate astŭ-felŭ, că ele devinŭ kĭar neînţelese pentru păgânismŭ (§ 45—56). «Şi astŭ-felŭ voĭ, cariĭ aţĭ începutŭ turburarea, să vě supuneţĭ presviterilor, învěţaţi-vě a vě supune, lepădând cutesanţa cea mândră a limbeĭ » (§ 58—59).

Acéstă cuprindere a epistoleĭ ni arată , cât este de importantă ea din punctul de privire dogmaticŭ, şi maĭ ales din punctul de privire al ierarchieĭ bisericescĭ şi al misterilor (1), despre Rěscumpărătorul nostru, Fiiul luĭ D-ḑeŭ (2). despre învierea morţilor (3) şi în fine despre importanţa canonică a s-teĭ Scripturĭ. Tot prin acéstă epistolă se presintă şi datoriile creştinuluĭ către amóre şi umilinţă (4).

---

(1) Adică § 21, 40, 42, 44, 51 şi 52.
(2) Maĭ ales §. 2, 16, 36, 49 şi 50.
(3) Veḑĭ § 24—27.
(4) Afară de cărţile vekĭuluĭ Testamentŭ, şi epistola către Ebreĭ, (§ 10, 38), s-tul Climent face menţiune (§ 13) despre Evangelia luĭ Mateĭ (VII, 1) Luca (VI. 36, 38) de Faptele Apostolilor (§ 2), de epistola către Romanĭ (§ 35) de ambele către Co-

Afară de acéstă epistolă, *noĭ maĭ avem* **și o adoua tot a S-luĭ Climent către Corintenĭ**, dar numaĭ nu este complectă. In acéstă epistolă s-tul Climent învață, că « trebue noĭ să cugetămŭ despre Iisus Christos astŭ-felŭ, ca despre D-ḑeŭ, ca despre judecătorul viilor și al morților ». Ne îndémnă să-ĭ fimŭ recunoscĕtorĭ, ca celŭ ce ne-a adusŭ de la întunericul păgânătețeĭ la lumina luĭ D-ḑeŭ, și recunoscința noĭ sûntemŭ datorĭ să o arătămŭ nu numaĭ prin credință, dar maĭ ales prin împlinirea poruncilor luĭ. Dupŏ aceste adaugă, că viéța omuluĭ este împărțită în doĕ epoce, care luptă una contra altia; în epocha actuală și în cea viitóre. Epocha actuală predică neonorabilitatea, ĭar cea viitóre cere de la noĭ, ca să ne lepădămŭ de dînsa. Epocha ântăia este epocha penitențeĭ și aicĭ noĭ putemŭ să facemŭ totŭ aceĭa ce ne póte scăpa de mânia luĭ D-ḑeŭ, ce ne ascéptă în epocha viitóre. In părțile epistoleĭ a doa ni se presintă și natura divină a s-luĭ Spiritŭ, precum și lucrările luĭ, ca sânțitorŭ al ómenilor. « Spiritul este sântŭ și dreptŭ; el purcede de la Tatăl ».

Cu numele s-luĭ Climent al Romeĭ sûntŭ cunoscute nu puține composițiunĭ, care séŭ că nu aparținŭ de locŭ acestuĭ bărbatŭ apostolicŭ, séŭ că-lŭ privescŭ numaĭ în parte. Astŭ-felŭ sûntŭ: a) *Opt cărțĭ de constituțiunĭ apostolice* (διαταγαὶ) prin Climent pentru Episcopĭ. b) *Canónele apostolice* prin Climent. c) *Intrevederile* (recognitiones) *s-luĭ Climent*, care se maĭ numescŭ, *itinerariĭ* (note de călătorie), *actele* și *disputele apostoluluĭ Petru cu Simon magul*. d) *Prescurtare de actele luĭ Climent*, séŭ ecstractŭ al istorieĭ luĭ Climent din operile luĭ, care se maĭ numescŭ și convorbirĭ. Și în fine *cincĭ epistole* ale luĭ Climent.

APOSTOLUL BARNAVA.

Biografica S-luĭ Barnaba. S-tul Barnaba a fostŭ din

---

rintenĭ (§ 36, 47, 56, 30, 31) de I-a către Tesalonicenĭ (§ 38) și altele. Maĭ are meritul, că acéstă epistolă citéză locurĭ din I ep. a apostoluluĭ Petru, (§ 2, 49, 38) și chiar din II-a (§ 7. II Petr. II, 5. §. 11. II Petr. II, 6, 9) din epistola luĭ Iacov (§. 10, și 17, Iac. II, 23 §. 23 Iac. I, 18. § 30. Iac. IV, 6, 2, 21. §. 49 Iac. V, 20) In § 17 vorbind despre schisma Corintenilor, se esprimă : « Luațĭ epistola prea fericituluĭ Paul, apostolul, și vedețĭ ce a scrisŭ el voĭ la începutul misiuneĭ séle. El a scrisŭ kĭar despre Spiritŭ » etc. In § 45 adaugă : « Citițĭ și citițĭ bine, prea ĭubiților, s-ta Scriptură și străbatețĭ cu profunditate cuvintele luĭ D-ḑeŭ ».

insula Cipru şi levitŭ. Din amórea către Christos el a datŭ tótă averea sa Apostolilor pentru folosul comunŭ. El a întrodusŭ pre Saul, care era cumplitŭ pentru acele timpurĭ, în societatea creştină, şi fiind el cunoscutŭ prin credinţa şi darurile s-luĭ Spiritŭ, a fostŭ trămisŭ de apostolĭ, ca să organiseze Biserica de Antiochia; apoĭ împreună cu Paul el a fostŭ trămisŭ la predică către păgânĭ; şi cu tótă abnegaţiunea a predicatŭ numele luĭ Christos în Cipru şi în Asia mică. La întórcerea în Antiochia, pre la anul 50, cu ocasiŭnea iritaţiuneĭ falşilor respectatorĭ aĭ luĭ Moisi, i s'a presentatŭ luĭ Barnaba cea maĭ favorabilă ocasiune, de a arată spiritul libertăţeĭ evangelice. Barnaba ḑicea, că nu trebue să se impună jugul şi obligaţiunile luĭ Moisi celor, ce se întorcŭ la credinţă dintre păgânĭ; şi tot cu acéstă ocasiune Biserica din Antiochia l'a trămisŭ pre dênsul cu Paul în Ierusalem, ca să supună afacerea în discuţiunea sinoduluĭ apostolilor. Dupŏ unŭ timpŭ nu indelungatŭ, Barnaba, împreună cŭ Paul, s'a dusŭ pentru a doa óră la predica cea către păgânĭ, dar îndată s'a despărţitŭ el de Paul, şi, luând cu sine pre Marcu, s'a îndreptatŭ spre Cipru (1). La anul 54 el se vede iarăşĭ în Antiochia cu Paul; şi cu acéstă ocasiune Barnaba, imitând pre Petru pĕnĕ la degradare, el şĭ-a priimitŭ o observaţiune aspră din partea luĭ Paul (1). In anul 56 Apostolul limbelor s'a pronunçatŭ cu respectŭ despre faptele luĭ Barnaba (Cor. IX, 6). Cât s'a prelungitŭ dupŏ acésta serviciul luĭ pentru credinţă, nu se scie. Şi nĭ este cunoscutŭ numaĭ atâta, că el şĭ-a petrecutŭ ultimele ḑile ale apostolatuluĭ seŭ în Cipru. Aicĭ el a muritŭ mórte de martirŭ, şi pre peptul luĭ maĭ pre urmă s'a găsitŭ evangelia luĭ Mateĭ în limba ebraică. Din cuprinderea epistoleĭ luĭ se vede, că el a muritŭ nu maĭ 'nainte de anul 72 de la Christos.

OPERILE S-LUI BARNABA.

Epistola S-luĭ Barnaba era cunoscută luĭ Climent şi Origen. Eusebie o enumeră între cărţile neautentice. Dar judecând dupe legătura ideilor din dînsa, se vede, că acéstă opiniune a luĭ Eusebiŏ privesce nu pre originea epistoleĭ, dar pre importanţa eĭ canonică.

---

(1) Fapt. XV, 39. 41.
(1) Ep. Gal. II, 13.

Eusebie, esplicându-se maĭ bine, ḑice, că acéstă epistolă este disputată (ἀντιλεγόμενον), adecă din acele, pre care unii voĭescŭ să o considere kĭar canonică, şi o punŭ în acelaşĭ rangŭ cu cartea luĭ Erma şi epistolele luĭ Climent. Din cuvintele luĭ Origen se vede, că kĭar Cels a cititŭ epistola luĭ Barnaba; ĭar Cels avea însemnătate pre timpul imperatoruluĭ Adrian, 130 după Christos. Insuşĭ Barnaba scrie despre Iudeĭ: « fiind că eĭ s'aŭ luptatŭ, li s'a ruinatŭ templul de către inimicĭ (Romanĭ); acum însuşĭ servitoriĭ inimicilor lor îlŭ restabilescŭ ». Aceste vorbe tractéză despre ruinarea templuluĭ celuĭ mare al Ierusalemuluĭ, şi tot acésta ni probéză, că epistola este scrisă pre la anul 72, în seculŭl bărbaţilor apostolicĭ.

In epistolă se întâlnescŭ fórte des esplicaţiunĭ alegorice, cu care se dă o importanţă fórte mare însĕmnătăţeĭ istorice a ceremoniilor din vekĭul Testamentŭ. Şı acésta se esplică prin faptul, că învĕţăceiĭ apostolilor, când eĭ eraŭ dintre Iudeĭ, conservaŭ în sine acea dispoziţiune pentru ideile primite în Sinagogă. Insuşĭ Barnaba ni comunică sorgintea cunoscinţelor séle: « Fiţĭ atenţĭ, ḑice el, şi observaţĭ ce ḑice cartea cunoscinţeĭ (γνῶσις); speraţĭ în Iisus, care are să se arăte noĭ în corpŭ ». Aceste vorbe sûntŭ luate, dupre cum observă Climent Alecsandrénul, din cartea *cunoscinţeĭ*, în care cărţĭ s'aŭ păstratŭ multe ideĭ vere, conservate prin tradiţiune, dar tot-odată eraŭ şi altele, ce îşĭ aveaŭ originea în voĭa omuluĭ. Barbatul nostru apostolicŭ nu se presintă aceĭa, ce el nu era; şi acésta îlŭ înalţă şi maĭ mult în rândul seminilor seĭ: «Eŭ vi presintŭ voĭ óre-care învĕţăturĭ, nu ca învĕţătorŭ, dar ca unŭ seminŭ voĭ ».

Epistola S-luĭ Barnaba se compune din doĕ părţĭ neegale (1). In partea ântăia (1—17) se propunŭ cugetărĭ, relative la credinţă, ĭar în adoa (18—22) nisce regule, relative la viéţă.

In partea ântăia după introducere autorul ḑice, că intenţiunea luĭ a fostŭ, de a arăta cum profeţiĭ aŭ vorbitŭ despre noul Testamentŭ, care s'a începutŭ cu încorporarea Fiĭuluĭ luĭ D-ḑeŭ. După aceste arată, că vekĭul Testamentŭ, conform cu indicaţiunile din dînsul, este înlocuitŭ cu noul Testamentŭ (§ 2—4); şi cu cuvintele profeţilor argumentéză, că Mântuitorul s'a făcutŭ omŭ şi a pătimitŭ

(1) Epistola s'a publicatŭ de cătrĕ Cottellerii (Patr. apost. 1724) Rusel Patr. apost. Londin 1746) Holland (Bibl. patr. T.I). Hefel (Patr. apost. op. Brev. annot. et prolong. iustr. grae. lat. Tübingen 1842.

pentru ca cu mórtea luĭ să aducĕ mântuirea omuluĭ (§ 5—6). Dupŏ aceste autorul cu vorbe clarĭ demustréză sublimitatea divină a Mântuitoruluĭ. «Domnul a voitŭ, ca să pătimiascĕ pentru sufletul nostru, de şi el este Domnul universuluĭ, şi de şi maĭ nainte de aşeḑarea timpurilor D-ḑeŭ Tatălŭ a ḑisŭ cătrĕ dînsul: «să facemŭ omŭ dupre kipul şi asemănarea nóstră». Maĭ de parte, în formele legeĭ arată acea veritate, că Christos trebuia să pătiméscă pentru noĭ şi cu acésta să punĕ capĕtŭ esistenţeĭ sacrificiilor şi a serviréĭ de D-ḑeŭ celeĭ vekĭ (§ 7—12).

In partea adoa autorul învaţă: «sûntŭ doĕ căĭ ale vieţeĭ,—calea lumineĭ şi a întunericuluĭ.» Pentru ca să ûmblămŭ pre calea lumineĭ, pre carea umblă şi ângeriĭ luĭ D-ḑeŭ, trebue să iubimŭ din totŭ sufletul pre D-ḑeŭ, să împărţimŭ cu aprópele totul şi să nu considerămŭ nimicŭ al nostru; să ne purtămŭ bine cu şerbiĭ noştriĭ; să ne supunemŭ autorităţilor şi să respectămŭ pre învĕţătoriĭ credinţeĭ. Dupŏ aceste arătând şi faptele din calea întunecată, ḑice, că trebue să ni aducemŭ aminte de judecata luĭ D-ḑeŭ şi înkeïe epistola cu speranţa în pace (§ 10—22).

In epistola luĭ Barnava se află şi idea, că lumea trebue să se sfêrşiascĕ cu implinirea a 6000 anĭ (§ 15).

S-TUL IGNATIU PURTĂTORUL DE D-DEŬ.

Biografia luĭ. Ignatiu, purtătorulŭ de D-ḑeŭ, a fostŭ învĕţăcelŭ al apostoluluĭ Ioan şi Episcopŭ de Antiochia. Administrând Biserica Antiochieĭ timpŭ de 40 anĭ, el era, dupre cum ḑice S-lŭ Chrisostom, modelŭ de virtute. Pre timpul persecuţiuneĭ luĭ Domiţian, el dupre cum scriu învĕţăceiĭ seĭ, «cŭ insistenţa în rugacĭunĭ şi ajunare, cu neobosirea învĕţătureĭ, şi cu zelul spirituluĭ seŭ s'a opusŭ pericoluluĭ, pentru ca nu cum-va să decaḑĕ cine-va din ceĭ debilĭ cu spiritul, séŭ neesperienţĭ» .... Spiritul luĭ era aprópe de Domnul Iisús. El îlŭ purta pre dînsul, dupre cum singurŭ ḑicea, în inima sa; şi el era tristŭ, fiind că nu se făcuse demnŭ de amórea luĭ Iisus prin martiriu, şi doria ca prin martiriu să se lege maĭ srtînsŭ cu Domnul seŭ. In fine s'a apropiatŭ timpul şi pentru acésta, ca să se împliniască şi dorinţa S-teĭ luĭ amóre.

Traĭan, mergênd în espediţiunea contra Parţilor (106), a venitŭ

în Antiochia şi a cerutŭ, ca să-ĭ aducĕ pre Ignatiu. « Ce Spiritŭ reŭ,escĭ tu, a fostŭ cea ântâĭa întrebare, pusă de Imperatorul S-luĭ Ignatiu, când combaţĭ legile nóstre şi provocĭ şi pre alţiĭ spre acésta »? Ignatiu a rĕspunsŭ: «Pre purtătorul de D-ḑeŭ nu-lŭ numescŭ Spiritŭ rĕŭ». «Spiritele cele rĕle fugŭ de servitoriĭ luĭ D-ḑeŭ; décă tu creḑĭ, că eŭ sûntŭ neplăcutŭ luĭ D-ḑeŭ, acésta o primescŭ şi kĭar o considerŭ, ca onórea mea ». Traĭan a întrebatŭ: « Şi cine este purtătorul de D-ḑeŭ? Ignatiu respunde: « Acelŭ, ce are pre Christos în inima sa ». « Şi tu creḑĭ, că noĭ nu avemŭ în sufletul nostru pre Ḑeĭ, cariĭ ni ajută noĭ contra barbarilor »? Respunde Traĭan. La aceste S-tul rĕspunde: « tu prin amăgire numescĭ pre demoniĭ păgânĭ, Ḑeĭ; unul este D-ḑeŭ şi unul Christos Iisus, unul născutŭ Fiĭŭ al Tatăluĭ ». « Tu vorbescĭ despre acelŭ, ce s'a răstignitŭ pre timpul lui Ponţiu Pilat »? a ḑisŭ Traĭan. « Da, Despre acela, respunse Ignatiu, care a rĕstignitŭ pre cruce păcatele mele împreună cu causatorul lor. » Dupŏ aceste Traĭan a pronunçatŭ sentenţa, ca Ignatiu să se trămitĕ în Roma pentru a fi mâncatŭ de fĭarele sĕlbatice, spre distracţiunea poporuluĭ. Ignatiu a mulţămitŭ luĭ D-ḑeŭ, fiind că l-a făcutŭ demnŭ de amórea cătrĕ dînsul, adecă de sĕmnul apostolieĭ; ĭar ómeniĭ luĭ Traĭan aŭ aplicatŭ asupra luĭ legăturele şi catuşele usitate.

Pre calea spre Roma luĭ Ignatiu ĭ-aŭ eşitŭ înainte Episcopiĭ şi presviteriĭ, înbrăţişând pre mărturisitorul şi învĕţăcelul apostolilor, şi el îĭ sfătuĭa, ca să se depărteze cât maĭ mult de ereticĭ, prevĕḑênd că în Roma credincĭoşiĭ luĭ Christos aŭ să caute, ca să-lŭ elibereze pre dînsul de mórtea martirică. Ignatiu a trămisŭ în Roma o epistolă, carea consistă din espresiunĭ, pline de amóre cătrĕ Domnul şi dorind numaĭ unŭ singurŭ lucru, ca să sufere pentru numele luĭ. El a scrisŭ acéstă epistolă din Smirna şi tot de aicĭ a scrisŭ Efesenilor, Magneziénilor şi Traliénilor. Rĕmânerea în Troada el a consacrat'o pentru epistolele cătrĕ Filipenĭ, Smirnenĭ şi cătrĕ Policarp.

Dupĕ o călătorie dificilă, însoçitŭ de ḑece leoparḑĭ, şi de nisce soldaţĭ brutalĭ, S-tul Ignatiu a ajunsŭ în Roma, şi i s'a împlinitŭ S-ta luĭ dorinţă. Fĭarele flămânde pre dată l'-a sfăşiatŭ în bucăţĭ, şi din corpul luĭ n'aŭ rĕmasŭ, de cât părţile cele maĭ tarĭ, pentru mângăerea credincĭoşilor. Preste nópte S-lŭ martirŭ s'a arătatŭ în-

vĕţăceilor sĕĭ celor întristaţĭ şi ĭ-a mângâêtŭ; ĭar resturile S-tuluĭ luĭ corpŭ s'aŭ transportatŭ în Antiochia, ca « tesaurŭ scumpŭ ». Acésta s'a petrecutŭ în anul 107 de la Christos.

OPEPELE S-LUĬ IGNATIU

Epistolele luĭ. Totŭ, ce ni spunŭ ceĭ vekĭ despre cuprinderea epistolelor S-luĭ Ignatiu, noĭ găsimŭ în cele şépte epistole ale S-luĭ Ignatiu, ajunse pĕnĕ la noĭ (1). De aceĭa putemŭ să afirmămŭ, că autenticitatea epistolelor S-luĭ Ignatiu este maĭ pre sus de tótă îndoéla.

Cuprinderea principală a epistolelor luĭ Ignatiu, esceptând pre cea cătrĕ Romanĭ, se represintă prin doĕ ideĭ; a) Să se observe supunere autorităţeĭ ierarchice şi b) a ne depărta de ereticĭ. Ambele aceste ideĭ se contopescŭ în una singură: « să conservămŭ unitatea eclesiastică în spiritul credinţeĭ ».

« Fĕrĕ de episcopŭ, ḑice s-lŭ Ignatiu, nu este permisŭ nicĭ a boteza nicĭ a efectua cina amóreĭ, dar ce permite el, aceĭa şi este plăcutŭ luĭ Dumneḑeŭ. Fĕrĕ de Episcopĭ nu esistă Biserică » (2).

Despre ereticĭ s-luĭ Ignatiu a scrisŭ, « vĕ învitŭ să vĕ feriţĭ de fiare, îmbrăcate în forme umane. Voĭ trebue nu numaĭ să nu-ĭ primiţĭ pre dînşiĭ, ci, décă se póte, nicĭ se vĕ întâlniţĭ cu dînşiĭ, dar numaĭ să vĕ rugaţĭ pentru dînşiĭ. . . . Ce se va întâmpla cu acia, cariĭ corupŭ cu învĕţăturĭ falşe credinţa luĭ Dumneḑeŭ, pentru care s'a răstignitŭ Christos » ? S-tul Ignatiu numesce pre ereticĭ, când înveninătorĭ, ĭar doctrina lor veninŭ, când fiare în forme de ómenĭ, când cânĭ îndrăciţĭ, cariĭ muşcă de călcâiu, şi de multe orĭ muşcătură de mórte (3).

(1) Şépte epistole ale S-luĭ Ignatiu, amintite de cătrĕ ceĭ vekĭ, aŭ ajunsŭ pĕnĕ la noĭ în doĕ forme; adecă în forma prescurtată, şi altele în tótă ecstensiunea lor. Aceĭa, ce noĭ avemŭ prin Eusebie (Hist. ecl. III, 36), şi Atanasie (De synodo Seleucien. p. 222), noĭ o considerămŭ ca unŭ estractŭ din epistolele S-luĭ Ignaţiu şi nu se găsesce în forma estensă. Şi prin urmare aceste sûntŭ cele maĭ vekĭ, pre care le reproduce pentru prima dată Sef. Hobar. pre la începutul seculuĭ al VI (ap. Photium in biblioth. cod. 232). Dupĕ aceste, vinŭ epistole estense, complectate prin desvoltărĭ şi complectărĭ, cu care s'a căutatŭ a se esplica Ignatiu. Aicĭ limba este espresivă şi energică, cum trebuĭa să fie limba compunătoruluĭ. Numaĭ în limba grécă epistolele S-luĭ Ignatiu aŭ fostŭ publicate în ediţiunea luĭ Til. epist. S. Ignatii Halac. 1821.

(2) Epist. Smir. § 8. Trall § 3. 2.

(3) Efes. § 16, 4, 7. Trall. § 6, 9.

Invitând pre credincioşĭ, ca să se supunĕ autorităţeĭ şi a se feri de ereticĭ, S-luĭ Ignatiu presintă pre Christos Iisus, ca pre începĕtorul uniceĭ şi vivifăcĕtóreĭ credinţe, ce cuprinde în sine revelaţiunea atât veke, cât şi pre cea noă, şi stăruesce, ca să căutămŭ soluţiunea nedumeririlor şi regulele cele pentru viéţă în spiritul celŭ vivifăcĕtorŭ al acesteĭ credinţe. « Eŭ mĕ referŭ la Evangelie, ca la corpul luĭ Iisus » adecă, ca către Iisus însuşĭ, ce se presintă aicĭ corporalminte, şi « la apostolĭ, ca la presviteriĭ Bisericeĭ, adică ca la nisce administratorĭ viĭ aĭ Bisericeĭ. » Trebue să iubimŭ şi pre profeţĭ, fiind că eĭ aŭ presupusŭ Evangelia şi s'aŭ repausatŭ în Christos. Vĕ invitŭ să nu faceţĭ nimicŭ pentru amórea de dispută, dar pentru învĕţătura luĭ Christos. Uniĭ, am auḑitŭ eŭ, că ḑicŭ, décă nu găsescŭ ceva în Scriptura cea veke, apoĭ acésta nu credŭ. . . . Iar pentru mine este maĭ vekiŭ Iisus Christos, cu neasĕmănare maĭ veke este crucea luĭ, mórtea şi învierea luĭ, credinţa cea prin dînsul, învĕţăcura, adusă de dînsul ».

MATERILE CREDINŢEĬ ŞI ALE ACTIVITĂŢEĬ, ECSPUSE ÎN DESFĂŞURAREA DIVERSELOR IDEĬ.

Dupre circumstanţele timpuluĭ, şi cu privire la doctrina Evioniţilor, s-tul Ignatiu a învĕţatŭ despre divinitatea luĭ Iisus Christos. « Iisus Christos, ḑice purtătorul de D-ḑeŭ, maĭ 'nainte de secule a fostŭ în Tatăl şi in fine s'a manifestatŭ.»

Pentru refutarea Doceţilor, Ignatiŭ arată natura umană a luĭ Iisus Christos şi acţiunile eĭ. «El cu adevĕrat s'a născutŭ din Fecióra, s'a botezatŭ de cătrĕ Ioan, s'a pironitŭ în adevĕr cu corpul, pre timpul luĭ Ponţiu Pilat, şi a luĭ Irod Tetrarchul». « El cu adevĕratŭ a pătimitŭ, precum cu adevĕratŭ a şi înviétŭ, şi nu, dupre cum ḑicŭ uniĭ necredincioşĭ, adecă că a pătimitŭ numaĭ în aparinţă (τὸ δοκεῖν), fiind singurĭ nisce aparinţe; şi precum eĭ cugetă, aşa şi trăescŭ, umbre fŏrĕ de corpurĭ şi spirite rele ». Tot în contra Doceţilor S-tul Ignatiu vorbesce despre importanţa S-teĭ eucharistiĭ. «Eĭ, ḑice el, fugŭ de eucharistie, fiind că nu profeséză cu noĭ, că eucharistia este corpul Mântuitoruluĭ nostru Iisus Christos, şi anume acelŭ corpŭ, care a suferitŭ pentru noĭ, şi pre care Părintele l'a înviétŭ dupre buna sa voinţă ». Espunênd doctrina despre personalitatea luĭ Iisus Christos contra Evioniţilor şi a Doceţilor, pre de o

parte, în scurt, dar în modŭ clarŭ, el arată trinitatea persónelor divine, pre de altă parte, el a esplicatŭ şi scopul încorporăreĭ Fiĭuluĭ luĭ D-ḑeŭ. « El a suferitŭ totul pentru noĭ, ca să ne mântuĭmŭ noĭ, şi a pătimitŭ cu adevĕratŭ, precum cu adevĕratŭ a şi înviétŭ. »

Prescriind, ca să ne supunemŭ Bisericeĭ, S-tul Ignatiu a esplicatŭ cu plinitate importanţa Bisericeĭ luĭ Christos. Infiinţarea ierarchieĭ bisericescĭ el a recunoscut'o, ca pre unŭ actŭ nu umanŭ, dar divinŭ, ca pre unŭ actŭ al luĭ Iisus Christos. El a indicatŭ la cele treĭ trepte ierarchice; adecă la trépta Episcopuluĭ, ca la representantŭ al însuşĭ Domnuluĭ nostru Iisus Christos, la trépta presviterilor, ca la representanţiĭ apostolilor, şi la trépta diaconilor, « stabiliţĭ nu pentru viéţa terestră, nutrimentŭ şi bĕutură, dar privind ca la astŭ felŭ de persóne, cărora li este încredinţatŭ serviciul Domnuluĭ Christos, tribuirea misterelor altaruluĭ.

Pentrŭ partea morală se distinge doctrina S-luĭ Ignatiu despre fecĭorie. « Décă cine-va póte să rĕmânĕ în curăţenie, spre mărirea corpuluĭ Domnŭluĭ, să rĕmânĕ cu tótă umilitatea. Şi décă cine-va se laudă cu acésta, acela este perdutŭ. »

ARCH **Genadie Enăcénu.**

IDEILE CONTIMPORANE

ASUPRA MODULUI DE CELEBRARE A SERBATORILOR.

Nu de mult presa ateniană şi kiar rusă a vorbit ce-va relativ la modul de celebrare a sĕrbătorilor pentru timpul viitor. Dér de şi ambele Biserici — Grécă şi Rusă aŭ mare necesitate de a se o-cupa cu cestiunea serbătorilor, cu tóte acestea privirile preseĭ grece şi ruse la lucru, sunt fórte diferite între sine.

Presa ateniană manifestată prin pana unuĭ bătrân de 80 anĭ, întórce maĭ mult atenţiunea asupra părţeĭ economice, — arătând la folosul material ce ar resulta din întrebuinţarea la muncă a tot timpul, precum şi la paguba materială şi kiar morală ce resultă din perderea séŭ zedărnicirea timpuluĭ în zilele de serbătorĭ. In genere bătrânul atenian privesce la acéstă cestiune numaĭ din punctul de vedere al interesuluĭ vital, nu însĕ şi spiritual, ca şi când omul ar fi compus numaĭ din materie, iar nu şi din spirit.

Nu sunt tot aşa însĕ şi privirile preseĭ ruse; căcĭ ea de şi recunósce necesitatea reducereĭ serbătorilor în Biserică, dar este cu totul alt-ce-va a le reduce, cu a le streforma modul de celebrare şi kiar a le skimba destinaţiunea. Ea este pentru reducerĭ, însĕ cu mănţinerea formeĭ antice şi a destinaţiuneĭ.

Cât despre presa română, ea nu s'a ocupat de loc de acéstă cestiune; dér nicĭ n'a avut, şi kiar nicĭ nu are necesitate, pentru că Biserica română a întrecut în acéstă privinţă (întru cât nóuă ne este cunoscut) atât pe Biserica grécă în genere. cât şi pe Biserica Rusă.

Sântul Sinod al Bisericeĭ autocefale ortodoxe române, încă din anul 1874, observând că mulţimea de serbătorĭ, kiar şi ne recu-

noscute de Biserică, ce se ţineaŭ de către poporul român, produceaŭ nu puçine pagube însuşĭ poporuluĭ, a convenit a fixa, care anume şi câte din serbătorĭ trebuesc a se serba în decursul unuĭ an întreg. Acéstă conînţelegere a prelaţilor Bisericeĭ Române, respectiv de numĕrul serbătorilor, s'a şi formulat într'un regulament pe care Sântul Sinod l'a votat în unanimitate în şedinţa de la 20 Maiŭ 1874, şi s'a aprobat şi de Măria Sea Domnitorul Carol I la 3 Iulie acelaşĭ an. Acest regulament nu prevede de cât numaĭ 30 de serbătorĭ în decursul întreguluĭ an, afară de Duminecĭ. Dér Biserica Ortodoxă-Română restrângênd numĕrul serbătorilor, nu le aŭ skimbat forma, nicĭ destinaţiunea; ci tóte acestea s'aŭ lăsat a se celebra aşa, cum se celebraŭ în Biserica Crestină Antică. Şi acésta se vede de acolo că Sântul Sinod al biserici nóstre, fixând numĕrul serbătorilor prin regulamentul amintit maĭ sus se exprimă ast-fel :

«*Tóte aceste sânte ḑile enumĕrate până acum se serbéză prin repaos de alte lucrărĭ petrecênd în indeletnicirĭ duhovnicescĭ, precum: mergerea la biserică spre rugăciune şi ascultarea cuvântuluĭ luĭ Dumneḑeŭ, acasă prin citirea cărţilor folositóre de suflet, pentru buna educare a familieĭ, prin facerea de bine la ceĭ nevoiaşĭ, prin cercetarea bolnavilor, maĭ ales a celor fără ajutor, şi prin alte fapte bune, căcĭ serbătorile sunt destinate de Biserică anume pentru cultura spirituală şi pentru înbunătăţirea moravurilor*».

Să venim acum la cuprinderea articoluluĭ bătrânuluĭ atenian, şi să vedem pênĕ la ce grad ideile propuse de el pot fi aplicate, şi întru cât staŭ în armonie cu spiritul Bisericeĭ Crestine Antice.

Spre acest finit credem de necesar a reproduce maĭ multe din expresiunile luĭ, pe care noĭ le extragem din ḑiarul bisericesc rus, numit «Gazeta bisericească = Церковный Вѣстникъ».

Iată cum începe autorul articoluluĭ seŭ :

«Lenea este muma tuturor relelor, pentru care şi marele Basilie ḑice : «neactivitatea este începutul rĕutăţeĭ» şi Socrat: «necesităţile materiale şi greutăţile resultă din neactivitate, iar crimele din necesităţĭ şi greutăţĭ». Cel ce nu se ostenesce, nicĭ să mănânce, adaoge apostoluluĭ, şi prin urmare Biserica numĕră lenea la categoria păcatelor de mórte. Iată pentru ce lenea este desaprobată şi de Biserică şi de societate. Dér décă Religia şi societatea numaĭ desa-

probéză lenea, apoĭ economia politică o condamnă necondiţionat, şi privesce la ea ca la causa principală a celor maĭ marĭ nenorocirĭ publice.

După acestea obiectând, că la ce clasă de cetăţenĭ produce lenea maĭ mult rĕŭ, şi răspundĕnd că claseĭ sărace muncitóre, trece la a arăta că mulţimea serbătorilor produce o mulţime de nenorocirĭ şi greutăţĭ. Şi acésta o probéză prin aceia că d. e. comercianţĭ benketuesc şi keltuesc o mulţime de banĭ în dilele de serbătorĭ; că muncitoruluĭ i se răpesce un articol de venit din buget, şi acest articol este costul séŭ preţul uneĭ dile de lucru, care este unicul midloc de întreţinerea sea şi a familieĭ séle; că toţĭ keltuesc în dilele de serbătorĭ prin cafenele maĭ mult de cât în dilele ordinare; că îmbetându-se. adese orĭ 'şĭ strică haina cea maĭ bună, provócă certe şi bătăĭ, care séŭ 'l pun la inkisóre, saŭ 'l fac necapabil de lucru pentru a dóuă di, — plus corupţiunea morală care distruge familiile şi întréga societate.

După acestea adaoge:

«Avênd în vedere acestéa şi multe altele de asemenea natură, póte óre Biserica să rămâe indiferentă? póte óre statul să rămâe nesimţitor? se înţelege că nu.

«Nouĕ ni se pare că datoria Bisericeĭ este de a conduce pe popor pe calea virtuţeĭ, iar nu a-ĭ tolera dedarea la lene, carea este isvorul fie căruĭ rĕŭ, dupre cum am dis kiar la început.

«Numerósele serbătorĭ şi solemnităţĭ trebuesc lăsate la o parte. Creştinul trebue a merge la biserică în dilele de serbătorĭ ca să asculte liturgia, iar apoĭ să se pună imediat pe lucru, învĕţându-se prin aceia că munca este virtute şi datorie, iar lenea rĕutate şi vătămare. Nu munca, ci lenea să se despreţuiască. Iată principiile care trebuesc inspirate poporuluĭ de Biserică, fiind-că sunt mulţĭ din aceĭ ce cred că a lucra în dilele de serbătorĭ este pĕcat.

După acestea lăudând pe poporul grec—cum că el de la natură este progresist şi că prin urmare va priimi cu bucurie acéstă folositóre propunere, adaoge a dice, că dacă enoriile locale, bisericile şi monastirile vor suferi prin aceste skimbărĭ óre care pierderĭ de interese materiale, apoĭ necesităţile lor pot fi satisfăcute din alte resurse maĭ onorabile, care vor fi priimite cu mulţumire de către

tot poporul care de la natură inclină spre progres şi prosperitate.

«Ce să atinge de stat, apoï luï 'ï aparţine neînlaturabila datorie de a conlucra cu Biserica pentru eliberarea poporuluï de atâtea nenorocirï; iar când ambele acestea së vor susţinea una pe alta, atuncï lucrulŭ se va efectua, şi poporul deskiḑêndu-şï ochiï odata pentru totdé-una, le vor mulţămi pentru eternitate.....

«Guvernul elin actual negreşit va avea în vedere ca cu ajutorul mësurilor espuse maï sus, el va îmbogăţi poporul pe fie care an cel puçin cu 20 milióne drahme, care vor fi resultatul activităţï persónelor ce perdeaŭ timpul până acum. Pe lângă acestea reala bogăţie va cresce nu numaï pentru că populaţiunea elină cresce pe fie-care an, dér şi pentru că deprinderea cu activitatea şi munca înrădăcinându-se, în tót-dé-una vor produce nouë bogăţiï. Mare este misiunea guvernuluï elin actual.......

Recomând acum cele coprinse în articolul bătrânuluï atenian, noï vedem că el maï întâiŭ combate lenea, pe care niminea nicï o dată, afară de ceï leneşï prin practica lor, nu a susţinut'o. După aceea începe să arunce blamurï nemeritate asupra serbătorilor în genere, ḑicênd că el ar fi causa a o mulţime de nenorocirï în societate; şi acésta pentru cuvêntul că uniï ómenï în ḑilele de serbătorï keltuesc maï mult de cât în ḑilele ordinare; alţi pierd preçul uneï ḑile de lucru; iar alţi de dându-se la bacanale se fac necapabil de lucru pentru ḑiua viitóre. Dér dacă ómeniï singurï de sine nu implinesc prescripţiunile Bisericeï în privinţa moduluï cum trebue a se celebra o sërbătóre şi 'ï skimbă destinaţiunea, apoï bine voiéscă respectabilul bătrân atenian a rëspunde, dacă serbătorile prin sine înşile, séŭ Biserica care le aŭ înfiinţat, este causa a o mulţime de nenorocirï în societate. Noï din parte-ne nu suntem de acord cu ideile respectabiluluï bătrân, ci din contră suntem de părere că Domnia sea ar fi făcut mult maï bine, dacă vëḑênd pagubile ce să comit prin réua intrebuinţare a serbătorilor, ar fi propus nisce miḑlóce pentru moralisarea poporuluï elin şi pentru punerea luï în posiţiune de a celebra serbătorile conform usanţelor antice creştine şi destinaţiunilor lor; şi atuncï ele, de sigur, nu numaï nu ar fi produs mulţime de nenocirï—dupre cum să exprimă autorul,—ci din contra ar fi dat un folos dublu—spiritual şi material.

Maĭ de parte autorul pe basa considerantelor séle ḑice, că Biserica şi Statul nu pot să rămâe indiferente, şi că dupre părerea sea, datoria Biserici este de a conduce pe popor pe calea virtuţeĭ şi a pietăţeĭ, iar nu la lene; că numerósele serbătorĭ trebuesc desfiinţate; că creştinul trebue să mérgă la biserică în aceste ḑile, dar îndată după eşirea din biserică să se apuce de lucru. In aceste cuvinte împovoratul de anĭ atenian blaméză Biserica ca susţinĕtóre a leneĭ, necăutând la aceea că kiar Domnia Sea s'a exprimat, că ea pune pe lene între păcatele de mórte, şi că prin urmare nu o susţine. Pe de altă parte, din proprietăţile séŭ apartinenţele uneĭ serbătorĭ el nu lasă de cât mergerea la biserică şi ascultarea liturgieĭ, după care pretinde ca să se încépă iarăşĭ munca ca în tóte ḑilele de lucru, fără a întórce atenţiunea la aceea, că scopul şi destinaţiunea serbătorilor nu este numaĭ ascultarea liturgieĭ, ci încă şi multe alte lucrărĭ de asemenea morale, care contribuesc fórte mult la îmbunătăţirea şi perfecţionarea spirituală a omuluĭ.

Respectiv de Stat autorul propune că el este dator ca în unire cu Biserica să lucreze pentru eliberarea poporuluĭ din nenorocirĭ, adecă de serbătorĭ; şi că numaĭ cu modul acesta va putea avea o bună reuşită. Ce'ĭ dreptul, Statul când lucră în unire cu Biserica, este imposibil ca să nu reuşască; fiind-că dacă Biserica se unesce a lucra ce-va împreună cu Statul, apoĭ negreşit că principiile pe care el voesce a le aplica séŭ a le propaga, nu sunt contrariĭ învăţăturilor Evangelice, care formézā şi basa Bisericeĭ. Dér în privinţa aplicări mesurilor propuse de respectabilul bătrân, în ceia ce privesce modul de celebrare al serbătorilor, ne îndoim, nu numaĭ de participarea Bisericeĭ în acésta, dér kiar şi de Stat în parte, adecă dacă el, fără a fi de acord cu Biserica, le va putea găsi practicabile, şi va insista de a le aplica.

In privinţa altor detaliurĭ asupra mĕsurilor propuse de bătrânul atenian, relative la noul mod de celebrare, séŭ maĭ bine ḑicĕnd la desfiinţarea serbătorilor, lăsăm ca să vorbească maĭ de parte presa rusă, care prin ḑiarul citat maĭ sus să exprimă ast-fel:

«Pre cât se scie niminea nu a proectat până acum resolvarea cestiuneĭ serbătorilor în forma propusă de autorul. Proectul acesta în esenţă tinde nu la împuţinarea serbătorilor, ci la o totală skimbare a formeĭ lor. Căcĭ el de şi admite mergerea la Biserică şi as-

cultarea Liturgiei, tinde la a răpi proprietatea cea maĭ obicĭnuită şi maĭ vitală (intrebuinţarea timpuluĭ după serviciŭl bisericesc în instruirea morală a familieĭ şi altor acte de charitate) ca păgubitóre şi vătămătóre precum pentru sănătatea şi iconomia populară aşa şi pentru moralitatea publică. Dér dacă acésta este aşa, apoĭ frica de perderea intereselor materiale ale Bisericelor şi Monastirilor se pare cu totul neînţeleasă. Din contra nóuĕ ni se pare că cu resolvarea cestiuneĭ în acest mod, interesele materiale ale bisericilor şi Monastirilor, nu numaĭ nu pierd nimica, ci încă câştigă; aşa că în proporţie cu micşorarea numĕruluĭ celor ce visitéză instituţiunile de veselie, în ḑilele de serbătorĭ, trebue să créscă numĕrul celor ce visitéză bisericile, şi prin urmare şi a miḑlócelor materiale, cu deosebire dacă după cum speréză autorul, s'ar întâmpla să se ajungă la o favorabilă skimbare a interioruluĭ celor ce se rógă. In tot casul interesele materiale pot juca un rol însemnat în Biserică, dacă se va întâmpla să se resolve cestiunea tabeleĭ serbătorilor. Din acest punct de vedere nu este de creḑut că ar puté să se întâmpine vre o pedică seriósă la skimbarea formeĭ de serbare în sensul propus de autor.

«In acéstă cestiune este mult maĭ însemnată partea morală. Dupre proectul autoruluĭ serbătórea se termină cu Liturgia, şi după ea începe munca, aşa că ḑiua de serbătóre întru nimica nu să deosebesce de cea lucrătóre, din causa aceliaşĭ ocupaţiunĭ, pentru o bucăţică de pâne şi pentru interesul personal. Dér dupĕ ideea Biserici, coprinderea şi sensul serbătorilor este departe de a se termina numaĭ cu mergerea la biserică. Biserica voesce şi cere de la membriĭ seĭ ca eĭ să petrécă tótă ḑiua de serbătóre în spiritul serviciuluĭ divin din acea ḑi: să se ocupe cu meditaţiunea la cele Dumnezeescĭ, cu cetirea cărţilor edificătóre, cu cercetarea bolnavilor, a săracilor, a celor ce aŭ necesitate de ajutor material séŭ moral şi altele de asemenea; cu un cuvênt ca ei în aceste ḑile să se retragă după posibilitate de la interesele personale materiale şi să'şĭ concentreze tótă atenţiunea la interesele morale, avênd în vedere porunca ce se referă la toţĭ—a dragosteĭ creştine. . . . . . asemenea idee despre serbătorĭ, este evident, că stă în mare contraḑicere cu egoismul şi interesul material personal proectat de autorul; şi de aceea noĭ fórte mult ne îndoim în necondiţionatul acord al Bisericeĭ

cu proectul autoruluĭ. Décă Biserica póte să fie indiferentă în privința intereselor sale materiale, nu este de credut că indiferența sea s'ar putea intinde și asupra intereselor morale pe care ea este datóre de a le păstra în fiiĭ seĭ.

«Cum că Biserica nu are nicĭ dorință, nicĭ interes de a susținé lenea prin serbătorĭ, dupre cum intr'un mod tacit s'a exprimat autorul, noĭ socotim a fi o înjosire pentru ea, kiar și atuncĭ, când am dovedi contrarul . . . . Dér și afară de obiecțiunile pe care Biserica le ar puté face autoruluĭ, proectul luĭ nu póte fi cu ușurință aplicat. Căcĭ ne maĭ vorbind despre aceea că el aruncă asupra fisionomieĭ viețeĭ sociale o colóre neplăcută, osândind'o la o eternă muncă, kiar nicĭ guvernul, nicĭ Biserica nu vor fi în stare de a-l susținé, pentru că populațiunea nu'l va puté suferi. Orĭ și cât este de laudabilă ostenéla, nu se póte cu tóte acestea ca cineva să lucreze tótă viéța, retrăgĕndu-se o dată pe săptămână pentru câte-va ore spre a merge la biserică, și după aceea din noŭ a începe lucrul. In timpul nostru acéstă retragere momentană de la lucru la rugăciune, pentru ca din noŭ să se întórcă la aceeașĭ nefinită muncă, este probabil că nu se practică kiar prin Monastirĭ, decum prin staturĭ întregĭ marĭ și micĭ. Pe lângă acestea societatea trăesce nu numaĭ pentru interesele materiale și pentru ca să producă 20 milióne drachme maĭ mult în an. . . . . Nu se pot lăsa la o parte nicĭ inclinațiunile eĭ spirituale, nicĭ a-ĭ confunda asemenea mulțămirĭ cu necesitățile și interesele materiale. In fine cum să se organiseze inspectoriĭ care să observe exacta aducere în împlinire a proectuluĭ autoruluĭ? Nu cumva va trebui să formăm pentru fiecare câte un zapciŭ ca óre când la Ebreĭ în Egipet, pentru ca să observe asupra acesteĭ întinse și continuă lucrărĭ.? . . . . Intr'un cuvênt, noĭ socotim proectul respectabiluluĭ autor făcut cu bună intențiune, dér neoportun și nerealisabil.

Ast-fel termină presa rusă privirile séle asupra proectuluĭ bătrânuluĭ atenian respectiv de modŭl cum ar trebui să se celebreze serbătorile pe viitor. Maĭ de parte 'șĭ dă părerea care dintre serbătorile actuale pot fi reduse, și ce caracter trebue să se păstreze serbătorilor rĕmase, care este întocmaĭ cu acela pe care l'a ținut Biserica Creștină de la început, și pe care și Sântul Sinod al Bisericeĭ nóstre ortodoxe române l'aŭ prevĕdut în regulamentul sĕŭ pentru sĕrbătorĭ.

ARCH. S. Balanescu.

PASTORIULU

IN FAȚA

INTERESELOR GENERALE A SOCIETATEI.

Raporturile păstoriuluĭ cu societatea se cuprind din afacerile parochieĭ sale în cea ce privesce oficiul sĕŭ, şi din interesele generale a societăţeĭ în cea-ce privesce nevoile statuluĭ, la care Păstoriulŭ nu póte rĕmânea indiferentŭ (1).

Religiunea chreştină adoptând tótă viaţa umană spre a o glorifica, păstoriulŭ, care e adevĕratulŭ eĭ representantŭ, trebue asemenea a adopta în totul razimulŭ vieţeĭ umane spre a'ĭ îndulci suferinţele.

Istoria arată o mulţime de fapte strălucite sevêrşite de preoţiĭ şi călugărĭ civilizatorĭ (2) şi conservatorĭ a sciinţelor (3). Natura studielor şi exerciţiulŭ funcţiunilor lor desvelindŭ în eĭ facultăţĭ emeninte, află aplicaţiunĭ feconde în tóte diferitele stărĭ a vieţeĭ umane spre a le conduce către destinaţiunea lor.

Recunóscem că tempiĭ potŭ se inducă şi sĕ impue încă şi alte datoriĭ diferite. Religiunea însĕ este spirituală, ea îmbrăţişază totulŭ, şi penetrézá totulŭ: dar spre a se uni cu folosŭ de lucrurile vieţeĭ umane, trebue a se distinge de totulŭ.

---

(1) Ca probă că clerulŭ n'a rĕmasŭ indiferentŭ la nevoile statuluĭ, din resbelul presentŭ vadése jurnalul «*Biserica Orthodoxa Română*» No. XI. din care se dovedesce că o mulţime de preoţi şi călugărĭ s'aŭ oferitŭ de buna serviciile sale ambulanţilor, saŭ averile sale în folosulŭ rĕniţilor.

(2) Tóte adunările cele marĭ precum synódele Ecumenice, cari aŭ tratatŭ despre questiunile moralităţeĭ şi civilisaţiunneĭ popórelor, a fostŭ compuse in cea maĭ mare parte din Archiereĭ, preoţĭ şi călugĕrĭ.

(3) Maĭ 'nainte de epoca renascereĭ sciinţelor, Monastarile eraŭ depositórele de sciinţe, de unde se respândea lumina in tóte părţile.

Chreştinismulŭ nu sa grăbitŭ nicĭ o dată a se amesteca în afacerile guvernăreĭ popórelor, şi de şi s'a amesticatŭ vre-o-dată, acesta a fostŭ numaĭ ca o putere dynamică (fórtă mişcătóre), ca un spiritŭ: de care trebuĭ a fi plinŭ totŭ individulŭ spre a veni în ajutorulŭ unicului interesŭ al statuluĭ şi maĭ cu sémă păstoriulŭ spre a putea rĕspândi înrĕurirea sa, cea bine-făcĕtóre, asupra societăţeĭ generale.

Se află atâtŭ de multŭ bine de făcutŭ interesulŭ directŭ al societăţeĭ în câtŭ păstoriulŭ numaĭ are necesitate a alerga dupe binele indirectŭ. Păstoriulŭ trebue a da un punctŭ de radimŭ familiĭ umane, şi acestŭ punctŭ de razim este viaţa religiósă; când omenirea o va afla, atuncea ea va merge spre distinaţiunea sa. Dar Păstoriulŭ spre a putea glorifica misiunea sa cu succesŭ trebue atrage amabilitatea poporuluĭ, încă şi pre orĭ-ce facerĭ de bine în interesulŭ generalŭ al societăţeĭ — puindu-se pre sine de modelŭ întru tóte.

Este un mare avantagiŭ pentru păstoriŭ de a nu fi compromisŭ întru nimica, şi de a putea interveni ca un arbitru în totulŭ; fiind a fară de totulŭ. De aseminea este un mare pericolŭ pentru păstoriŭ, amestecarea în trebile lumescĭ, ocasionând prin acesta religiuneĭ o înjosire ce-ĭ rĕdică tot prestigiulŭ.

Patriotismulŭ, de şi nu e recunoscutŭ ca o virtute creştină propriŭ ḑisŭ, dar însă este o afecţiune pre care chreştinismulŭ o sânţesce şi o adoptă, şi o propune înaintea tuturor ca o **datorie**. Iisus Christos a recunoscutŭ acéstă afecţiune (1), şi Apostolulŭ Pavelŭ numaĭ puţinŭ (2); de aceea trebue şi păstoriulŭ sĕ o aĭbă adâncŭ sĕpata în inima sa.

Participarea chreştinilor în afacerile politice, difră de devotamentulŭ către patrie: aceea este o specialitate, ca orĭ-care alta; şi dupĕ cum o credem noĭ, de şi nu e interḑisă, dar nicĭ impusă (chreştinilor), ci numaĭ comandată de împrejurărĭ, carĭ adesea-orĭ se sigiléză numaĭ prin interese speciale: pe când devotamentulŭ de patrie se caracteriză prin sacrificarea a uneĭ saŭ a întregeĭ părţĭ de avere în interesulŭ generalŭ al patrieĭ, la care păstoriulŭ trebue sĕ

---

(1) Luca XIX. 41.
(2) Romanĭ IX-a 1—10.

fie inițiatoriulŭ. Iata dar causa de ce păstoriulŭ pentru cea dintêiŭ se condémnă, (1) adecă pentru amestecarea în trebĭ lumescĭ, pe când pentru cea de adoua se glorifică, de va lua parte la ele.

Păstoriulŭ care va lăsa grija sufletelor încredințiate luĭ, și va deveni om politicŭ, schimbânduşĭ cariera, acela va cădea în nouĕ încurcăturĭ : noĭ însĕ nu'l judecăm, și în thesă generală nicĭ nu'l condamnĕm presupuind că el singur de bună-voe a renunciatŭ oficiuluĭ sĕŭ ; dar prin acestea se va caracteriza singurŭ pe sine de un renegatŭ.

Nu vorbim aci de participarea păstorilor Bisericeĭ în adunările naționale legislative — acesta nu e o politică, eĭ sunt la loculŭ lor ; și usulŭ maĭ multor provințiĭ chreştine, pre cum și al țĕreĭ nóstre era, încă din anticitate, de a preseda eĭ acelea adunărĭ : căcĭ lor li *s'aŭ încredințatŭ poporulŭ Domnuluĭ*, și de la eĭ se va *cere cuvêntŭ pentru sufletele lor* (2) ; dar ḑicem de păstoriĭ acia, cărora nu li s'a încredințatŭ nicĭ o administrație socială, ci numaĭ spirituală, și încă și acésta în privirea numaĭ unuĭ micŭ numĕrŭ de chrestianĭ, spre a se sili se obțiă de la eĭ resultate morale, și de a sânți viața, și ostenelele lor prin rugăciunĭ. In fine, de și se condemnă tótă extinderea păstoriuluĭ în atribuțiunele sociale, dar nu se însemnă limitea, remâind în séma acelor, cărora *li s'aŭ încredințatŭ poporulŭ Domnuluĭ* de a decide (3).

In resumatŭ, păstoriulŭ, ca representantulŭ religiuneĭ chreştine în fața intereselor generale a societățeĭ, datoria luĭ, este a fi și representantulŭ intereselor și nevoilor naționale, maĭ cu sémă în timpurĭ de resbelŭ, susținênd familiele celor-ce aŭ căḑutŭ în apărarea patrieĭ, și educând pre orphaniĭ lor.

ARCH. **G. Rașcan.**

(1) Canon Apostol. 6.

(2) Can. apost. XXXIX.

(3) Funcțiĭ cu totul oprite pentru păstoriŭ sunt: Militare și civile administrative precum polițiaiŭ, etc. Can. ap. 83, 81. De asemenea administrarea Mosiilor (Can. synod. dupĭŭ 11), Dar se face exceptie pentru îngrijirea de averea orphanilor, séŭ a vĕduvilor. când i va fi încredințată de Episcopulŭ, Veḑĭ Theol. Păstorală Epis Melchisedecŭ, edit. 1862 Bucurescĭ p. 110.

VORBIRILE
PREOTULUI DE SAT CATRE POPORANII SEI

A XXI-a VORBIRE
DESPRE RESPECTAREA CLERULUI

Cu tot sufletul tĕŭ teme-te de Domnul, şi cinsteşte pre preoţiĭ Luĭ. Cu tótă puterea ta iubeşte pre celce te-a făcut pre tine, şi pre slugile Luĭ sĕ nu le părăseştĭ. «Teme-te de Domnul şi cinsteşte pe preot.» (Sirah. 7, 31—33).

Fraţilorŭ!

Audind cuvintele ce am vorbit şi pre care le-am luat din Sfânta Scriptură, voĭ aţĭ şi simţit, despre ce am să vorbesc astă-dĭ cu voĭ. Aşa, fraţilor! eŭ voescŭ ca să vĕ télcuesc aceste cuvinte, în care să coprinde cuvenita cinste către persónele bisericeştĭ.

Eŭ ştiŭ acum ce se petrece în inimile vóstre; voĭ gîndiţĭ că eŭ doresc ca să mĕ cinstiţĭ şi să vĕ temeţĭ de mine. Nu fraţilor! Eŭ nu mĕ îngrijesc de mine. Eŭ ca şi maĭ mulţĭ alţiĭ dintre fraţiĭ preoţĭ, nu căutăm slava dela ómenĭ; slava nóstră, cinstea şi lauda este Dumnedeŭ şi mântuirea vóstră. Cât despre mine, eŭ sunt gata a mĕ uita, numaĭ pre voĭ să vĕ mântuesc. Pentru aceea eŭ în tot timpul sufer cu inima mea, cândŭ vĕ vĕd greşind înaintea luĭ Dumnedeŭ. Si acum dér eŭ nu pentru mine, ci pentru binele vostru voesc ca să vorbesc;

căcĭ ştiu că înfaptele şi cuvintele vóstre faceţĭ multe rele prin care necinstiţĭ persónele biserieeştĭ. A! ḑiceţĭ voĭ, veḑĭ ce mare pĕcat luăm asupra sufletuluĭ nostru, déca necinstim pe vre-o persónă bisericéscă? Iată ce mĕ costă, iată pentru ce eŭ rog pre fie-care dintre voĭ cu cuvintele Scriptureĭ: *din tot sufletul tĕŭ teme-te de Dumneḑeŭ, şi cinsteşte pe preot. Cu tótă puterea ta iubeste pre celce te-a făcut pre tine şi pre slugile Lui să nu le părăsesti. Teme-te de Domnul şi cinsteştepre preot.*

Două poruncĭ să cuprinde într'aceste cuvinteale Scriptureĭ—una ca să cinsteştĭ pre Dumneḑeŭ, şi cu acésta uneşte şi pre cea-l-altă ḑicênd şi pe preoţiĭ Luĭ. *Teme-te de Domnul*, ḑice, *şi cinsteşte pe preotul Lui*. Acésta va să ḑică, că cine cinsteşte şi se temede Dênsul, acela este dator se cinstéscă şi în tot chipul să se feréscă de a necinsti pe preotul Luĭ; cel-ce face alt-fel, nu cinsteştepersónele bisericestĭ, îl batjocoresce, acela nu se teme nicĭ de Dumneḑeŭ. Pentru ce aşa? Iată pentru ce: ştiţĭ voĭ óre, cine a întocmit pe preoţĭ şi cine este acela, care vĕ dă preoţĭ? Insuşĭ Iisus Christos. Incă pre când să afla El pre pămênt, a ales mai întêiŭ şépte decĭ,iar maĭ laurmă doĭ-spre-ḑece Apostolĭ, şi le-a dat stăpânirea ca să sfinţéscă, unde va cere trebuinţa prin oraşe şi prin sate archiereĭ, preoţĭ, şi diaconĭ. Apostoliĭ asemenea aŭ poruncit să facĕ ceĭ sfinţiţĭ de dênşiĭ şi din neam în neam pênĕ la sfârşitul lumiĭ, ast-fel că preoţiĭ şi diaconĭ de astă-ḑĭ îşĭ aŭ slujirea şi stăpânirea lor prin archireiĭ sfinţiţĭ de Apostolĭ, şi de la însuşĭ Mântuitorul Christos. Cu chipul acesta întocmindu-se preoţia în Biserică, Domnul nostru Iisus Christos a ḑis maĭ întêiŭ Apostolilor, iar în persóna lor şi tuturor preoţilor: «mergeţĭ în lume, propoveduiţĭ Evangeliea şi săvêrşiţĭ sfintele slujbe. Vĕ vor urî şi vĕ vor goni; dér voĭ nu vĕ temeţĭ. Aduceţi-vĕ aminte că voĭ nu slujiţĭ lumiĭ, ci Mie: va să ḑicĕ că şi lauda şi răsplata vóstră nu o veţĭ avea de la lume, —Eŭ Insu-mĭ

vĕ voiŭ răsplăti. Insĕ El a maĭ adaos, că cine vĕ va asculta pre voĭ, pre Mine mĕ ascultă, iar cine se va lepăda de voĭ, de Mine se lépădă; ceĭ-ce vĕ vor priimi pre voĭ cu cinste, aceluia bine ĭĭ va fi, iar ceĭ-ce nu vĕ vor primi, ceĭ-ce vĕ vor batjocori, acelora le va fi maĭ greŭ de cât Sodomeĭ şi Gomoreĭ (Mat. 10)» Voĭ vedeţĭ că cel-ce batjocoreşte pe preot, dupĕ cuvêntul Domnuluĭ nostru Iisus Christos batjocoresce pe însuşĭ Dumnedeŭ,—fiind că preoţiĭ se daŭ şi se trimit de la Dumnedeŭ. Cum aşĭ maĭ putea eŭ ca să maĭ tâlcuesc acésta? Inchipuiţi-vĕ spre pildă, că Domnitorul nostru într'o afacere óre-care ar trimite un credincios al sĕŭ într'o ţéră depărtată, la un alt domn; şi acolo în loc de a-l primi cu cinste, l-ar necinsti. Ore n'ar-fi acésta o adevĕrată necinste pentru Domnul nostru? Noĭ cu toţiĭ am sări ca să apărăm cinstea luĭ, cum dar să nu se supere Dumnedeŭ, când necinsteşte cine-va pre trimişiĭ Luĭ, pre preoţĭ? Aşa, eĭ greşesc înaintea luĭ Dumnedeŭ, fie acela or şi cine ar-fi el, când necinsteşte pe preot, şi va da séma pentru acésta înaintea judecăţeĭ luĭ Dumnedeŭ!

Voiţĭ ca să vĕ daŭ óre cari esemple pentru acésta? Ascultaţĭ. Noĭ citim în Sfânta Scriptură, cum că în vremile de de mult, când D-deŭ a dat evreilor de archiereŭ pe Aaron, fratele luĭ Moyse, în acea vreme unul cu numele Core, s'a sculat asupra luĭ Aaron, iar alţiĭ doĭ Dathan, şi Aviron asupra luĭ Moyse şi numaĭ voiaŭ să le dea cinstea cuvenită, ca unor slujitorĭ aĭ luĭ Dumnedeŭ. Si ce s'a întêmplat? Mĕ cutremur să'mĭ şi aduc aminte despre sórta lor: pămêntul s'a desfăcut, şi pe câteşĭ treĭ ia înghiţit ca şi pe nelegiuitele cetăţĭ, Sodoma şi Gomora şi de viĭ 'ĭa aruncat în iad. Incă: pe vremea proroculuĭ Eliseĭ trecênd acest proroc prin tr'un sat, şi fiind că el era pleşuv, copii, cariĭ se aflaŭ pre aceea cale jucându-se, vĕdêndu-l aŭ început sĕ-şĭ rîdă de dénsul şi să strige: mergĭ pleşuvule! S'ar părea că pre nişte copiĭ s'ar-fi putut óre-cum ca să-ĭ şi erte: eĭ aŭ făcut a-

césta din prostia lor copilăréscă, și póte-că nici că știaŭ că acest trecĕtor era proroc. Dér pentru că ei 'și-aŭ rîsŭ de Prorocul Domnului, 'și-aŭ rîsŭ de însuși Dumnedeŭ, și s'a dis, că *Dumnedeŭ nici o dată nu va fi batjocorit*: și doi urși aŭ eșit dintr'o dumbravă și 'ia sfâșiat; și eraŭ ei la numĕr patru-deci și doi. Ast-fel pedepsește Dumnedeŭ pre cei-ce necinstesc pre slujitorii Lui.

Fraților! credeți-mĕ că eŭ mai adese-ori am témă și despre voi și despre copiii voștri; căci și voi mai adese-ori necinstiți pe preoți. Nu vĕ place să audiți acésta; însĕ credeți că mie si mai mult nu'mi place ca să vĕ vorbesc. Dér ce trebue să fac? Datoria mea, iar mântuirea vóstră o cere acésta negreșit. De unde ați luat'o voi de pildă acésta, că déca preotul vĕ ese înainte și trece d'a curmedișul drumului vostru, ar-fi mai bine ca să vĕ întórceți îndărăt a casă? da, voi ast-fel gîndi și acéstă prósta idee o dați și fiilor voștrii din ném în ném. Déca preotul eșind cui va din voi înainte, aceluiai s'ar întêmpla în diua aceea ce-va rĕŭ. — voi îl necinstiți, cum vĕ vine în minte. Si pentru ce? Spuneți singuri! Dér óre cine se rógă pentru fericirea vóstră înaitea lui Dumnedeŭ? Cine vĕ binecuvêntă în numele lui Dumnedeŭ la tot lucrul cel bun? La cine vĕ duceți voi când aveți vre-o nenorocire și cereți ca sĕ se róge pentru ajutorul, nenorocirea și mântuirea vóstră, — și nu numai în vremea vieței vóstre pre pĕmênt, ci chiar și atunci, când sunteți gata d'a vĕ da sufletul vostru lui D-deŭ? Tóte acestea nu face óre preotul pentru voi? De ce dér socotiți pe preot ca un ce rĕŭ pentru voi? O! Dumnedeule! iată ce aŭ ajuns preoții! Ei sĕvêrșesc pentru voi sfintele rugăciuni și tainele lui Christos, vĕ bine-cuvêntă, vĕ sfințește de tótă necurățiea vóstră pre voi, casele vóstre, familiile vóstre, și voi ce faceți?! Si mai puteți voi óre după tóte acestea sĕ diceți, că cinstiți pre Dumnedeŭ și sfânta Lui credință? Nu știŭ, ca cum ați privi acestŭ lucru când vĕ apropiați de preot ca sĕ-i cereți

bine-cuvêntarea ? Nu veţĭ căpăta îndurare de la Dumnedeŭ, ci mâniea Luĭ pentru un ast-fel de despreţ către persónele bisericeştĭ ! Dér vĕ rog liniştiţi-vĕ ! Vĕ veţĭ pocăi de aceste pĕcate, iar eŭ mĕ voiŭ ruga luĭ Dumnedeŭ, ca sĕ nu vĕ socotéscă vouĕ pĕcatul acesta şi tóte vor merge bine.

Dér eŭ tot nu pociŭ încă ca să întrerup vorbirea mea. Eŭ vĕ iubesc, fraţilor, vĕ iubesc ca şi pe fraţiĭ meĭ, şi vĕ voesc binele, ca şi unor rudeniĭ ale mele ; pentru aceea eŭ nu pociŭ să încetez vorbirea mea pênĕ ce nu vĕ voiŭ spune tóte câte le simte inima mea. Am băgat de sémă la uniĭ din voĭ nişte urmărĭ, contra preoţilor care nu pot fi de nicĭ o laudă. Voĭ o să vĕ ducéţĭ acum pe la casele vóstre, şi nicĭ că vĕ maĭ aduceţĭ aminte despre mine : eŭ însé tot-d'a-una 'mĭ-aduc aminte de voĭ ; gîndul meŭ nicĭ de cum nu se fură de la voĭ ; inima tot-d'a-una este întristată neştiind ca ce veţĭ fi făcênd voĭ prin casele vóstre, viaţa vóstră în lipsa mea o fi ea óre creştinéscă, învĕţaţĭ voĭ pre fiiĭ voştriĭ frica Domnuluĭ ? Eŭ aşĭ-fi dorit ca să fiŭ tot-d'a-una cu voĭ ; dér voĭ înşi-vĕ ştiţĭ că acésta nu se póte. Daţi'mĭ dar înlesnirea ca să cercetez casele vóstre celĭ puţin atuncĭ, când vĕ visitez pe la sfintele sĕrbătorĭ marĭ şi alte dile. Ci şi acéstă a mea datorie voĭ mĕ împiedicaţĭ a mĭ-o împlini, căcĭ pe dată ce mĕ vedeţĭ apropiindu-mĕ de casele vóstre îmĭ încueaţĭ uşile. Séŭ că déca voesc să cercetez pre copiiĭ voştri, déca ştiŭ eĭ să se închine cel puţin. Si acésta nu o pot face ! Căcĭ décă intru eŭ în casă copiiĭ voştri fugŭ a fară, saŭ că ţipă fiindu-le frică de mine. Si tótă pricina sunteţĭ voĭ : căcĭ în loc să însuflaţĭ în inimile lor cele nevinovate iubire către preot, voĭ le spuneţĭ despre preot nişte lucrurĭ care îĭ înspăĭmêntă. Pentru aceea copiiĭ voştriĭ, când îĭ aduceţĭ la sfânta biserică ca sĕ-ĭ grijiţĭ, se trag înapoĭ, se svêrcolesc şi ţipă ca când cine ştie ce rĕŭ li s'ar face. Cât de dureros este pentru mine acest lucru ? Séŭ iară-şĭ, uniĭ

întêlnindu-se cu preotul, trec pre lângă dênsul, ca şi cum nu l'ar vedea. Iĭ este greŭ par-că sĕ-şĭ ea căciula din cap şi sĕ-ĭ dea bună ḑiua! Eŭ nu câştig nimic din darea buneĭ ḑileĭ tale, nicĭ nu mi se adaugă ce-va; dér din acésta eŭ vĕḑ cu durere de inimă, că tu nu eştĭ un bun enoriaşŭ, puţin te temĭ de Dumneḑeŭ şi nu-ţĭ voeştĭ mântuirea ta. Maĭ în colo — voĭ maĭ întrebuinţaţĭ nişte vorbe batjocoritóre, nişte glume şi povesti asupra preoţilor, pe care voĭ şi copiiĭ voştriĭ auḑindu-le de la voĭ, le întrebuinţaţĭ une-orĭ chiar în ochiĭ preoţilor.

Spuneţĭ voĭ singurĭ, nu merită tóte acestea trăsnetul luĭ Dumneḑeŭ? ca fiarele cele sĕlbatice, să sară, spre apărarea cinsteĭ preoţilor, robiĭ luĭ Dumneḑeŭ, precum aŭ făcut ele pentru prorocul Elisseĭ şi aŭ sfăşiat pre vinovaţĭ? Dér mărire îndelung răbdăreĭ şi milostivireĭ luĭ Dumneḑeŭ! Acésta nu se făc încă, şi eŭ îl voiŭ ruga, ca să nu se întêmple cu voĭ acésta; dér eŭ cu durere vĕḑ, că pe aceia, cariĭ fac ast-fel de lucrurĭ, îĭ sfăşie maĭ rĕŭ ca fiarele cele sĕlbatice, îĭ sfăşie diavolul — vrăjmaşulŭ mântuireĭ vóstre; pentru că el vĕ învéţă şi vĕ îndémnă să faceţĭ tóte acestea, ca să vĕ piarḑă sufletele vóstre.

In sfârşit şi aceea nu este bine şi este pĕcat, că iubiţĭ fórte mult să atingeţĭ pre preoţĭ şi vĕ siliţĭ să luaţĭ sémă să vedeţĭ, n'o face eĭ ce-va, saŭ n'o vorbi eĭ ce-va, ca să puteţĭ învinovĕţi, séŭ să rîdeţĭ de eĭ, să le tâlcuiţĭ voĭ după placul vostru în adunările şi vorbirile vóstre necăutând la aceea, că acésta nu este tréba vóstră, ca să osêndiţĭ pe preoţĭ: în cutare loc, ḑiceţĭ voĭ, preotul face iacă ce, iacă cum se pórtă. Voĭ ḑiceţĭ că singurĭ preoţiĭ sunt vinovaţĭ, eĭ vĕ scandaliséză. Eĭ! sciŭ, că mare pĕcat, şi *amar va fi aceluia, care aduce scandalul!* Dér ce? *Tu cine eşti de judeci sluga streină* ḑice, Cuvêntul luĭ Dumneḑeŭ. Cine te-a pus pre tine judecĕtor preste alţiĭ şi apoĭ asupra preoţilor? de ce nu ţĭ aducĭ a-

minte de cuvintele Evageliei : *să nu judecați, ca să nu fiți judecați?* Fie-care sarcina sa'și pórtă, și Dumnedeŭ nu te întrébă pentru pĕcatele altora, cândtu nu ești părtaș lor. Séŭ póte că voi voițĭ ca preoțiĭ voștriĭ să nu fie ómenĭ, îmbrăcațĭ în trup, ci îngerĭ fără trupurĭ? Așa! Slujirea nóstră merita acésta. Pentrucă eĭ, după Cuvêntul luĭ Dumnedeŭ dorescŭ să vadă din înălțimile cerurilorŭ când noĭ preoțiĭ sĕvêrșim înfricoșatele Taĭne ale luĭ Christos și slujesc împreună cu noĭ în vremea acésta cu frică și cu cutremur, precum se și cântă în cântarea ce cântă sfânta biserică : *acum puterile ceresci împreună cu noi nevĕdut slujesc.* Noĭ ca niște pĕcătoșĭ într'adevĕr că nu merităm de acéstă mare slujbă. Insĕ, ia gîndiți-vĕ ceva maĭ matur ; ce? nu care cum-va că fiind ast felŭ ațĭ fi maĭ bunĭ? Nu, ascultațĭ ce dice sfântul Ioan Gură de aur. «Acésta a fost un lucru al iubireĭ de ómenĭ a luĭ Dumnedeŭ, dice el, că Dumnedeŭ n'a voit să aducĕ pre îngerĭ din cer și sĕ-ĭ facĕ învĕțătoriĭ ómenilor, ca nu care-cum-va fiind aceștia cu mult maĭ desĕvêrșițĭ din firea lor și ne știind firea omenéscă cea slabă și ne putinciósă, să fie fără milă spre noĭ în mustrările lor; ci din protivă a pus ómenĭ muritorĭ învĕțătorĭ și preoțĭ, ómenĭ, îmbrăcațĭ în trup neputincios, ca ast-feĭ și ceĭ-ce învață și ceĭ-ce ascultă să aĭbă aceeașĭ răspundere, ca să aĭbă frîŭ, care să nu erte d'a se întinde cu mustrările lor maĭ mult decât trebue. (Vorbirile sf. Ioan Gură de aur).

Si așa dér eŭ vĕ rog, fraților, încetațĭ d'a maĭ mânia pre D-deŭ, supărând pe slujitoriĭ Luĭ. Să nu ascultațĭ pĕcătósele mele cuvinte, ci Cuvêntul luĭ Dumnedeŭ : *cu tot sufletul tĕŭ teme-te de D-deŭ și cinstește pre preoții Lui. Teme-te de Domnul și cinstește pre preot.* Așa dar dați-mĭ aci făgăduința în numele luĭ Dumnedeŭ, că vĕ vețĭ îndrepta de niște asemenea fapte ce sunt în protiva preoților, și desvĕțațĭ de ele și pre fiiĭ voștriĭ. Darul

Domnului nostru Iisus Christos să fie de-a pururea cu voi, dimpreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt. Amin.

A XXII-a VORBIRE

IN DILELE POCAINȚEI PREPARATOARE

S'a împlinit vremea, pocăiţi-vĕ!
Marc. 1, 15.

Fraţilorŭ!

Noi în tot-da-una suntem datori ca să ne pocăim de pĕcatele nóstre; pentru că în tot-d'a-una greşim! Care dintre noi nu greşeşte în tot minutul contr'a poruncilor lui Dumnedeŭ, séŭ contr'a întocmirilor sântei Biserici? Cine dintre noi este curat de întinarea pĕcatelor? Nimeni, măcar de ar-fi-fost viaţa lui o singură di pre pământ. Este de trebuinţă dér ca sĕ ne pocăim în tot-d'a-una: ai greşit — pocăeşte-te fără întêrdiere; te-ai întinat cu pĕcatul — grăbeşte te de te spală prin pocăinţă.

Dér noi ştim să greşim numai, iar ca să ne pocăim, nu voim. Cu pĕcatul ne am deprins atât de mult în cât 'l săvĕrşim fără nici o sfială. C'un cuvênt suntem fórte leneşi ca să ne pocăim. Pĕcătuim în tot minutul, dér ne pocăim numai o dată în an, şi bine ar-fi şi acésta, décă ar face-o toţi. Pentru aceea, sânta Biserică, a întocmit sântul şi marele post, ca vreme bine potrivită pentru pocăinţa obştésca, în care să ne curăţim de tóte pĕcatele nóstre. In vremea acestor sânte dile fie-care creştin drept măritor este dator să se pocăéscă de păcatele sale: «căci vremea s'a împlinit pocăiţi-vĕ!»

Aşa, fraţilor! sânta Biserică e fórte îndurătóre către noi, ea vestéşte mântuirea nóstră! Chemându-ne la

pocăinţă în timpul postuluĭ, éca, cum ne-ar ḑice, fiiule! tu tot pĕcătueştĭ fără încetare, déră nu voeştĭ să te pocăeştĭ: iată timpul cel priincios a sosit, vino, rógă-te şi pocăeşte te cel puţin acum! Si acésta ţi se va socotĭ la judecata luĭ D ḑeŭ spre dreptate, acésta te va uşura de sarcina pĕcatelor şi va povĕţui pe calea cea adevĕrată, care duce la cer, întru viaţa cea fericită! Mĕcar o dată în an pregăteşte-te cum sĕ cuvine şi primeşte cu vrednicie sânta grijanie, care uneşte pre om cu Dumneḑeŭ! Si aşa fraţilor, este de mare trebuinţă ca în acest post fie-care creştin să se pocăéscă. Căcĭ, ca ce fel de creştin eştĭ tu, déca nicĭ-o-dată într'un an nu voeştĭ să te întorcĭ către Dumneḑeŭ din tótă inima ta, să despărţĭ din tot timpul anuluĭ măcar o sĕptĕmênă pentru pocăinţa pĕcatelorŭ téle celor nenumĕrate, să te uneştĭ cu Christos maĭ adevĕrat mĕcar o singură dată în an? Ca ce fel de creştin aĭ fi tu?... Si déca nu te veĭ pocăi acum, apoĭ când o să te păcăeştĭ? Măĭ târḑiŭ? Dér când va fi acest maĭ târḑiu al teŭ? Acésta este vremea pe care sânta Biserică a hotărât'o pentru pocăinţă în aceste Sânte ḑile, Sânţiĭ Părinţĭ aŭ făcut o deosebită slujbă care te îndémnă spre pocăinţă, acum în tóte ţĕrile creştine să rógă şi să pocăesc, tóte sunt pregătite pentru pocăinţă; iar tu nu voeştĭ să te pocăeştĭ! Când o să te pocăeştĭ, maĭ la urmă? Ce te va îndemna atuncĭ? Cine te va maĭ povĕţui?... Aşa facem noĭ tot-d'a-una, tot maĭ la urmă şi maĭ târḑiŭ! Cel tênăr greşeşte şi ḑice: «cândŭ voiŭ îmbătrâni, n'o să maĭ greşesc;» dupĕ cĕ îmbătrâneşte, atuncĭ ḑice: «sânt bătrân şi slab, nu maĭ sûnt în putere să mĕ rog»!... Si când te maĭ gîndeştĭ, iată că şi mórtea a sosit!... Décă nu te veĭ pocăi acum, apoĭ când o să te pocăeştĭ? Iată bóla că a venit, ea te strînge cumplit — atuncĭ tu trimiţĭ dupĕ preot? In acesta aĭ nădejde? Dér déca bolnăvindu-te, nu veĭ avé timp nicĭ să te grijeştĭ,

nicĭ să te spovedeştĭ şi morĭ aşa!?.. Amar aceluia, care nu bagă în sémă îndemnurile Sf. Bisericĭ.

Si aşa, noĭ suntem datorĭ să ne pocăim. Acela care să pocăeşte, este dator întêiŭ, să postéscă bine, —al doilea, să se róge maĭ des luĭ D deŭ, şi a casă şi maĭ cu osebire în Biserică, — al treilea să se spovedéscă duhovniculuĭ sĕŭ spuindu-ĭ tóte pĕcatele sale, şi al patrulea să se grijéscă cu trupul şi sângele luĭ Christos. Cu ajutorul luĭ Dumnedeŭ eŭ vĕ voiŭ têlcuĭ maĭ cu d'amăruntul tóte câte trebue să facă creştinul în timpl pocăinţeĭ séle, ca cu chipul acesta să puteţĭ, pe cât puterile vĕ vor erta, să petreceţĭ, dilele acestuĭ post cu un folos óre-care pentru curăţirea sufletuluĭ vostru. Amin.

Preot. **Sp. Bădescu.**

MEDITAȚIUNI

DESPRE

PATIMILE DOMNULUĬ NOSTRU IISUS CHRISTOS.

VI.

Rugăciunea luĭ Iisus s'a auḑit de către părintele ceresc : căcĭ *i s'a arătat luĭ ânger din ceriŭ, întărindu'l pre el,* dupre cum istorisesçte sfîntul Luca (Luca 22, 43). Aşa, strigarea rugăciuneĭ în miḑlocul întristărilor celor grele pătrunde noriĭ, ajunge la ceriurĭ, şi de acolo pogóră puterea carea întăresce pre Mântuitorulŭ pătimitoriŭ.

Ce este maĭ trebuitoriŭ pătimindululĭ de întristărĭ şi durerĭ, dacă nu întărirea în mijlocul pătimirilor ? şi de unde se aştepte el un ajutor sigur, dacă nu din ceriŭ ? Şi ceriul, de sigur, se va deşchide, dacă întristatul va striga către Dumneḑeŭ din adâncul sufletuluĭ pentru ajutor. Lasă sĕ nu se arăte în mod vĕḑut ângerulŭ : însĕ aceea este fără îndoială, că cel ce rógă pe Domnul fără încetare nu va rĕmânea fără mîngîere şi întărire prin puterea daruluĭ luĭ Dumneḑeŭ celuĭ nevĕḑut.

Cerețĭ, şi se va da vouĕ, învață Domnul Salvator: *căutațĭ, şi vețĭ afla; batețĭ, şi se va deşchide voă* (Mat. 7, 7).

VII.

Iisus în miḑlocul celor maĭ marĭ întristărĭ nu a uĭtat pre aleşiĭ sĕĭ ucenicĭ. El şi în orele celor maĭ grele durerĭ ale sufletuluĭ sĕŭ i-a învĕțat, i-a sfătuit şi i-a întărit. Fie-care cuvênt al luĭ Iisus, pre carele l'a pronunciat către uceniciĭ sĕĭ în grădina Getsimani, este instructivŭ pentru fie-care următoriŭ al luĭ Hristos.

Indată ce a venit Iisus în Getsimani, a ḑis ucenicilor: *Şedeţĭ aicĭ, pênĕ voiŭ merge sĕ mĕ rogŭ acolo* (Mat. 26, 36). *Rugaţi-vĕ ca să nu intraţĭ în ispită* (Luca 22, 40), După rugăciune El vine către ucenicĭ, şi, găsindu-ĭ dormind, ḑice: *aşa! n'aţĭ putut un ceas a priveghiă împreună cu mine*? Priveghiaţĭ şi vĕ rugaţĭ, ca să nu intrăţĭ în ispită (Mat. 26, 40).

Aceea ce însuşĭ Iisus a fost împlinit, petrecênd în privighere şi rugăciune, aceea de maĭ multe orĭ o inspiră şi ucenicilor sĕĭ: *priveghea̧ţĭ şi vĕ rugaţĭ*. El li a vorbit óre-cum aşa, iară în preună cu dênşiĭ şi nouĕ, carĭ dorim a ne învĕţa de la dênsul: *priveghea̧ţĭ şi vĕ rugaţĭ*, căcĭ ceasurile întristărilor sunt tot-o-dată ceasurile ispitirilor, iară ispitele se pot învinge numaĭ prin priveghere şi rugăciune. *Priveghea̧ţĭ*, ca ispita se nu vĕ ajungĕ într'un mod neaşceptat şi sĕ nu vĕ atragĕ, óre-cum o furtună năprasnică, în abisul pĕcatuluĭ. *Rugaţi-vĕ* ca rĕul sĕ nu vĕ stăpânească, maĭ inainte de ce veţĭ vedea pericolul vostru. *Rugaţi-vĕ*, pentru ca sĕ nu vĕ ajungă ispitele cele maĭ pre sus de puterile vóstre, şi puterile vóstre, se nu slăbească sub greutatea lor. *Priveghiaţĭ şi vĕ rugaţĭ*, ca lumina luĭ Dumneḑeŭ tot-dé-una sĕ luminéză sufletul vostru, şi puterea luĭ Dumneḑeŭ tot-dé-una sĕ lumineze sufletul vostru, şi puterea luĭ Dumneḑeŭ sĕ vĕ întărească în luptele cele bune, pentru ca voĭ se umblaţĭ tot-dé-una înaintea luĭ Dumneḑeŭ, într'însul se credeţĭ, pre dênsul se'l iubiţĭ, la el sĕ speraţĭ, şi cu ajutorul luĭ se învingeţĭ pre tóte puterile cele protivnice.

VIII.

Iisus, îndemnênd pre uceniciĭ la priveghere şi rugăciune, li arată şi causa, pentru ce este necesariŭ acésta: *că duhul este osîrduitoriŭ, iar trupul neputincios* (Mat. 26, 41).

Cine n'a încercat adevĕrul acestor cuvinte ale Domnuluĭ Iisus?— Cine n'a încercat singur asupra sea, că duhul este osîrduitoriŭ, iară trupul neputincios? Duhul este osîrduitoriŭ: căcĭ, când noĭ măcar în cât-va vom intra în sine, vom cugeta despre sine, vom gîndi despre necesitatea de a căuta mântuirea, apoĭ câte disposiţiunĭ şi intenţiunĭ bune se manifestă in duhul nostru,— câte dorinţe de a face bine, şi a ne depărta de rĕŭ! Mâniosul ḑice: Dómne! de acum înainte eŭ nu mĕ voiŭ maĭ deda mâniei, şi mĕ voiŭ purta tot-dé-una pacînic

cu cel de aprópe : acésta este osîrdia duhuluî! — Orgoliosul ḑice: Dómne! de acum nu mĕ voiŭ maî deda în stăpânia mândrieî şi a îngînfăreî, ci'mî voiŭ aduce aminte de sărăcia şi mişelia mea, şi nu mĕ voiŭ înălţa înaintea altora; — şi acésta este osîrdia duhuluî! Cel necast ḑice: Dómne! de acum eŭ mĕ voiŭ păzi de spurcăciunile trupuluî, şi nu voiŭ lăsa ca se mĕ stăpânéscă poftele patimeî celeî de ruşine: — iarăşî osirdia duhuluî! — Clevetitorul ḑice: Dómne! dupĕ acésta eŭ nu voiŭ maî batjocori onórea frateluî meŭ: — şi aice este osîrdia duhuluî! — Iubitorul de argint ḑice: Dómne! de acum nu mĕ voiŭ maî închina maî mult idoluluî celuî neînsufleţit al iubireî de argint, căruia orbesce am urmat pênĕ acum: — şi acésta iarăşî este osîrdia duhuluî!

Sĕ ḑicem, că aceste intenţiunî bune aŭ fost luate dimineaţa, în ora ispitireî de sine de diminéţă. — Insĕ trecŭ câte-va ore; ómeniî trecŭ în alte posiţiunî, şi cât de desŭ nişte ast-feliŭ de bune intenţiunî şi altele de asemine cu încetul fórte curând iarăşî se uîtă! Maî departe trecŭ câte-va ḑile, şi póte nu va rĕmânea în om nicî ideea despre aceea ce maî înainte s'a decis cu fermitate se facĕ înaintea luî Dumneḑeŭ.

Adu-ţî aminte, ucenicule al luî Christos, cuvintele Domnuluî Iisus: *duhul este osîrduitoriŭ, iară trupul neputincios!* şi de aceea nu uîta nicî o dată, cât sunt de necesare priveghierea şi rugăcunea, ca să nu caḑî în mijlocul ispitelor trupuluî! Cine nu privegheazǎ şi nu se rógă, acela pe lângă tóte disposiţiunile şi ţintirile cele bune ale duhuluî, va urma aşa, dupre cum voesce trupul cel neputincios, iară nu dupre cum inspiră duhul cel osîrduitoriŭ.

IX.

Când Iisus a doua óră s'a întors de la rugăciune la uceniiciî sĕî, şi i-a aflat dormind, el i-a lăsat în linişte (Mat. 26, 43. 44): căcî încă nu sosise minutul vênḑăriî luî Iisus, iară uceniciî luî nu eraŭ capabilî se împarţă cu dênsul lupta cea grea rugăciunală. Sĕvêrşind a treîa óră rugăciunea, Domnul întorcêndu-se la ucenicî şi găsindu-î dormind, li a ḑis: voî încă tot dormiţî şi vĕ odihniţî? *Eată s'a apropiat ceasul, şi fiul omuluî se va da în mânile pĕcătoşilor. Sculaţi-vĕ, să mergem: eată s'a apropiat, cel ce m'a vêndut* (Mat. 26, 45, 46).

Ce imbelșugare de dragoste ni se descopere în acéstă lucrare a luĭ Iisus! El în miḑlocul pătimirilor seale lăuntrice de treĭ orĭ s'a apropieat la uceniciĭ săĭ și în fie-care dată nu pentru sine, ci pentru dênșiĭ: El când iĭ sfătuesce, când se pogóră la dênșiĭ, nestricându-le liniștea, — când în fine îĭ deșceaptă, ca eĭ se nu caḑă într' unŭ mod neașceptat în mânile inimicilor lor.

Ast-feliŭ Iisus iubesce pre aĭ seĭ, și-ĭ-iubesce pênĕ la mórte! — El priveghiază, el se îngrijesce pentru dênșiĭ; el a trăit pentru dênșiĭ, și de bună voe móre pentru dênșiĭ!

Ucenicilor aĭ luĭ Christos! și pentru noĭ aice este o lecțiune: și noĭ trebue sĕ ne sirguim, dupre putință, se trecem de la rugăciune, la faptele dragosteĭ, și de la aceste iarășĭ la rugăciune. Cine se rógă întru adevĕr, acela și iubesce, și cela ce întru adevĕr iubesce, acela se și rógă. Rugăciunea și dragostea practică, — acésta e scara cea scurtă, carea sue la înălțimea cea spirituală! — Sĕ ne îndrepteze și sĕ ne întărească pre noĭ Domnul în acéstă suire la ceriŭ!

X

Patimile luĭ Iisus cele de la Getsimani aŭ fost maĭ mult interióre: de cât exterióre El se întrista de mórte și se muncia cu sufletul: *întristat este sufletul meŭ pênĕ la mórte* (Mat. 26, 38), a ḑis Iisus. Sudórea cea de sânge a fost, póte, numaĭ o mică expresiune a nemĕsurateĭ greutățĭ a durerilor luĭ interióre. Étă sosesc și pătimirile cele exterióre! — Insă cine póte suporta pătimirile interióre, acela va suporta și pe cele exterióre. Cine se va deprinde în miḑlocul durerilor sufleteșcĭ a striga către Dumneḑeŭ, asemine luĭ Iisus: *însă nu precum voesc eŭ, ci precum tu*: acela va învinge și întristările exterióre, dupre cum a învins Iisus.

Étă Iuda, acest fiiŭ al perdereĭ, aduce o cétă de ostașĭ și de alțĭ servitorĭ aĭ necredințiĭ în grădina Getsimani, ca să prinḑă pre Iisus: să vedem, cum Iisus, unicul adevĕrat învĕțătoriŭ și Domn, a întêmpinat pre acest viclén ucenic al seŭ!

Iuda s'a tocmit pentru treĭ-ḑecĭ de argințĭ se vênḑă pre Iisus, învĕțătoriul și Domnul seŭ, și a venit cu adunare de ostașĭ și de slugĭ, pentru ca să merite plata cea fără de lege; el a dat semn servitorilor fără de lege: *pre carele voiŭ săruta, acela este*: *prin-*

denţi-l pre el (Mat. 26, 48). De aceea Iuda, viind în grădina Getsimani, unde se afla Iisus, şi apropiădu-se de dênsul a ḑis: bucură-te învĕtătoriule, şi l'a sărutat pre el (Mat. 26, 49).

Iisus nu s'a turburat, vĕḑênd pre unul dintre ucenicii cei aleşi înaintea vrăjmaşilor sei. El şcia ce avea sĕ facă omul acesta, mai înainte de ce viclénul ucenic a plănuit crima sea. Sărutării cei trădătóre a ucenicului celui vênḑĕtoriŭ, blândul Iisus i-a contrapus o întrebare, potrivită unui învĕţătoriŭ Dumneḑeesc: *prietine, pentru ce ai venit?*

Iisus nu mustră ingratitudinea şi vênḑarea, nici sărutarea cea criminală: ci din contră prin complimentarea de *prietin* voeşce a lucra asupra inimii ucenicului celui ce piere. Insă trădătoriul n'a simţit acésta; trei-ḑeci de arginţi lui i s'a părut mai scumpi de cât ori-ce.

Iisus; supuindu-se de bună voe pătimirii, în mod viclean fiind vêndut de ucenicul seŭ prin aceea a dat exemplu şi model tuturor, cari sufer amĕrăciuni şi întristări de la cei de aprópe şi amici ai lor.

Din exemplul acesta învaţă-te, următoriule al lui Christos, a pătimi cu plăcere pentru Domnul tóte şi de la toţi: ori de la prietini, ori de la inimici, ori de la ucenici, ori de la casnici, ori de la cei streini.

XI.

Când executorii planului celui contrariŭ lui Dumneḑeŭ al Arhiereilor şi al Fariseilor aŭ venit să iea pre Iisus: El nu s'a ascuns de dênşii, ci i-aŭ întêmpinat cu întrebarea: *pre cine cauţi?* şi la rĕspunsul: *pre Iisus Nazarinénul,* El a ḑis: *Eŭ sunt.*

Acest rĕspuns al Domnului i-aŭ culcat la pĕmênt. *Deci dupĕ ce a ḑis lor, că eŭ sunt: s'aŭ întors ei înapoi şi aŭ căḑut josŭ* (Ioan 18, 6). Aşa a plăcut Domnului să arate vrăjmaşilor, că el este puternic cu un singur cuvênt a sfărâma tóte planurile şi întăririle vrăjmaşilor, şi că el numai dupre voinţa sea, — spre împlinirea eternei predestinaţiunei a părintelui cerescŭ, se dă pre sine în mânile lor.

Iară când ostaşii şi servitorii fără de lege s'aŭ desceptat din lovitura ce aŭ suferit, Iisus iarăşi îi intrébă; *pre cine cauţi?* Şi fiindŭ că ei aŭ repeţitŭ acelaşi rĕspunsŭ: *pe Iisus Nazarinénul;* Iisus

li a vorbit cu glasul blândeţeĭ şi al umilinţeĭ: *am spus vouĕ, că eŭ sunt; decĭ de mĕ căutaţĭ pre mine lăsaţĭ pre aceştia să se ducă* (Ión 18, 8, etc).

Aşa Iisus şi în ora vĕnḑăreĭ nu uĭtă pentru ucenicii seĭ, se îngrijesce pentru siguranţa lor, de şi singur fără frică se dă în mânile criminalilor! Ast-felŭ este puterea dragosteĭ către ceĭ de aprópe şi a devotăreĭ la voea luĭ Dumneḑeŭ!

Aşa trebue să urmăm şi noĭ în miḑlocul întristărilor şi a nĕnorocirilor, imitând pe Domnul Iisus; întru tóte dându-ne pre sine la voinţa prea bunuluĭ şi înduratuluĭ părinte ceresc, nicĭ-o-dătă noĭ nu trebue să uĭtăm obligaţiunile drăgosteĭ către ceĭ de aprópe aĭ noştri, de şi nouĕ ni ar rĕmânea chiar numaĭ câte-va ḑile saŭ césurĭ de a trăi în acéstă lume.

XII.

Şi étă unul din ceĭ ce era cu Iisus (Simon Petru, Ión 18, 10) *întinḑêndu-şĭ mâna, s'a scos sabiea sa şi lovind pre sluga arhiereuluĭ i-a tăiat urechea luĭ* (Mat. 26, 51). Zelul luĭ Petru nu putea privi cu indiferenţă la obrăzniciea necredinţiĭ; însă *blândul şi umilitul Iisus* (Mat. 11. 29) a opus focul Zeluluĭ celuĭ fără timp şi nemĕsurat, puterea Dumneḑeesculuĭ seŭ cuvênt: *atuncĭ a ḑis Iisus luĭ: întórce sabiea ta în locul eĭ; că toţĭ ceĭ ce scot sabiea, de sabie vor muri. Paharul, care mi-a dat mie Tatăl, aŭ nu îl voiŭ bea pre el* (Ión 18, 11)? *Aŭ ţi se pare că nu pot acum a ruga pre Tată meŭ, şi să'mĭ pue mie înainte maĭ mult de cât doăspre-ḑece legióne de ângerĭ? Dar cum se vor umplea scripturile, care, ḑic, că aşa se cade să fie* (Mat. 26, 53. 54)?

Cât este de instructivă învĕţătura luĭ Iisus! Ce vaste lecţiunĭ pentru noĭ se propun în cuvintele luĭ cele scurte!

Antêiŭ, Iisus ne învaţă, ca noĭ în miḑlocul întristărilor şi a pătimirilor, ce ni se causéză din partea ómenilor, se privim la sortirea şi hotărîrea părinteluĭ ceresc: *paharul, care mĭ a dat mie Tatăl, aŭ nu 'l voĭ bea pre el?* Fie ómeniĭ causătoriĭ nenerocirilor nóstre; însă Domnul li permite, ca să ne atace şi să ne cauzéze nenorocirĭ, şi el singur pune mĕsură acestor suferinţe după dreptatea şi bunătatea sa.

Al doilea, Iisus ne învaţă aicĭ şi aceea, că omulŭ nicĭ-o-dată nu

trebue să ésă din ordinea legitimilor relaţiunĭ, nicĭ chiar în acel casŭ, când el se îngrijesce pentru conservarea vieţiĭ sale; nu trebue, pentru că dacă acésta va fi de trebuinţă, atuncĭ singur Domnul póte să îl izbăvéscă de pericul vĕḑut séŭ nevĕḑut prin ângeriĭ sĕĭ, saŭ prin alte modurĭ a înţelepteĭ luĭ providenţe, singur póte să izbăvéscă de împilările tiranieĭ, îndată ce el va bine voi acésta.

Noĭ trebue să facem numaĭ acea, ce este potrivit cu datorinţa şi dreptatea, şi aceea ce ni este permis; iară tóte cele-l-alte noĭ trebue să le lăsăm voinţiĭ părinteluĭ ceresc. Pre dênsul noĭ trebue să 'l rugăm şi pre Unul-născutul luĭ fiŭ, Domnul Iisus, ca El să ne întăréscă cu Duhul sĕŭ cel sfânt în statornica păzire a acesteĭ salvatóre învĕţăturĭ; să ne dăruĭască duhul blândeţeĭ şi al răbdăreĭ, ca într'ênsul noĭ tot-dé-una să petrecem şi să aducem róde spre mântuirea sufletelor nóstre.

Archim. **Teoctist Scriban.**

CHRONICA ECLESIASTICA

I.

BISERICILE ORTODOCSE

1. Patriarchia de Constantinnpolŭ. Prea Sântul Patriarchŭ Ioakim a făcut de maĭ multe orĭ cunoscutŭ sublimeĭ Porţĭ abusurile, comise de cătrĕ Başi-buzucĭ şi Cerkezĭ. Prin 35 de raporturĭ speciale a supusŭ la cunoscinţa Vizíruluĭ uciderile, despoĭerile Bisericelor şi actele de cruḑime, efectuate în diferitele Eparchiĭ, supuse scaunuluĭ Patriarchieĭ şi fŏrĕ ca guvernul să ĭa cele maĭ micĭ mĕsurĭ pentru împedecarea rĕuluĭ. In una din şedinţele s-luĭ Sinodŭ al Patriarchieĭ şi ale consiliuluĭ micstu Prea Sântul Ioakim a supusŭ la cunoscinţa membrilor acestor corpurĭ, că guvernul Sultanuluĭ, şi specialminte Hursit Paşa, Ministrul dreptăţeĭ, a scrisŭ Prea Sânţieĭ séle, că «décă culpabiliĭ vor fi arătaţĭ de către Prea Sânţia sa, atuncĭ eĭ vorŭ fi judecaţĭ şi pedepsiţĭ».

«Acestŭ respunsŭ a fostŭ consideratŭ de cătrĕ Prea Sântul Ioakim, ḑice «Stéoa Orientuluĭ», ca oderîdere la adresa Prea Sânţieĭ séle, şi în şedinţa ambelor corpurĭ întrunite unul din membri s'a esprimatŭ: *rĕŭ aŭ fostŭ apreciate serviciile şi sacrificiile naţiuneĭ nóstre de cătrĕ autocratoria musulmană!....*

Marele Duce, Nicolaŭ, aflându-se în Adrianopolŭ cu statul seŭ majorŭ, a cerutŭ de la Mitropolitul loculuĭ, ca să permitĕ la maĭ mulţĭ archiereĭ bulgarĭ, spre a veni în Adrianopolŭ pentru óre-care esplicaţiunĭ. La acéstă intervenire Metropolitul a rĕspunsŭ, că tóte aceste persóne sûnt considerate de dênsul, ca civilĭ, şi că prin urmare nu este necesitate de o permisiune specială. Şi în adevĕr, că

dupŏ ce aceştĭ archiereĭ s'aŭ presentatŭ la Marele Duce, Episcopul de Selimmŭ din ordinul Duceluĭ Nicolaŭ s'a presentatŭ şi la Metropolitul de Adrianupolŭ, care l'a primitŭ, ca pre unŭ simplu civilŭ şi ĭ-a întorsŭ visita tot ca astŭ-felŭ.

Lectoriĭ noştri îşĭ aducŭ aminte de Regulamentul, pre care s-tul Sinodŭ al Bisericeĭ de Constantinupolŭ l'a făcutŭ pentru administraţiunea monastirilor din S-tul Munte al Antonuluĭ. Fóĭa «Stéoa Orientuluĭ», fundându-se pre relatările «Traciei» ni comunică, că guvernul otomanŭ a compusŭ unŭ altŭ Regulamentŭ, pre care l'a trămisŭ guvernatoruluĭ de Tesalonia, însoçitŭ de ordinul, ca imediatŭ să fie espediatŭ Regulamentul în Muntele Antonuluĭ, spre aplicaţiune. Prin Regulamentul din cestiune se nimicescŭ gardele s-luĭ Munte, compusĕ de creştiniĭ şi se înlocuescŭ prin musulmanĭ; se nimicesce comunitatea, ce representa în afară interesele monastirilor din s-tul Munte şi se înlocuesce printr'unŭ tribunalŭ, preşedutŭ de Caĭmacanul loculuĭ şi înfine se alungă din s-tul Munte toţĭ monachiĭ, supuşĭ Regatuluĭ Greciei libere.

Adecĕ guvernul otomanŭ aplică astădĭ contra grecilor din Grecia liberănd măsurile, pre care maĭ 'nainte le aplica contra călugărilor de naţionalitate rusă.

Dămŭ aicĭ, dupre «Stéoa Orientuluĭ», ceremonia religiósă, ce şĭ-a avutŭ locŭ în suburbia Costantinupoluluĭ San Stefano şi în presenţa Mareluĭ Duce Nicole.

«Ajungênd Metropolitul Derculuĭ, Prea Sânţitul Ioakim, cu unul din vapórele, ce pune în comunicaţiune cetatea cu suburbiile, şi evitând orĭ-ce ceremonie specială a trasŭ la o casă privată, unde a rĕmasŭ Vinerĭ tótă ḑioa, la 17 Februarie, fŏrĕ ca în aceea ḑi să se vadĕ cu unul din demnitariĭ armateĭ ruse.

Sâmbătă pre la orele 10 de diminéţă Pre Sânţitul Irakim a oficiatŭ în Biserica ortodocsă a loculuĭ o panichidă pentru sufletul repausatuluĭ autocratorŭ al Ruşilor Nicolaŭ Pavlovicĭ. Venind la acéstă solemnitate Marele Duce Nicolaŭ Nicolaevicĭ, Prea Sânţitul Ioakim l'a întimpinatŭ în tinda Bisericeĭ îmbrăcatŭ în mantie cu epitrachilul şi omoforul celŭ micŭ pre umere, ţinênd în mâna stângă cârja păstorală, ĭar în drépta avĕnd S-ta cruce. Marele Duce sărutând cu rĕspectŭ crucea şi drépta Mitropolituluĭ, acesta la sĕrutatŭ pre capŭ, stropindulŭ cu apă sânţită.

Mergând înainte prea Sânţitul Ioakim, l'a urmatŭ Marele Duce, însoçit de fiiul şi de Statul seŭ majorŭ, luânduşĭ fie-care posiţiunile respective în Biserică. Generalul Ignatief lipsĭa de aicĭ, fiind ocupatŭ în afacerĭ.

Efectuându-se S-ta liturgie maĭ de diminéţă de cătrâ preutul Bisericeĭ, în limba grécă serviciul funebru din cestiune s'a celebratŭ totŭ în limba Slavonă de cătrĕ unŭ archimandritŭ rusŭ, împreună cu clerul şi corul tot ruşĭ de origine. Prea Sânţitul Metropolitŭ a statŭ în strană archieréscă, citind numaĭ rugăciunile şi ḑicĕnd vosglasurile.

Tot acestŭ serviciu s'a efectuatŭ şi de cătrĕ preuţiĭ diferitelor corpurĭ militare, unde pre lângă rugăciunile pentru repausatul Imperatorŭ s'aŭ cititŭ rugăcĭunĭ şi pentru ceĭ căḑuţĭ în luptele din resbelul actualŭ.

Sâmbătă séra atât rugăciunea de séra (vicernia), precum şi rugăciunea de diminéţă (utrenia) s'a efectuatŭ în limba slavonă.

Duminecă diminéţă, pre la orele 9 Prea Sânţitul Ioakim a primitŭ ĭarăşĭ pre marele Duce în tinda Bisericeĭ, dupre ordinea de Sâmbăta. Templul era plinŭ de somităţĭ militare şi liturgia din acea ḑi s'a efectuatŭ ĭarăşĭ în limba slavonă de clerul rusŭ, rĕmânĕnd ca prea sânţitul Ioakim să stea numaĭ în strană. Atât la S-ta liturgie, cât şi la tedeumul, efectuatŭ pentru suirea pre tronŭ a Maĭestăţeĭ séle Imperatoruluĭ Alecsandru II, Metropolitul Ioakim a bine-cuvêntatŭ pre creştinĭ pronunçând cuvintele: «paçe tuturor». Dupŏ terminarea serviciuluĭ divinŭ, Metropolitul a însoţitŭ pre Marele Duce pĕnĕ în tinda Bisericeĭ, ĭar archimandritul liturgisitorŭ, eşind din altarŭ, a proadusŭ Mareluĭ Duce anaforă, sărutându-ĭ mâna, ĭar acéstă a sărutatŭ drépta Archimandrituluĭ. La eşiria din templu, Marele Duce a fostŭ întîmpinatŭ cu cântărĭ în tinda Bisericeĭ de cătrĕ chorul copilelor din asilŭ.

In fine, rĕmânĕndŭ Prea Sânţitul Ioakim pĕnĕ Lunĭ în San Stefano, nu s'a pututŭ presenta nicĭ odată Mareluĭ Duce Nicolaŭ, din causa a multelor ocupaţiunĭ, relative la înkieréa condiţiunilor de pace. Şi acésta cu atâta maĭ mult, căcĭ este sciutŭ că Duminecă la 19 Februarie 1878, ora cincĭ séra s'aŭ subscrisŭ condiţiunile de pace.

2. Patriarchia de Ierusalim. Lectorilor nostri li este cu-

noscută starea materială a Patriarchieĭ de Ierusalim din ştirile, ce am datŭ în chronicele numerilor jurnaluluĭ nostru. Acum profitămŭ de datele statistice, reproduse din gazeta ateniană «Efimerida» de către jurnalul rusŭ «Gazeta bisericéscă» şi presentămŭ lectorilor noştri cifrele bugetare ale S-lor locurĭ, însoţite şi de nisce reflecsiunĭ ale autoruluĭ uneĭ scrisorĭ, ce sûntŭ adresate către redactorul jurnaluluĭ grecŭ «Efimerida».

Ecă cuprinderea scrisoreĭ din cestiune:

«Amice! Acum nu ţĭ voiŭ descrie impresiunile, pre care le simte orĭ-ce spiritŭ spectatorŭ al S-lor locurĭ. Ḑicŭ numaĭ atâta, că natura, orizontul şi kĭar sĕlbătăcia loculuĭ, ce domină pretutindinea, aicĭ se amestică cu nisce frumuseţĭ şi variaţiunĭ neusitate şi kĭar fantastice. Décă unele locurĭ sûntŭ destinate, ca să devinĕ centrurĭ de producţiunĭ materiale, negoçŭ şi industrie, actele aŭ privilegiul de a desvolta producţiunile mintale, filosofia şi literatura, atuncĭ malurile Iordanuluĭ, şi văile Palestineĭ vorŭ rĕmânea pentru totŭ-déuna patria tradiţiunilor religióse ale revelaţiuneĭ şi provocătorul diferitelor simţurĭ. Şi Renan, care este destul de paradocsalŭ în altă privinţă, a avutŭ tótă dreptatea când a ḑisŭ, că acolo, unde zace ţerina profeţilor şi a martirilor, crestinul şi filosoful vorŭ rădica tot-de-una templurile lor. Dar adaŭgŭ, că aicĭ nu voĭescŭ să vorbescŭ despre aceste impresiunĭ. Acum eŭ îţĭ voiŭ comunica órecare date statistice, relative la s-tul Mormêntŭ, voiŭ vorbi despre veniturile şi keltuelele luĭ, despre diversele instituţiunĭ, sperând că aceste te vorŭ interesa. Departe de privirile archiologice şi religióse ale s-luĭ Mormêntŭ, el atrage atenţiunea spectatoruluĭ şi ca instituţiune. Aicĭ se află o organisaţiune administrativă, pedagogică şi economică; el are unŭ personalŭ variŭ, ce întreţine relaţiunile cu consuliĭ diverselor staturĭ; el, în genere vorbind, are unŭ destinŭ mare şi sublimŭ. E prea adevĕratŭ, că s-tul Mormêntŭ nu şĭ-a urmăritŭ tot-dé-una destinul sĕŭ nu cu acea insistinţă şi circumspecţiune, cu care trebuea, dar aşa séŭ altrăminte, el tot-dé-una a conservatŭ scîntea consciinţeĭ naţionale şi a simţuluĭ religiosŭ. Cu tóte opiniunile cele defavorabile s-luĭ Mormêntŭ, că adecă el ar fi locul unor monachĭ leneşĭ, cariĭ nu se ocupa de altă, fōrĕ numaĭ de a face din închinătoriĭ diverselor naţiunĭ numaĭ nisce simpli chagiĭ, noĭ nu trebue să scăpămŭ din vedere, că Ierusalemul este centrul

unor tradițiunĭ naționale, pepiniera cultureĭ grece, locul, unde închinătorul grecŭ, strivitŭ și persecutatŭ în patria sa găsesce în corporațiunea organisată de aicĭ unŭ prestigiŭ politicŭ și tot-o-dată se convinge și de importanța cea mare, pre carea a avut'o cultura grécă în relațiunele eĭ cu despoțiĭ Asieĭ. Din puținele note, ce eŭ îțĭ comunicŭ aicĭ, veĭ vedea, ce importanță mare are esistența elementuluĭ grecŭ din aceste locurĭ, care cu tóte aceste, dupre cum resultă din tăblițele de keltuele și veniturĭ, este în ajunsŭ de a se nimici, décă nu va grăbi de unde-va vre unŭ ajutorŭ.

Veniturile Anuale

	LEI TURC (1)
1) Din proprietățile Ierusalimuluĭ	150,000
2) „ „ Iopeĭ	140,000
3) „ „ Smirneĭ	80,000
4) „ „ Constantinopoluluĭ	35,000
5) „ „ Kidonieĭ	35,000
6) „ „ Insuleĭ Creta	6,000
7) „ „ Insuleĭ Chio	12,000
8) „ „ „ Cipru	2,000
9) „ „ „ Eladeĭ	20,000
10) Din producerile închinătorilor	40,000
Totalŭ veniturilor . . .	880,000

Keltuelele Anuale

Făcute cu intreținerea instituțiunilor religióse, filantropice și pedagogice.

A. In Ierusalem

1) Scóla cea mare teologică (2), cu 10 profesorĭ, și 60 elevĭ, de naționalitate grecĭ și arabĭ	280,000
2) Scóla primară cu 3 institutorĭ și 200 copiĭ . .	30,000
3) Scóla de copile cu 2 instruitóre și 80 eleve . .	50,000

(1) Unŭ leŭ turcescŭ egaléză cu 21 banĭ.

(2) Eleviĭ acesteĭ școle, după terminarea cursuluĭ din acéstă școlă, îșĭ complectéză instrucțiunea teologica în școla din insula Chalki a Patriarchieĭ de Constantinopolŭ.

4) Typografia grécă şi arabă 60,000

5) Ospitalul comunŭ de 50 paturĭ cu 20 medicĭ şi 2 farmaciştĭ 160,000

6) Templul Invierei cŭ personalul luĭ. 250,000

7) Pentru întreţinerea à 15 otelurĭ cu 110 încăperĭ, desinate pentru închinătorĭ şi familiile sĕrace . . . 140,000

8) Nutrimentul şi dările cătrĕ fiscŭ a 250 familiĭ sĕrace. 250,000

Totalul keltuelelor din Ierusalem ! ! 1,220,000

B. Afară de Ierusalem.

Pentru întreţinerea membrilor S-luĭ Sinodŭ, ce se ocupă cu îngrijirea templurilor din diversele locurĭ de închinăcĭune ale Palestineĭ, precum, şi sprijinirea intereselor lor faţă cu diferitele autorităţĭ 140,000

C. In întinderea Palestineĭ.

1) Biserica şi scólele din Bitleem ; cea de copiĭ cu 150 elevĭ şi 2 învĕţătorĭ, ĭar cea de fete cu 60 copile. 10,000

2) In Petţal. Scóla cu 120 copiĭ şi 2 preuţĭ. . . 10,000

3) Biserica şi scóla din satul Patorilor cu 60 copiĭ, 2 învĕţătorĭ şi preuţiĭ necesarĭ 8,000

4) Biserica şi scóla din Romla cu 105 copiĭ, 2 învĕţătorĭ şi 2 preuţĭ. 10,000

5) Biserica şi scóla din Zefna cu 25 copiĭ, 1 învĕţătorŭ şi 1 preutŭ. 6,000

6) Scóla şi Biserica din Zaimba cu 30 elevĭ, 1 învĕţătorŭ şi 1 preutŭ 6,000

7) Scóla şi Biserica din Bir-Zet cu 25 copiĭ, 1 învĕţătorŭ şi 1 preutŭ 5,000

8) Bisericile şi scólele din Zimvla şi Tida cu 100 copiĭ, 2 învĕţătorĭ şi 2 preuţĭ 10,000

9) Scólele din Iopĭ, cea de copiĭ cu 150 elevĭ, 3 profesorĭ de limba grécă, francesă şi arabă şi cea de copile cu 80 eleve 25,000

10) Biserica şi scólele din Ptolemaida cu 3 preuţĭ şi scóla de copiĭ cu 80 elevĭ, ĭar cea de fete cu 60 copile. 15,000

11) In Cafora preutul, învĕţătorul şi 40 copiĭ. . . 5,000
12) In Nazaret scólele cu 65 copiĭ şi 50 copile . . 15,000
13) In Gaza scóla cu 50 copiĭ 7,000
14) In Neopol scóla cu 35 copiĭ. 5,000
15) In Nebedjin-Rafidie 35 copiĭ cu 2 învĕţătorĭ . 5,000
16) Scólele din Spb-Bek şi Renie cu 3 învĕţătorĭ şi 75 copiĭ 6,000
17) In Cana-Galileeĭ Scóla şi Biserica. 10,000
18) Biserica şi scóla din Caraki-Solta 8,000

D. In Constantinupolŭ.

1) Institutul de copile din Constantinupolŭ cu 1 directore, cu 2 profesóre, şi 1 pofesorŭ cu 400 copile . 80,000
2) Biroul pentru administraţiunea afacerilor S-tuluĭ Mormêntŭ 200,000

E. Keltuelele estra-ordinare.

1) Keltuelele pentru împedicarea propagandelor latine şi armene 200,000
2) Keltuelele pentru procesele S-tuluĭ Mormêntŭ. . 700,000
Total keltuelelor afară de Ierusalem. . 1,487,000

Totalulŭ tuturor keltuelelor S-luĭ Mormênt sĕ rădică la suma de 2,707,000 leĭ turcescĭ.

Corespondentul diaruluĭ «Efimerida» în faça acestor cifre adauge:

« Décă statistica şi cifrele servescŭ de oglindă pentru cultura fie căria naţiunĭ, apoĭ aceste rîndurĭ arată în modul celŭ maĭ capabil, că predestinaţiunea S-luĭ Mormêntŭ este mare şi sublimă. Ca centru religiosŭ S-tul Mormêntŭ conduce pre creştinĭ şi satisface cerinţele lor spirituale; ĭar ca corporaţie şi specialminte elenică S-tul Mormênt susţine cultura spirituală, desvoltarea sciinţilor şi solidifică desvoltarea elenismuluĭ. Cu aceste scopurĭ trebue susţinută acéstă corporaţiune în mijlocul popórelor semitice , care popóre, alăturea cu invidiatoriĭ numeluĭ şi a măreţieĭ elenice , în trebuinţază totul, ca să provóce ura şi disoluţiunea. Cu tótă simplitatea ierarchieĭ ierosolimitane, ea de multe-orĭ a numeratŭ în mijlocul sĕŭ persóne de o instrucţiune întinsă, de unŭ caracterŭ energicŭ şi de unŭ patriotismŭ înfocatŭ.

Cine nu scie pre Dositeĭ şi pre alţiĭ seminĭ luĭ? . . . .

Décă datele statistice şi cifrele, pre de o parte presintă laturea măgulitóre a S-luĭ Mormêntŭ, apoĭ tot ele pre de altă parte confirmă idea mea, că S-tul Mormêntŭ se află în celŭ de pre urmă periodŭ al esistenţeĭ séle. Ce desarmonie ne împăcată între keltuelĭ şi veniturĭ . . . . Din tăbliţele, presentate de mine aicĭ, ese, că bugetul S-luĭ Mormêntŭ este, dupre cum l'a calificatŭ unŭ deputatŭ elenŭ, şkĭopŭ; şi în adevĕr, că el este cu unŭ singurŭ piciorŭ. Pe lângă aceste, trebue să se ĭea în consideraţiune şi aceĭa, că din tăbliţă keltuelelor lipsesce întreţinerea a 300 persóne monachale, ce locuescŭ prin monastirile S-luĭ Mormêntŭ. Crisa, prin care trece Patriarchiea de Ierusalem, trebue să fie privită, ca fórte seriósă. Spectaculul acesteĭ situaţiunĭ ni impune, ca să recunóscemŭ, că politica Norduluĭ, care cu o sete particulară a căutat să apuce în mânele séle firele mişcăreĭ eclesiastice din Orientŭ, şi maĭ apoĭ a se servi de ele pentru scopurile séle politice, a făcutŭ, ca Rusia să nu maĭ alerge cu acea grabă în ajutorul S-luĭ Mormêntŭ, cu care ea alérga pĕnĕ la 1856. Doĕ loviturĭ nu marĭ, venite din Valachia şi Basarabia, ce aŭ întreruptŭ legăturile vitale cu centrul, şi o intrigă în comtul Arabilor, aŭ adusŭ relele cele maĭ marĭ; şi cu tóte stăruinţele şi sforţările situaţiunea S-luĭ Mormêntŭ nu póte să primĭască o altă faţă. Acesta este spectacolulul, pre care ni-lŭ presintă Orientul întregŭ;şi trebuie să o recunóscă, împreună cu mine, că cestiunea economică astă-ḑĭ este o cestiune vitală pentru ierarchia nóstră, şi ea se ocupă şi lucréză fĕrĕ pregetŭ pentru găsirea mijlócelor de subsistenţă. Clerul nostru este într'o posiţiune fórte dificilă. El nu póte likvida afacerile séle, căcĭ într'o asemine împrejurare ce devine S-lŭ Mormêntŭ? S-tul Mormêntŭ atuncĭ devine o monastire simplă, şi prin urmare fĕrĕ de importanţă religiósă şi politică. Tótă puterea luĭ este cuprinsă în organisaţiunea luĭ. Cu nimicirea acesteĭ organisaţiunĭ se ruinéză şi pedestalul, pre care S-tul Mormêntŭ stă. Din nenorocire timpurile s'aŭ skimbatŭ, şi acum nu preocupă maĭ mult pre ómenĭ dorinţa, de a călători mărĭ şi océnurĭ pentru mântuirea lor. Sfătuirile, pre care Patriarchul le adreséză câte o dată maselor poporuluĭ şi consciinţeĭ luĭ nu maĭ aŭ acea valóre, pre care acum nu de mult o aveaŭ, şi când o singură vorbă era de ajunsŭ, ca să liniscéscĕ pasiunile, iritate contra pu-

tereĭ lumescĭ. Nu maĭ neascultarea, credĭ, că ne amerinţă? Nu numaĭ atâta. Căderea scaunuluĭ patriarchalŭ va fi stingerea lumineĭ, şi desecarea isvoruluĭ, prin care numele de grecŭ şi limba grécă aŭ străbătutŭ preste secule. Ierusalemul, fiindŭ centrul traditiunilor religióse, el era tot o-odată şi légănul civilisaţiuneĭ şi a tradiţiunilor grece, pre care le Transmiteaŭ în ţerile lor miile de închinatorĭ. Aicĭ geniul cel posomorîtŭ, dar capabilŭ al Peloponisiénuluĭ se înavuţia de o energie, necesariă luĭ pentru a resista atât la suferinţele esterióre, cât şi interióre. Aicĭ prin dominaţiunea putereĭ patriarchale s'a conservatŭ elementul elenicŭ şi prestigĭul luĭ întru atâta, că istoria Ierusalemuluĭ celuĭ noŭ este istoria spirituluĭ elenicŭ, manifestatŭ prin mijlocul creştinismuluĭ. Dar tótă viéţa acésta, tótă energia în timpurile de acum dispare; şi viitorul monachilor grecĭ s'a transformatŭ într'o cestiune de bugetŭ, servindu-ne de terminul contimpuranŭ. Vor scăpa eĭ óre de deluviul, ceĭ amerinţă? Monachiĭ grecĭ aŭ trecutŭ de maĭ multe-orĭ prin focŭ şi prin apă, şi ca şi Anteĭ al mitologieĭ, eĭ aŭ cădutŭ, dar s'aŭ sculatŭ. Acésta este adevĕratŭ, dar tot-o-dată trebue să recunóscemŭ, că lupta de acum nu este din cele ordinare. Ne amerinţă unŭ periculŭ fórte seriosŭ; adică, că închinătoriĭ din viitorŭ aĭ locurilor sânte să nu parodieze în comtul limbeĭ şi a elementuluĭ grecescŭ esclamaţiunea sciută: «Fuit Carthago! Da, aĭ fostŭ când-va Cartageno»

«Gazeta bisericéscă» de Peterburgŭ făcêndu-şĭ observaţiunile sélĕ asupra cifrelor bugetare şi găsind în dânsele o lipsă de cugetare matură, éca cum se esprimă respectiv de scopul, ce urmăresce Patriarchia de Ierusalem:

«Pĕnĕ acum lumea ortodocsă credea, că scaunul patriarchalŭ al Ierusalemuluĭ şi comunitatea S-luĭ Mormêntŭ sŭntŭ instituţiunĭ curat bisericescĭ. Autorul corespundenţeĭ din cestiune o scóte din acéstă amăgire. Kiar din declaraţiunile luĭ se vede, că aicĭ este o instituţiune politică, ce-şĭ urmăresce scopul sub masca religiuneĭ şi cu forme bisericescĭ; şi că ele servescŭ nu intereselor ortodocsieĭ, dar intereselor elenismuluĭ. Noĭ credemŭ, că autorul relatéză aceste, nu pentru ca să înduplice pre fraţiĭ seĭ din Elada la unŭ ajutorŭ maĭ energicŭ în susţinerea cădêndoluĭ scaunŭ patriarhalŭ, ci simplu ca să ni transmită S-tul adevĕrŭ, pre care compatrioţiĭ sĕĭ îlŭ cunoscŭ fórte bine. Noĭ sŭntemŭ convinşĭ despre acésta şi kiar

fórĕ de relatările autoruluĭ. Dar atuncĭ ce rolŭ istoric curiosŭ are comunitatea din Ierusalem!... Resultă, că averile stăpânitorilor, sacrificiele bogaţilor, şi banul sermanilor închinătorĭ, care s'au vĕrsatŭ din tótă lumea ortodocsă cu multă abundenţă în decursul seculelor, n'aŭ servitŭ, de cât pentru fundarea uneĭ organisaţiunĭ politice şi de multă forţă, carea a acoperitŭ S-tele locruĭ cu instituţiunĭ religióse şi de bine facere, ca cu o mreje, pentru ca cu timpul *să ajungă la realisarea pretenţiunilor elenismuluĭ şi la o dominaţiune în lumea ortodocsă cu ajutorul mijlócelor materiale, trase tot de la ortodocşĭ!!!* ..... Maĭ departe, este cunoscutŭ că maĭ mult de doĕ treimĭ din suma keltuelelor bugetare comunitatea S-lor locurĭ le trăgea din Rusia şi din România (1,900,0000 leĭ) şi cu tóte aceste, acésta este cunoscutŭ acum fie căruĭ omŭ, *că propoganda politică a comunităţei elenice era îndreptată maĭ ales contra acestor duŏ Staturĭ* .....»

3. Biserica Rusă. Dămŭ aicĭ decisiunea S-luĭ Sinodŭ al Bisericeĭ rusă, relativă la obligaţiunea ce aŭ preuţiĭ ruşĭ, de a se presenta la Tribunale în casurile, când eĭ sŭntŭ klemaţĭ de aceste pentru a face, ca martoriĭ să ţinĕ jurămêntul. Acéstă decisiune este luată în şedinţa S-luĭ Sinodŭ de la 28 Februarie din anul curentŭ sub No. 84.

« Din ordinul Maĭestăţeĭ séle, s-tul şi administratorul Sinodŭ, ascultând propunerea D-luĭ Prim Procuratorŭ al Sinoduluĭ, de la 8 August 1877 sub No. 272, relativă la cestiunea: « décă preoţiĭ sŭntŭ obligaţĭ, de a se presenta la Tribunale pentru a face, ca marturiĭ se prestea jurămêntul, a ordonatŭ »:

Ca să se studieze circumstările, ce aŭ provocatŭ cestiunea, şi să se acomodeze la legile în vigóre, pre care s-tul Sinodŭ le găsesce: a) Că de şi prin lege nu se stipuléză în modŭ directŭ, ca preuţiĭ în casŭ de marturiĭ să se presinte la instanţele judecătorescĭ pentru ţinerea jurămênturiĭor, dar numaĭ în regulamentele pentru acestŭ scopŭ se prescrie, că marturiĭ sŭntŭ datorĭ a veni la instanţele judecătorescĭ pentru acestŭ scopŭ, de aceĭa klemarea preotuluĭ la instanţele judecătorescĭ pentru a face, ca să se prestea jurămênturile nu este contrară legeĭ; b). Că prin ordinul circularŭ al s-luĭ Sinodŭ de la 11 Noembrie 1866 s'a dispusŭ, ca clerul să nu lipsiascĕ, de a îndeplini cererile legale ale instituţiunilor judecătorescĭ; c) Ca

s-tul Sinodŭ prin decisiunile de la 19 Octombrie 1873 şi 4 Octombrie 1874 a dispusŭ, că preoţiĭ potŭ să fie învitaţĭ la Tribunale pentru a face, ca să se ţinĕ jurămêntarile şi kĭar afară de circumscripţiunea lor, dar numaĭ în aseminea casŭ să li se elibereze plata transporturilor şi diurnele prescrise acolo ; şi d) Că în basa usuluĭ stabilitŭ, preuţiĭ prin oraşele capitale se presintă la Tribunale pentru ţinerea jurămênturilor. De acea s-tul Sinodŭ chotărăsce : *ca să se scrie tuturor Prea sânţiţilor Episcopĭ eparchioţĭ, a pune în vederea preuţilor acéstă decisiune a s-luĭ Sinodŭ, şi a dispune, ca preţuiĭ diverselor parochiĭ să nu se sustragĕ de la obligaţiunea de a se presenta la instanţele judecătoresci, pentru a face, ca jurămênturile să se ţină în conformitate cu prescripţiunile legeĭ.*

Acéstă decisiune se va publica în jurnalul « Gazeta Bisericéscă».

4. Biserica Eladeĭ. In fine s-tul Sinodŭ al Bisericeĭ de Elada a luatŭ ultima decisiune, relativă la Episcopiĭ, condemnaţĭ pentru simonie. Cuprinsul decisiuneĭ este celŭ următorŭ :

« Archiepiscopiĭ de Patra şi Elia Averkie, de Mesina, Stefan, şi de Cefalonia, Spiridon să fie publicaţĭ, ca culpabilĭ în Simonie. Ţinutŭ însĕ s-tul Sinodŭ de consideraţiunĭ maĭ înalte eclesiastice, consideră penalitatea caterisireĭ lor de la Aprilie 1876 şi pênĕ în presentŭ satisfăcĕtóre, ĭar acum ĭea decisiunea, ca să fie depărtaţĭ pentru tot-dé-una de la Episcopiile lor. Iĭ eliberéză pre dînşiĭ de orĭ-ce penalitate în viitorŭ, dupĕ ce s'aŭ condemnatŭ conform decisiuneĭ de la 31 Martie 1876 a instanţeĭ judecătoresci ad-hoc. Li permite lor, ca fie-care să pórtĕ numele Episcopieĭ lor, cu adausul usitatŭ de Ex, şi chotărĕsce, că eĭ potŭ să efectue orĭ-ce serviciŭ divinŭ, cu permisiunea numaĭ a Episcopuluĭ Eparchieĭ respective. (Stéoa Orientuluĭ).

Pentru ca să se pótĕ înlătura celŭ puţin din viitorŭ nisce asemine abusurĭ, care degradéză pre Biserica şi naţiunea elenică ; şi pentru ca să se pótĕ reveni la disposiţiunile canonice în materiĭ de alegere a deviitorilor Episcopĭ aĭ Bisericeĭ Eladeĭ, Ministrul de Culte şi Instrucţiune a presentatŭ în camera Eladeĭ următorul proĭectŭ de lege :

« Art. I. Pentru că, conform cu prescripţiunile articululuĭ III din legea organică pentru alegerea Episcopilor, să pótĕ fi cine-va

alesŭ de s-tul Sinodŭ Episcopŭ, să cere ca pre lôngă calitățile, prevĕḑute în acea lege, să maĭ întrunĭascĕ şi următórele :

a) Să aĭbă etatea de 35 anĭ împlinițĭ.

b) Sĕ posedĕ diploma de doctorŭ séŭ magistru în teologie de la universitatea de Atena séŭ fosta Academie de Cercira, séŭ de la o Academie óre-care rusă, séŭ de la altă şcólă teologică, séŭ în fine să posedĕ diploma de doctorŭ în filosofie de la una din Universitățile streine, avênd tot-o-dată şi certificate de ascultarea sciințelor teologice.

c) Să aĭbă unŭ serviciŭ de cincĭ anĭ în calitate de profesorŭ de teologie la Universitatea din Atena, séŭ şcóla teologică a luĭ Rizariŭ, séŭ în altă şcólă teologică ortodocsă, séŭ în calitate de secretarŭ primŭ şi secundŭ al s-luĭ Sinodŭ, séŭ să fi fostŭ în acelaşĭ timpŭ profesor de religiune la unŭ gimnasiŭ, séŭ directorŭ a vreuneĭ scóle bisericescĭ séŭ pridicatorŭ séŭ în fine egumenŭ al vreuneĭ monastirĭ.

Art. II. In decursul celor ântâiŭ cincĭ anĭ de la publicarea acesteĭ legĭ, persónele, ce întrunescŭ serviciile prescrise în alineatul c, afară de egumnĭ, potŭ să fie alese de s-tul Sinodŭ, ca Episcopĭ, de şi eĭ nu ar avea una din diplomele, prescrise prin alineatul b.

Fie-care Episcopŭ, ce s'ar retrage de la Eparchia sa, are o pensiune lunară de 300 drachme (280 leĭ), conform disposițiunilor legeĭ despre Eparchiĭ şi Episcopĭ de la 6 Iulie 1872.

(Semnat) **T. Delianis.**

In Noembrie anul trecutŭ s-tul Sinodŭ a luatŭ decisiunea, ca să se comunice Episcopilor Eparchioțĭ dicesiunea sinodală, prin care se interḑice preuților de parochiĭ, de a înmormênta bisericesce pre ceĭ ucişĭ în duelŭ, şi de a scóte la s-ta prescomidie părticică pentru rĕpausul sufletelor lor. Şi acésta decisiune a s-luĭ Sinodŭ s'a fundatŭ pre argumentele, că ceĭ ucişĭ în duelŭ se consideră, ca sinucişĭ şi depărtațĭ de relațiunile lor cu Biserica.

« Gazeta Bisericéscă » din Peterburg ni comunică prin corespundentul sĕŭ de la Atena faptul, relativŭ la sensațiunea, ce a produsŭ în Grecia liberă dramă D. Rangavi, întitulată : « Iulian Paravatul ». Dupŏ ce menționatul jurnalŭ descrie iritațiunea, produsă de numita dramă, adaugă :

« In fine şi s-tul Sinodŭ a rădicatŭ vocea sa şi a presentatŭ Mi-

nisterulul de Culte şi Instrucţiune unŭ raportŭ specialŭ, prin care se analizază cu multă perspicacitate opera D-luI Rangavi, şi işI esprimă şi nedumerirea, cum se póte, ca unŭ « omŭ, ce consideră Evangelia, ca o adunătură de basme, şi dupre cuprinderea eI o privesce maI inferióră, de cât coranul, a juratŭ cu tóte aceste pre s-ta Evangelie, că va servi guvernul cu credinţă şi dreptate:

« Guvernul, adaugă fóia de Peterburg, în urmarea reclamelor opiniunei publice, a trebuitŭ să depărteze din serviciu pre D. Rangavi.

In fine gazeta grécă din Patra ni maI comunică, că s'a formatŭ o societate cu scopul, de a colucra la moralisarea tinerimeI elenice. Pênĕ acum nu ni sûntŭ cunoscute statutele acesteI societăţI, dar éca cum se esprimă despre dînsa fóia locală : « cea maI mare plăcere am primitŭ, informându-ne, că aicI se iaŭ mĕsurI pentru constituirea uneI societăţI, ce are de scopŭ a lucra la educaţiunea morală şi religiósă a tinerimeI, şi la conservarea bunelor moravurI, ce trebue a se inspira tinerimeI încă din casa părintéscă ».

II

BISERICELE ETERODOCSE.

1. Biserica Papală. Dămŭ aicI dupre ḑiarul românŭ din Sibiŭ « Observatorul » descripţiunea alegereI Papilor BisericeI romane.

Murindŭ octogenariulŭ papa Piu IX, tronulŭ papale a devenitŭ vacantu. Intrebarea, că cine-va fi următoriulŭ, este astă-ḑI una din cestiunile cele maI interesante şi importante, nu numaI a BisericeI Romano-catolice, dar a lumeI întregI, din causă că de la individualitatea viitoruluI mare pontifice va depinde şi starea séŭ continuarea aşia numiteI «lupte de cultură» — Kulturkampf, — care s'a încinsŭ cu deosebire între guvernele ItalieI şi alŭ GermanieI şi între Vaticanu. Nu este loculŭ aci, pe unŭ spaţiu aşia de strîmtŭ, a ne ocupa cu natur'a şi istoria aceleI lupte inverşiunate, care decurge între jesuitismulŭ ultramontanŭ-reacţionariu şi între principiile liberale şi democratice ale lumeI moderne. Acésta este o materie ce aparţine la domeniulŭ politiceI actuale a Statelorŭ europene şi transatlantice. Cestiunea putereI temporale a PapeI este una din

cestiunile arḑende ale politiceĭ militante, a căreĭ deslegare şi înlaturare va fi unulŭ din marile triumfurĭ ale secoluluĭ presentŭ. Acésta este tréba principeluĭ de Bismark, a luĭ Gambetta, a luĭ Castelare şi a celorŭ-alţĭ matadorĭ, cari s'aŭ angagiatŭ în lupta libertăţeĭ consciinţeĭ contra sacrificiuluĭ intelectuale şi a moraleĭ jesuitice.

Noĭ aci ne vomŭ ocupa de aşia numitulŭ conclavŭ, acelŭ colegiu de cardinalĭ, cărora este încreḑută alegerea nouluĭ Papă. In descrierea nóstră vomŭ urma uneĭ schiţe estrase din cartea d-luĭ Frederik Nielsen intitulată «Papalitatea», pe care o aflămŭ în foiletonulŭ ḑiaruluĭ Vienesŭ «N. fr. Pr.» numĕrulŭ 4748 din 13 Noembre 1877.

Constituţiunea pentru conclavŭ datéză de pe la finea secoluluĭ alŭ XIII-lea. Dupĕ mórtea luĭ Clemente IV întĕmplată în Viterbo la anulŭ 1270, cardinaliĭ pe atuncea în numĕrŭ de 15 nu se puteaŭ uni asupra alegereĭ unuĭ succesore şi voiaŭ să plece, fără ca să fi alesŭ unŭ Papă noŭ. Bonaventura însă, care pe atuncĭ nu era cardinalŭ, înduplecă pe prefectulŭ şi podestă din Viterbo, se închiḑă pe cardinalĭ în palatulŭ episcopesc, pĕnĕ ce scaunulŭ Sf. Petru va fi érăşĭ ocupatŭ. Vĕḑĕndŭ cardinalŭ-episcopulŭ din Porto Iónŭ de Toledo, că domnesce discordia cea maĭ mare între cardinalĭ, de şi eĭ făcea în fie-care ḑi rugăciunea pentru buna-înţelegere, ḑise în batjocură: «Desveliţĭ coperişulŭ, pentru ca alt cum spiritulŭ sântŭ nu póte veni la noĭ». Autorităţile 'lŭ luase de cuvêntŭ şi desveliră coperişiulŭ de d'asupra săleĭ, în care eraŭ adunaţĭ cardinaliĭ. Dar cu tóte neajunsurile ce urmară acesteĭ procedărĭ, totuşĭ nu putură ajunge la nicĭ un resultatŭ. In adunare domnia disensiunĭ între italienĭ şi francesĭ, care eraŭ atâtŭ de intensive, în câtŭ Carolŭ de Sicilia, câtŭ şi Filipŭ din Francia se deciseră a călători la Viterbo, spre a inteţi alegerea Papeĭ. Insă tocma scirea acéstă despre venirea principilorŭ fu causa întârḑiereĭ maĭ îndelungate a decisiuneĭ, de óre-ce acuma ambele partide voiaŭ să aştepte sosirea principilorŭ, maĭ înainte de a păşi la alegere.

Atuncĭ autorităţile din Viterbo inventară unŭ noŭ mijlocŭ şi adică acela, ca de pe o ḑi în alta cardinaliĭ primia tot maĭ puçinŭ de mâncare, şi mijloculŭ acesta avu resultatulŭ doritŭ. Avĕndŭ în vedere mórtea prin fóme — cardinalĭ aleseră pe absentulŭ Theo-

bald Visconti numitŭ Grigorie X. Acesta îndată după întórcerea sa ţinu unŭ Synodŭ în Lyon pentru pretinsulŭ scopŭ de a discuta relaţiunile Bisericeĭ apusene cu cea rĕsăriténă. In şedinţa a cincea a Synoduluĭ acestuia, aŭ fost intenţiunea luĭ a presenta proectulŭ uneĭ constituţiunĭ pentru alegerea Papeĭ, cu ajutoruiŭ căruia în viitorŭ cardinaliĭ să pótă fi ţinuţĭ a grăbĭ maĭ tare cu alegerea. Indată însă, ce aflară cardinaliĭ despre acésta, sciură să intrigeze aşia de bine, încâtŭ şedinţile se amânară o sĕptămână întrégă. Intr'aceea Papa înfluinţă în convorbirĭ particulare asupra prelaţilorŭ, pentru de a-ĭ convinge despre necesitatea uneĭ presiunĭ ce ar fi a se esercita asupra cardinalilorŭ. Aşia câştigaţĭ fiindŭ prelaţiĭ, se vĕḑură în fine şi cardinaliĭ constrînşĭ a cede. In modulŭ acest'a se decise renumita *Constitutio Gregorii* X, pe care însă imediatulŭ următorŭ alŭ luĭ Grigorie cu numele Adrianu V o sistă, éră Ión XXI o înlătură cu totulŭ. Celestinu V o puse érăşĭ în vigóre şi abstrăgêndŭ de unele modificărĭ, acésta aŭ fostŭ constituţiunea după care s'aŭ urmatŭ până acum la alegerea Papeĭ.

După ce s'aŭ constatatŭ mórtea Papeĭ prin martorĭ juraţĭ, se trage clopotulŭ celŭ mare din Capitolŭ. In decursul celorŭ ḑece ḑile următóre se citescŭ 9 liturgiĭ pentru sufletulŭ rĕposatuluĭ Papa, éra în ḑioa a un-spre-ḑecea se deschide conclavulŭ (1). In acéstă sunt întocmite numeróse camere, despărţite una de alta prin păreţĭ de scândurĭ, din care fie-care cardinalŭ primesce câte douĕ camere. Intr'una din ele, în mărime de aprópe şése metri pătraţĭ, locuesce cardinalulŭ însuşĭ, era în cea-laltă maĭ mică cu ceva să instaléză secretarulŭ sĕŭ, conclavistulŭ. Camerele ce sunt numerisate tóte, se împartŭ prin sorţĭ, Mobilarea acelorŭ camere este fórte simplă şi în tóte aceeaşĭ: unŭ patŭ, o masă, unŭ scaunŭ de rugăţiunĭ şi douĕ scaune. Pe mobilele şi uşile acestorŭ chiliĭ, ce sunt despărţite unele de altele prin unŭ coridorŭ ângustŭ se pune blasonulŭ cardinaluluĭ, care locuesce acolo.

Çele maĭ multe chiliĭ sunt întunecóse, de óre-ce primescŭ lumina numaĭ de susŭ. Tóte uşile, pênĕ la una se înfundă cu zidŭ. Una se lăsa deschisă, pentru ca să pótă intra cardinaliĭ carĭ vorŭ

(1) Numirea «conclave» — *cum clave*, i. e. cu cheia — se refere şi la localitate şi la adunarea cardinalilorŭ alegĕtorĭ.

fi întârḑiatŭ, pre cum şi pentru ca să pótă eşi cardinaliĭ saŭ conclaviştiĭ bolnăviţĭ. Lângă acea uşe se afla şi o ferestruică micăse apropie de conclavŭ ambasadoriĭ puterilorŭ străine, pentru ca să comunice salutările saŭ misiunile gubernelorŭ care -ĭ aŭ trămisŭ. Maĭ sunt încă şi alte desfundăturĭ bine păziţe , prin care se daŭ înlăuntru mâncarĭ şi bĕuturĭ.

Principiulŭ pe care se baséză întrégă acéstă instituţiune este adecă : cea maĭ severă isolare de cătrĕ orĭ ce influenţă esternă. Déră acestŭ principiu nu aŭ fostŭ observatŭ tot-dé-una. Incă în anul 1560 istorisesce ambasadorulŭ veneţianŭ în Roma, Luigi Mocenigo, că s'aŭ vĕḑutŭ intrând şi eşindŭ nu numaĭ scrisorĭ singuratice, ci pakete întregĭ de scrisorĭ. Şi nu este fără esemplu, ca se întreţină cardinaliĭ relaţiunĭ cu lumea esternă prin — fasanĭ umpluţĭ cu depeşiĭ séŭ pastete umplute cu scrisorĭ. Pentru că de şi eraŭ prescrise mâncărĭ fórte frugale, totuşĭ aceste prescrierĭ nu a fostŭ observate, ci cardinalilorŭ înseşĭ li se trĕmitŭ prânḑurĭ întregĭ câtŭ se póte maĭ somptuase.

Este una din petrecerile Romanilorŭ a privi în totŭ decursulŭ timpuluĭ câtŭ duréză alegerea Papeĭ, cum suntŭ duse la conclavŭ într'o lungă procesiune prânḑurile cardinalilorŭ. Punctŭ la 12 ore se punŭ în mişcare ca vreo 50 trăsurĭ de gală. In timpŭ ce în nicĭ una din trăsurĭ nu şeade nicĭ unŭ omŭ, înaintea fie-căriea din ele se duce prânḑulŭ pentru proprietarulŭ trăsureĭ. Doĭ servitorĭ ţepenĭ, îmbrăcaţĭ în livrea, ţinŭ în mânĭ douĕ beţe împodobite, între care este atêrnată o corfă cu mâncări, împletită din bastu verde şi violetŭ. Intre corfă şi trăsură maĭ mergŭ încă 2 séŭ 3 servitorĭ îmbrăcaţĭ de gală şi unŭ preutŭ tênăr — dapifero i. e. purtatorŭ de mâncărĭ — care prin participarea sa la acéstă procesiune gastronomică câştiga patronatulŭ cardinaluluĭ respectivŭ, şi în casŭ, când cardinalulŭ sĕŭ se face Papa, apoĭ elŭ trage unŭ losŭ şi maĭ mare în loteria ce representa orĭ-ce conclavŭ.

In diminéţa ḑileĭ ficsate pentru deschiderea conclavuluĭ, maĭ ântâiŭ să aduna toţĭ cardinaliĭ în una séŭ în alta din bisericĭ. In casŭ însă, când conclavulŭ se ţine în Vaticanu, atuncea eĭ se adună totdé-una în capela sicstină. Dupĕ aceea cardinalulŭ-decanŭ celebréză aşea numita liturgiă a Sf. Spiritŭ, la finea căriea el se adreséză cu o admoniţiune cătrĕ cardinalĭ, alŭ căreĭ cuprinsŭ este, că eĭ se dea

câtŭ maĭ curêndŭ bisericeĭ unŭ cap demnŭ. Apoĭ strălucitorulŭ conductŭ 'şĭ ĭea calea spre conclavŭ. In capulŭ conductuluĭ mergŭ servitoriĭ cardinalilorŭ, éră capela papală de musica cantă: *Veni creator Spiritus!* Musiceĭ 'ĭ urméză maĭestrulu ceremoniilorŭ purtândŭ o cruce înaltă şi imediatŭ acestuia urmézĕ cardinaliĭ doĭ câte doĭ în mantale de colórea micşuneleĭ. Códa conductuluĭ o forméză garda elveţiană, căriea 'ĭ urméză o nenumărată mulţime de ómenĭ.

Indată ce cardinaliĭ aŭ intratŭ în conclavŭ, se ducŭ în capela destinată pentru votarea definitivă. Acolo se ţine o rugăciune comună, după acea se citescŭ tóte bulele referitóre la alegerea Papeĭ şi cardinaliĭ depunŭ jurămêntulŭ, că vorŭ observa prescrierile acelorŭ bule. In speciale trebue să se oblige pre lângă jurămêntŭ, fiecare cardinalŭ, ca în casulŭ de a fi alesŭ, nu va înstreina nicĭ o acvisiţiune séŭ bunŭ alŭ bisericeĭ. In ḑiua acésta chiliile conclavuluĭ staŭ deschise pênĕ târḑiŭ séra pentru orĭ-cine ar voi se le visitize. După aceea principiĭ şi ambasadoriĭ bineventéză pe cardinalĭ şi le împărtăşescŭ ultimele consiliĭ pentru alegerea ce are a se face. Intr'aceea li se ĭea amploĭaţilorŭ conclavuluĭ jurămêntulŭ, că vorŭ păzi celŭ maĭ strictŭ secretu.

La sunetulŭ unuĭ clopotŭ trebue să se depărteze orĭ-ce streinŭ. Pre lângă cardinalĭ şi Conclaviştĭ se maĭ află încă în conclavŭ: sacristanulŭ capeleĭ papale, care trebue să fie tot-dé-una unŭ episcopŭ *in partibus* din ordinulŭ augustinŭ, unulŭ séŭ maĭ mulţĭ maĭestri aĭ ceremoniilorŭ, unŭ sub-sacristanŭ; unŭ confesore, căriea nu 'ĭ este permisŭ se fie jesuitŭ, doĭ medicĭ, unŭ chirurgŭ, unŭ farmacistŭ cu doĭ ajutorĭ, doĭ bărbierĭ, unŭ zidarŭ, unŭ mesarŭ şi câţĭ-va servitorĭ cari încălḑescŭ şi curăţă chiliile. Uşa conclavuluĭ se încue cu douĕ cheĭ pe din năuntru, care apoĭ se inmanéză luĭ Camerlengo — camerarululĭ — şi maĭestruluĭ de ceremoniĭ. Pe din afară uşia érăşĭ se închide cu douĕ cheĭ, care le ĭea în păstrare mareşealulŭ conclavuluĭ. Acéstă demnitate este actualmente ereditară în familia Chigi. După-ce saŭ închisŭ în acestŭ modŭ uşa conclavuluĭ cu patru cheĭ, Camerlengo însoçitŭ de treĭ cardinalĭ şi de maĭestru ceremoniilorŭ, pornescŭ cu fácliĭ aprinse să caute, déca nu s'aŭ ascunsŭ unde-va vre-unŭ profanŭ. După acea se cércă pórta principală, déca este bine încuiată séŭ nu, şi asupra acesteĭ inspecţiunĭ se face unŭ raportŭ separatŭ.

In diminéţa următóre, după închiderea conclavuluĭ, toţĭ cardidinaliĭ sănătoşĭ se adună în capelă. Aci érăşĭ se citesce liturgia St. Spiritŭ şi toţĭ ĭaŭ sânta cuminecătură. După o încungĭurare a s. altariŭ se aşéḑă înaintea acestuia o masă şi cu jeţurĭ întocmite anume pentru votare. Alegerea se póte face în treĭ modurĭ. Cardinaliĭ potŭ însărcina pe unulŭ singurŭ séŭ pe unŭ comitetŭ *ad-hoc* cu alegerea nouluĭ Papă. O anectodă spune, că Iacobŭ d'Ossat îndată ce aŭ primitŭ îsărcinarea acésta, esclamândŭ : « Papa ego !» s'aŭ alesŭ pe sine însuşĭ. Unŭ altŭ modŭ de alegere este aşea numita *adoraţiune* : Aşea s'aŭ alesŭ Marcelŭ II şi Pavelŭ IV. Acestŭ modŭ de alegere este numaĭ atuncĭ posibile, cândŭ celŭ puçinŭ două treimĭ din cardinaliĭ uniţĭ păşescŭ înaintea aceluia pe care vorŭ se'lŭ alégă şi 'şĭ manifestă în acelaşŭ momentŭ dorinţa lorŭ «adorându'lŭ. » Dară casulŭ acesta precumŭ se întâmpla în Statele ereditare, rarŭ se întâmplă în Statulŭ papale să se pótă ḑice: « Papa este mortŭ ; trăiéscă Papa. Modulŭ alŭ treilea, adecă acela prin votare este cellŭ maĭ usitatŭ. Grigorie XV şi Urbanŭ VIII au datŭ cele maĭ amănunte prescrierĭ cu privire la alegerea prin voturĭ. De asupra biletuluĭ de votare cardinalulŭ îşi scrie propriul sĕŭ nume, după acea 'lŭ îndoesce şi'lŭ sigiléză. Josŭ de totŭ elŭ scrie unŭ moto séŭ o macsimă şi o cifră şi după aceea érăşĭ îndoesce biletulŭ şi'lŭ sigiléză, Tocma pe mijloculŭ biletuluĭ scrie numele aceluĭ cardinalŭ căruia dă votulŭ său, dară aşa, ca 'şĭ schimbă, pe câtŭ nu maĭ să pótă, trăsurile literelorŭ sale. In fine îndoesce biletulŭ de totŭ şi se apropie de masa aflătóre înaintea altaruluĭ, pe care este aşeḑatŭ unŭ potirŭ acoperitŭ cu o patenă, unŭ talerelŭ (1), pe care se pune ostia. Inghenunchie şi pronunţă o rugăciune scurtă. După aceea se ridică şi jură că: « Alege pe acela, pe care avêndŭ pe D-ḑeŭ înaintea ochilorŭ, trebue să'lŭ alégă. »

Votulŭ se pune maĭ ântîiŭ pe patenă, éră de pe acéstă se scutură în potirŭ. Inaintea scrutinuluĭ se alegŭ treĭ cardinalĭ, carĭ aŭ să adune voturile cardinalilorŭ bolnavĭ. Spre scopulŭ acesta fiă-care ia o cutióră, în alŭ căreĭ coperişŭ se află o crestătură nici de-cumŭ maĭ largă, de câtŭ ca să încapă unŭ biletŭ îndoitŭ. Inainte de a merge ca

(1) Se ḑice şi farfurie.

să adune voturile, toţĭ treĭ arată adunăreĭ cutiórele lorŭ deschise ca probă că ele suntŭ góle. După aceea cutiórele se încuiă, chieile se puuŭ pe masă şi plécă la chiliile cardinalilorŭ morboşĭ. Votarea terminată, se procede la numerarea voturilorŭ. Treĭ cardinalĭ citescŭ succesive numele înscrise pe midiloculŭ biletelorŭ. Cei-laţĭ facŭ semne pe o listă împărţită de maĭ înainte şi pe care se află notate numele tuturorŭ membrilorŭ conclavuluĭ. Biletele citite se înşiră pe unŭ firŭ de aţă şi se păstréză cu îngrijire pentru votarea ce are să urmezie séra. Dacă unŭ cardinalŭ aŭ întrunitŭ doă treĭmĭ din votorĭ, atuncĭ elŭ este alesŭ canonice. In casŭ contrariu, séra se maĭ face o nouă votare. Acéstă votare diferă de cea făcută deminéţa numaĭ într'atâta, că nicĭ unuia din cardinalĭ nu'i este permisŭ a vota érăşĭ pentru acelaşŭ candidatŭ, pentru care aŭ votatŭ diminéţa. De aceea îndată după votare se desface sigilulŭ de din dosulŭ biletuluĭ, pentru ca să se védiă, décă aceiaşĭ macsimă séu motto este dată la diferiţĭ candidaţĭ séŭ nu. Dacă unŭ candidatŭ întrunesce *per accesso* cele doă treimĭ ale voturilorŭ, atuncĭ elŭ este alesŭ, dacă nu, atuncĭ în diminéţa următóre votarea începe diu nou.

In conclavele din urmă votarea *per accesso* aŭ urmatŭ ca unŭ felŭ de suplimentŭ immediatŭ votăreĭ proprie, aşia că într'o ḑĭ se faceaŭ patru votărĭ. Séra tóte biletele uneĭ votărĭ, remase fără resultatŭ se ardŭ într'o sobă. Fumulŭ ce ese pe coşŭ saŭ urloĭ pentru Romanĭ este semnulŭ, ca în ḑiua acea încă n'aŭ Papă. Romaniĭ se interesau mai înainte fórte multŭ, pentru ca conclavulŭ să nu dŭreze prea multŭ, de-óre-ce pênĕ dura elŭ, stagna totŭ comerciulŭ, şi petrecerile eraŭ oprite. Din causa acésta ei aşteptaŭ cu mare nerăbdare ḑiua în care nu vedeaŭ eşindŭ fumulŭ, ci vedeaŭ eşindŭ pe cardinalulŭ —decanu pe balconŭ făcêndu-le cunoscutŭ numele nouluĭ Papă.

Acestea suntŭ fasele şi modalităţile prin care trebue să trécă alegerea nouluĭ Papă, şi adesea se întâmplă să trécă lunĭ întregĭ pênĕ ce lumea Romano-catolică póte să ḑică: «Habemus Papam!»

I. G. Bariţiu

«Timpul» de la 19 Februare anul curentŭ ni face descripţiunea alegereĭ nouluĭ Papă, pre carea o supunemŭ la cunoscinţa lectorilor noştri.

Miercurĭ la 8 (20) Februarie pe la $1^1/_2$, după amiaḑăḑĭ s'a deschis loja cea mare a basiliceĭ Vaticanuluĭ, şi Diaconul cardinal

anunţă apoĭ alegerea Papeĭ Leon al XIII-lea cu formula cunoscută: «Annuntio vobis magnum gaudium: habemus Papam eminentissimum reverendissimum dominum Ioachim Pecci, qui sibi nomen imposuit Leo XIII.» La $4^1/_2$ ceasurĭ se adunase deja o mulţime nenumĕrată de oamenĭ şi când se arătă Papa, înconjurat de colegiul de cardinalĭ, bine-cuvêntă mulţimea.

Leon XIII, până acum cardinalul Giacomo Pecci, e născut la Caspinerta în anul 1807, decĭ are 68 de anĭ. E înalt şi uscăţiv ca un ascet. Fisionomia sa e deosebită prin fineţe. Liniile ĭĭ sunt tarì, hotărîte, chiar puţin cam colţuroase.

Glasul sĕŭ e sonor şi strălucit, când ţine un cuvênt, şi puţin cam nasal, când vorbeşce în mod familiar. In viéţa sa familiară e simplu, amabilŭ şi plinŭ de spiritŭ.

Imbrăcat în veşmintele bisericeşcĭ sub purpură séŭ în podoabele episcopeşcĭ, el devine maiestuos, serios. sublim: el pare pĕtruns de mărimea serviciuluĭ sĕŭ. Atitudinea sa e plastică, dar el n'o caută, ci ea-ĭ este cu totul naturală, e espresia natureĭ sale de Patricianŭ. Ca delegatŭ la Benevent, el a curăţitŭ provincia de brigantagiu; ca delegatŭ la Spoleto şi la Perugia aŭ manifestat aceeaşĭ energie. In acestŭ din urmă oraşŭ, administraţia sa a fost atât de bună, în cât temniţele se deşertară fórte în curênd. Fiindŭ nunţiŭ la Bruxella, Leopold I, regele Belgieĭ ceru pentru el de la Papa Grigorie XVI pălăria roşie de Cardinal. Grigorie al XVI i-o acordă şi-l însărcină cu dieceza Perugia, pe care a administrat'o pênĕ acuma. Cu tóte vremile grele, prin cari a avut să trécă, depărtat de Roma prin cardinalul Antonelli, care se temea să nu aibă într'ênsul un rival, el aŭ remas tot-d'una egal cu sine însuşĭ, adică om de mare însemnĕtate ca teolog şi de multă circumspecţiune ca politic. Pentru preoţiĭ diecezeĭ séle a fondat academia Sfântuluĭ Toma, unde prezida la disputele lor teologice. El are o cultură fórte întinsă şi multilaterală, aŭ făcut chiar poeziĭ. In faţa sindicilor, a prefecţilor şi autorităţilor Italieĭ aŭ păstrat tot-d'a-una o atitudine superioară partidelor în luptă.

Cardinalul Giacomo Pecci şi-aŭ ales el însuşĭ numele Leon al XIII.

Acéstă alegere de nume are şi ea însemnătate, căcĭ el trebue să

fi gândit la vre unul din predecesorii sěĭ, cari aŭ purtat tot acel nume.

Leon I a fost episcop al Romeĭ sub Valentinian III în anul 440.

Leon II a păstorit de la 682—684.

Leon III a păstorit biserica romană de la 795—816. Acesta, în ḑiua de Crăciun a anuluĭ 807 aŭ proclamat pe Carolùs Magnus împěrat Roman şi l'aŭ încoronat.

Leon IV (847—855); Leon V (903—904); Leon VI (928—929); Leon VII (936—939); Leon VIII (964—965) aŭ păstorit, cum se vede, câte puţin.

Leon al IX a fost numit Papă de ruda sa împěratul Enric al III, dar el făcu epocă prin împrejurarea, că n'a recunoscut acéstă numire, ci s'aŭ dus pe jos ca pelerin la Roma şi aŭ primit scaunul numaĭ după ce poporul şi clerul l-aŭ numit Papă prin alegere liberă.

Leon al X (Ioan Medici) cunoscut din tablourile luĭ Rafael, aŭ pus sub anatemă pe Luther.

Leon al XI n'a domnit niciĭ un an (1605).

In fine Leon al XII (Annibale della Genga din Spoleto) aŭ păstorit în veacul nostru de la 1823—1829.

De sigur, că noul Papă, la alegerea numeluĭ va fi gândit la unul din ceĭ treĭ Papĭ însemnaţĭ, carĭ aŭ maĭ purtat acest nume; dar la care din ei? La Leon III, care a proclamatŭ pe Carol Magnu împěrat? la Leon al IX, care aŭ voit să fie ales liber şi nu numit de împěratul? saŭ la Leon al X, care aŭ anatemizat pe Luther?

In scrierea publicistuluĭ Ruggero Bonghi intitulată » Pius al IX şi viitorul Papă « găsimŭ următorul pasagiŭ privitor la Pecci:

« Cardinalul Pecci, numit nu de mult Camerariu, e de sigur unul din spiritele cele maĭ alese ale colegiuluĭ, de o natură fórte moderată şi tot-odată unul din ceĭ maĭ robuşitĭ în privirea sănětăţeĭ dintre toţĭ membri colegiuluĭ. A studiat mult şi a guvernat bine; a fost un episcop escelent. Idealul unuĭ cardinal e pentru dênsul inalt, ca pentru orĭ-care altul, dar se póte ḑice, că el a găsit acest ideal în sine însuşĭ.

Cu tóte acestea el nu-şĭ face o icónă maĭ uşóră şi maĭ fericită despre actuala stare, a bisericiĭ şi a societăţeĭ civile, de cum şĭ-o fac ceĭ-lalţĭ colegĭ aĭ sěĭ.

In postul paştelui de anţěrţ (1876) cardinalul Pecci aŭ adresat

prin o pastorală clerului şi credincioşilor din dieceza Perugiei următórele cuvinte:

« Raţiunea se revoltă, asemenea omului viţios, descris de sf. Pavel, ea se înarméză cu arma negaţiunei, trece dincolo de tot ce numim Dumnedeŭ, şi pĕtrundênd în fine în templul pângărit, ea crede că însăşi este Dumnedeŭ, după ce aŭ svĕrlit afară pe Dumnedeul vechiŭ. Vĕ întreb, iubiţilor, unde a mai lăsat în lume loc pentru creatorul ei şi pentru restabilitorul omenirii? Ferice de noi, daca mai găseşce un refugiŭ în inimile soborului adunat al credincioşilor; dacă mai sunt suflete, care'i respund, când el bate la uşa lor; în societatea mare el nu-şi mai póte afla loc. In numele ştiinţei a fost exilat din schimbarea evenementelor, în onórea unui neatârnări vanitóse a fostŭ exilatŭ din învĕţământ, în numele libertăţii din morală. Strigătul Evreilor: » Nu voim ca acesta sĕ împărătéscă preste noi n'a fost pên'acuma nici odată rostit cŭ atâta larmă şi cu atâta obrăsnicie. »

ARHI. G. Enăcénu.